

311724

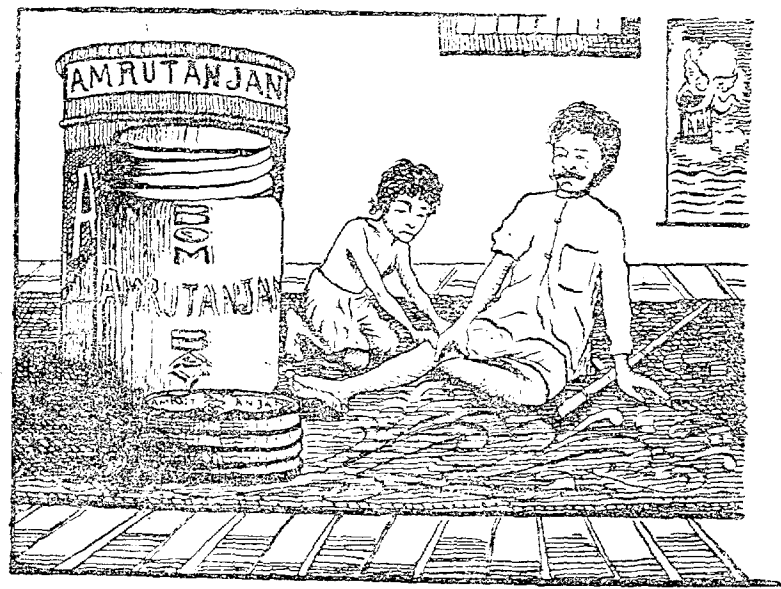
ఆంధ్రపత్రిక

ప్రతిదినము ప్రకటింపఁబడును
Post Box No. 212. Telephone No. 2544.

Vol. 15
సంపుట ౧౫ } చెన్న పట్టణము 1927-వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల 8-వ తేది శుక్రవారము : No. 7
శ్రీ ప్రభువామహానందపుర చైత్రమాస శుద్ధ సప్తమి. } సంచిక ౭

అమృతాంజనము అన్ని నొప్పులకు మంచిమందు

గొప్పగొప్పవారిచే వేలకు వేలు
యాగ్యతాపత్రములు పొందియున్నది
తలనొప్పలమాన్యును, వాయు పోట్ల
బాపును, పార్శ్వపునొప్పల బారదోలును,
పొట్లబొగ్గొట్టును, బెఱుకుల భేదించును,
వాపుల రూపుమాపును. దగ్గును తగ్గించును
దురదను తొలగించును.
ఈ మందును రుద్దగానే చెమట పట్టుట
వలన శరీరమందలి దుస్వదార్థములను తొ
లగించును. నొప్పులు తగ్గించును. విదేశము
లలో గూడ వాడుచున్నారు.

అమృతాంజనము అన్ని విధములగు
నొప్పులకు సంతోషింపఁజేసింది.
సంచభాష చీటీ చూచి కొనిన
మోసము గలుగదు.
చక్కని డబ్బితో నహా నీనా 1-కి 0-10-0
డబ్బా 1-కి రు 6-4-0 లు.
ప్రతియింట ముఖ్యముగా నుండదగినది.
అమృతాంజనం డిపో
6, 7 తంబు శెట్టిపేరి, మద్రాసు
తేక
249, ఫ్రేరిస్ట్రా, ఫోర్ట్, బొంబాయి.

Kesar's

Lodhra

A Panacea for
all diseases
peculiar to
Women

MAKES
STERILITY
A THING
OF THE PAST

CURES

Dysmenorrhœa
Amenorrhœa
Menorrhagia
Leucorrhœa
Etc, Etc.

KESARI KUTEERAM
Indian Chemists
& Druggists.
EGMORE, MADRAS

“కేసరి - లోధ్ర
గర్భాశయరోగ నివారిణి”
ఈ యాంషధరాజము హిందూ
దేశపు నవాపగులతో తయారు
చేయబడినది. స్త్రీలకు గలగు ఋ
తుకాల, బహిష్టికామండుట, అకా
లబహిష్టి, మెలజాక్తిగాను, తక్కు
వగాను పోవుట, కుసుమరోగము,
సంతానరక్తహీనతలు, మలబద్దక
ము, సూతికావాతము, తీక్ష్ణనొప్పి
లు, అరికాళ్లు అరచేతులుమంటు,
మొదలగు స్త్రీ వర్మవ్యాధులను కు
దుర్చును. స్త్రీలపాటి కిది ‘కల్ప
వృక్షము’ నిన్ని. ‘కామధేను’ నిన్ని
మఱి యనేకవిధముల, వాడినవారు
క్షుతించుచున్నారు.
బాపట్లతాలూకా, చీరాలజూ
ట్టు, రన్నా బాండ్రపేట తొండే
పు కోటయ్యకవిగా రిట్లు వ్రాయు
చున్నారు.
గీ. అధికరోగ సంఘటిత జనాళి
కెల్ల, హస్త వారిని దేబ్బియత్త
ధిశక్తి, భక్తియుక్తి, ప్రభుత్వ
తః ప్రబలజేయు, ‘లోధ్ర’నుగా
మెన్నగలరె యీలోకజనులు.
లోధ్ర అన్నిమందుల మేపులలో
దొరకును.
12 ఔ. బుడ్డిరూ 8-0-0
6 ఔ. బుడ్డిరూ 1-10-0
కేసరి కుటీరము.
ఎన్నూరు, మదరాసు.
తంబిలిసము ‘కేసరి’ మదరాసు.
‘తెలిపా’ నెం. 3486.

WANTED

3168
Candidates for Telegraph and Station
Master's Classes. Full Particulars and Railway
Fare Certificate on 2 annas stamp.
Apply to:—IMPERIAL TELEGRAPH COLLEGE.
DELHI.

నోటీసు

4597
మాజివిశేషిదనుగులను ధారాళమైన కవిదాన పద్యములపై
విక్రయించుటకు ఏజంట్లుకొనలెను. నమానాలకు యితర వర
తులకు ఇంగ్లీషులో వ్రాయుడు.
THE WEST COAST WVG. ESTT.
Cannanore, Malabar.

వక్త

2598
భవిష్యత్తును గురించిన 5 ప్రశ్నలకు బదులు వ్రాయుటకు
రు 1-0-0. ప్రతిప్రశ్నకు 0-4-0 వి. పి. ఖర్చులు 0-4-0
అవును. ప్రశ్న వ్రాయుకాలమును తెలుపవలెను.
హనుమాన్ జ్యోతిషశాస్త్రమునూ, శిగు శాస్త్రమునూ.

ఆయుర్వేదాపధ రత్నా కరము

చరక చికిత్సాస్థానము రు 6
ఆంధ్రవైద్యరత్నావళి రు. 2, భస్మప్రకాశిక రు. 1
(2046) దాక్టరు త్రిపాఠ కృష్ణమూర్తికాశ్రమి, బెజవాడ.

ఆంధ్రపత్రిక చదువరులకే

8382 చంద్రకళ నాటకము 8 అ. తెనాలి రామకృష్ణ కవి
చరిత్ర శే. 128. 8 అ. కాళిదాసు చరిత్రము 144. 8 అ.
శ్రీ నాథకవిచరిత్రము 144 పు. 8 అ. వెములనాథ భీమకవిచరి
త్రము 8 అ. రు 1 కి పై అర్హులకు పోస్టేజీ మేము భరింతుము.
8382 ది ఆల్బర్టు పవర్ ప్రింటింగ్ పర్క్, కాకినాడ.
తపాలపెట్టె నెం 2010

ఆహా!! ఎంతమోసము!!

శ్రీగన్న మెంటువారి సహాయము సాయమాపున్న (State-aided) మాశ్వేత్ కిలో గ్రామమునకుంటి సిల్కు బట్టలు ఇండియాలో ప్రతిమాప్యెట్టులోను 1918 సంవత్సరము నుండి ఆరేగా 18 సంవత్సరములనుండి అమ్ముచున్న వానీసంగతి అందరకు తెలిసిన విషయమే.

1924 సంవత్సరములో గవర్నమెంటువారి ప్రోత్సాహము న్న లండనులోని జరిగిన బ్రిటిషు ఎంపైరు ఎగ్జిబిషనుకు మా శిల్పబట్టలు పంపించియున్నాము సదరుబట్టలుకు లండనునుండి మాకు పోవెదలన్నాను వకసర్టిఫికేటున్నా బహుమతి యిచ్చి యున్నాడు. యిందువల్ల మాబట్టలయొక్క నాణ్యమున్నా అంశమున్నా మీరే పూహించగలరు.

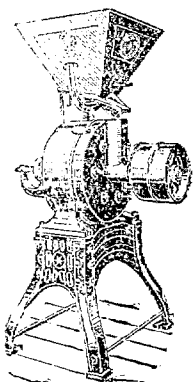
యింపల కొందరు ప్రజలను మోసపుచ్చేతలంపుతో నాణ్యముకానిబట్టలు తయారుచేసి మాబట్టలే అని నమ్మించి మోసపుచ్చుచున్నారు.

మాతాలూకూ ప్రతిబట్టయందును మాశేరువుందును మా శేరుతో పున్న బట్టమాత్రమే మాబట్టఅని నమ్మనలెను కావలసియెడల స్వాంతులను పంపిస్తూ ధరలు తెలియపర్చగలము.

ముప్పన సోమరాజు అండ్ వీర్రాజు,

శ్రీ లక్ష్మీ శిల్ప మేన్యూఫ్యాక్చరీంగువర్కు
ప్రాప్రయిటర్లు, పెద్దాపురము
తెలిగ్రాఫ్ అడ్డను "శిల్పగుమ్మ" 3358

MACHINERY. 3392

Jrus Grinding Mills—
With ball bearings & self-sharpening stones.
Disintegrators — Latest types.
Rice Machinery of every description.
T. & O. Brand Belting—
Special cottonand special Solid-woven hair.

Water Works fittings—Meters, valves etc.

Coffee Hand Mills—Latest improved designs.

White Artistic Cements. 3392

Sole Agents in India, Burma & Ceylon :—
THAKAR & OPADEY,
20/22, Elphinstone Circle, Fort, Bombay.

శ్రీ కృష్ణావతారతత్వము

ఇది పురాణరాజములన్నింటినుండియు మహాభారతవారి వంశములనుండియు శ్రీకృష్ణకథల సంగ్రహించి నరుసగా సులభ తెలిసి వచనరూపమున వ్రాయబడును. సంశయములు తొలగించు నట్లు శాస్త్రీయసమాధానములు వ్రాయబడును. ప్రోత్సములకై ముద్రింపబడును. 350 పుటలకుఁ దక్కువగావండఁ జక్కని తెయ్యచేయించి 3 నెలల కొకకూరి 1-8-0 లకు చందాదారులకు పీఠికా బంపబడును. 12-0-0 లు పంపినవారు పోషకులుగాఁ బ్రకటింపబడుదురు. 1, 2, 3 సంపుటములు సిద్ధముగా నున్నవి. 2208-1228

జనమంచి శేషాద్రిశర్మ

ప్రధానపండితులు మునిసిపల్, హైస్కూలు, కడప.

పుట్టుచెముడును కుదిర్చెదము.

నివరములకు 1 అణాబిళ్ళపంపవలెను.
మాయవరం అగడ్త్యరరాపు, హెచ్. సి. అందు పీస్ డిస్కెస్సరీ. బాపట్ల (గుంటూరుజిల్లా.)

1204 అభ్రక బస్తము నెలకు 1-3 రు 5-0-0.

శ్రీ మత్స్యాల సంస్థానమున 300 పుటములు కేయబడి నది. బహుమూలము, వేడిదన, తయ, పీట్లను బోగొట్టును. కనమును తగ్గించును. ఉపయోగించు విధము మందుతో పంప బడును. అనేకులు వాడి మెచ్చినారు. కేటలాగు ఉచితము. 2126 ఆర్డరసాయనశాల, ముత్తూరు, కృష్ణా.

కళావంతుల సర్వీసుమాన్యములు

పూర్వకాలమును, దేవాలయములలో నృత్యగీతవాద్యము లకు దేవదాసీల శేర్పరచినపుడు, వీరిసాంఘికవ్యవస్థలు, ధర్మములు ఎట్లుండెనో మనకు తెలియదుగాని, యానవినయము లో వీరిని ప్రత్యేకవర్ణముగానుంచి, వీరిస్త్రీలను ఇతరుల కుపభోగ్యములుగ చేయుట మిక్కిలి యావినీతికర మనియు, అన్యాయమనియు, మనమైనదవసంఘమున కంతకు తలవంపులు కలుగ జేయుననియు నెంచుచున్నాము. ఏమాత్రమైనను స్వగౌరవము నపేక్షించు ప్రతిమానపుడును ఒకవర్ణములోనిస్త్రీల నందరిని అవివాహితలుగనుంచి, సామాన్యనాయకులుగ నొనర్చుదురాచారమును ఖండించక తప్పదు. అట్టి స్త్రీలు తమ యభినయసంగీతములతోను, వేషభావనలతోను, పదులను నంచించుటకు కష్టపడి నేర్చుకొని, వారికి తమ శరీరముల నమ్మి తమతలదలను, అన్నచమ్యులను, కొమ్మలను పోషించుచుండుట మిగల లజ్జాకరము. ప్రపంచమందుండు ప్రతినంశములో అవినీతికర మగు లంజరికము స్వభావముగ దానంతలయదెయి ప్రబలుచుండగా, దానికి చిహ్నులున్నెలు కెట్టి, ప్రత్యేకముగ దానికొకవర్ణము శేర్పరచి, వారిస్త్రీలకు మనగృహములలోను, పవిత్రస్థలములలోను, సంగీతపాఠశాలలోను, ఒకవిధమైనగౌరవసానము నొసంగి, మనశిల్లలనుమాడ తప్పకుమ్రోవలను దింపుటకంటె శోచనీయమైనసంగతి మరియొకటిలేదు. ఈవిషయములన్నియు గ్రహించియే, యాసంఘములోని స్త్రీపురుషులు తమ ప్రస్తుతస్థితికి నీవసంగింపు కర్మి తక్కిన వర్ణములలోని యువతీయలులనెనే తమస్త్రీలకు వివాహములుచేసి, పతివ్రతలుగా నుండుకొనవలెననియు, తమస్వగౌరవము కాపాడుకొనినవలెననియు గొప్ప యాచార్యుల మొనర్చుచున్నారు.

కాని, యాసమన్యమునకు గొప్పచూటక మొకటి మనల నెదుర్కొందున్నది. ఈకళావంతులకు దేవాలయములలో నృత్యగీతవాద్యకి, పూర్వ జమీందారులవలన యీ నా ములీయ బడి యిటీవల 1859 వ సంవత్సరములో బ్రిటిషు వారివలన స్థిరపరచబడి పట్టా లీయబడినవి. వీరిని వంశపారంపర్యముగ ననుభవించుచు, ముఖ్యమైన యుత్సవములలో ఒకప్పుడు నాఖరిచేయుచు, ఒకప్పుడు చేయకయు, నేడయో యొకవిధముగ ఈ కళావంతులు కాలము గడపుచున్నారు. వీరికి వివాహములు కాగానే, వీరిపతులు తమభార్యలను బహిరంగస్థలములలో, బహుశుండి దృష్టులకు నురిచేయుటకు ఇష్టపడకుండుట సహజమేకదా! దీనితోపాటు, మన యువకులు, ముఖ్యముగా పట్టణాలవారు, ఈ కళావంతులను తమకుందరకు ఉమ్మడిపాత్రు అయినట్లు భావించుచు, నింకెవరకు వీరిని అగౌరవపరచు నలవాటును శీఘ్రముగ పోగొట్టుకొన జాలరు. కళ్యాణఉత్సవములలో రాత్రి పదిగంటలకు గజ్జకట్టించి యీ యబలను, బహుశ్రావముగ తెల్ల వారేవరకు అన్ని పీఠలను త్రిప్పుచుండురు. ఈ కళావంతుల కుటుంబములో ఒకరిద్దరే స్త్రీలున్నయెడల, గ్రామాంతరమునుండి యొకను, రెండుమాడు జరిలను తెచ్చుకొని మేళముల నేర్పరుచుకొని గ్రామముల యాజ్ఞప్రకారము, అడుగడుగున నీగజైలకు కట్టుమార్చుచుండలెను. తమకిష్టమువచ్చిన జావళీలను, పదములను పాడుచు అభినయము పట్టునెను. కొందరు ధర్మకర్తలు, వీరిచేత రాత్రింబగళ్లు నాఖరి పుచ్చుకొందురు. వీరిని అభిమానించుచున్న మరికొందరు వీరిచేత ఎట్టి పనులను చేయించనే చేయించరు. కొందరు దేవస్థానపు కమిటీమెంబర్లు వీరికొరకు, తమలో తాము పోరాడుకొని కొద్దల కెక్కినవిషయము నాకు ప్యయముగా తెలియును. ఈ కళావంతుల కుటుంబములలో ఎంతమందివచ్చి నాఖరి చేయవలసినది? ఎప్పుడెప్పుడు చేయవలసినది? ఒక కుటుంబములో స్త్రీసంతతి నశించినపుడుగాని, జీవించియున్న స్త్రీలు గుగ్గత మొదలగుకారణములవలన రావీలులేనపుడుగాని, యేమిచేయవలసినది? వీరికెంత విద్య నేర్పవలసినది? ఈ ప్రశ్నలకు తగుసమాధానములు, వీరి యీ నామపట్టాలలో సాధారణముగా కనుపించవు.

ఇప్పుడు నూతన హిందూదేవాలయపు చట్టము 1927వ సం॥పు రెండవఅట్టు నిర్దిష్టపడిన తరువాత ధర్మకర్తలయజ్ఞుల ప్రకారము, యీ కళావంతులు, వివాహితలైనను, కాకపోయినను, మానాభిమానములను పోగొట్టుకొని గజ్జకట్టి నాఖరిచేయవలెను. లేదా, తమ జీవనోపాధిని పోగొట్టుకొని, యీ నాఖరి మాన్యములను, ఆ ధర్మకర్తలు నియమించు నూతన నాఖర్లకు వదలివేయవలెను. క్రొత్తగానచ్చు నాఖర్లు ఏదీదకుటుంబములనుండియో రావలసినవి, అవినీతికి మరింత బలము నొసంగినవా రగుదురు. ప్రస్తుతమందు యీకళావంతులకు ముందుకు వచ్చిన నూయి, జనుకుకు పోయిన గోయి కనుపడుచున్నది.

ఈసమస్య పరిష్కరించుటకు రెండేవార్లములు కనుపించుచున్నవి:—(1) దేవాలయములలో స్త్రీలచేతనే జరిగించవల

సిన కుంభపారతి మొదలగు పనులు, 12 సంవత్సరముల వయస్సు దాటని ఆడపిల్లలచేత చేయించుచు, ఉత్సవములలోను, ఊరేగింపులలోను, యీకళావంతుల కుటుంబములలోని మగవాండ్రుచేత, హోగోనియము, తంబురా, మద్దెల, తాళము, ఫీడెలు మొదలగువాన్యములతో భజనలను చేయించుట.(2) లేక ఈనాఖరి యీ నామలను గవర్న మెంటువారిచేత రిజిస్ట్రాయుచేయించి, యిప్పటి యనుభవదారులకే, నాఖరితో నిమిత్తములేకుండ, రయతువారి పట్టాల నిష్పించుట. ఈరెండవవార్లము ఆచరణయోగ్యముకాదని నాయభిప్రాయము. ఇట్లు గవర్న మెంటువారిచేత ఒకప్పుడు నేర్పాటు చేయించినయెడల యిప్పుడు విధిగాగ్గిరు గనలసిన భజనలు మొదలగునవి, మనదేవాలయములలో ముందు జరుగక పోవచ్చును. ఇవిగాక యీ యీ నామలను యీకళావంతుల కుటుంబముల ప్రస్తుతదురస్థిలో, శీఘ్రముగ తమకుటుంబసంరక్షణకొరకు అన్యాయక్రాంతియి చేయుదురు. సంగీతకళమును, భగవత్సేవకర్మమునకును లోటురాగలదు. పూర్వరాజులు వీనికిచ్చిన యాగోపవనతులు మనము చేతులార పోగొట్టుకొందుము. ఇప్పటివరకు, యీసర్వీసుమాన్యములు అన్యాయక్రాంతము చేయకూడదని తీర్పులుండుటచేతనే, యివి, దేవునిమాన్యములనెనే శాశ్వతముగా నిలిచియున్నవి. మొదట నేనువ్రాసిన సమాగ్రము ననుసరించినయెడల, యీకళావంతులు తమ కిష్టమైనయెడల, తమ భర్తలు, సోదరులు మొదలగువారితో వచ్చి కూర్చుని పాడవచ్చును. అట్లు నచ్చుటకు యిష్టపడనియెడల, తమలోని మగవాండ్రుచేతనే సంగీతకళాని, సారిభజనలు, మొదలగునవి చేయించవచ్చును. వారు ఊరేగింపు ఉత్సవములలో నాఖరిచేయకతప్పదు. ఇట్లు జరిగించినయెడల, వీరిభుక్తికిని, ముక్తికిని కూడ మార్గ మేర్పడును.

కాబట్టి రాబోవు శాసనసభాసమావేశములో, నూతన దేవస్థానపు ఆట్టులో కొన్ని ముఖ్యసవరణలను చొప్పించుచున్నార గనక, దానిలోని 43, 44 సెక్షన్లు, కళావంతుల కుటుంబములలోని పురుషులుగాని, స్త్రీలుగాని తమవీలునుబట్టి దేవాలయపు నాఖరిని చేసికొనవచ్చునని సవరించుట మిక్కిలి అవశ్యకము.

నల్లూరి సూర్యనారాయణరావు

Two Useful Books.

Business Tutor.—This is a master-piece on business that will teach you how to start a trade with small capital and big profit, or how to increase your business to gigantic proportions if you are already running one. It helps you to write short and sweet advertisements to pul heap of orders. It contains 30 ready-cut schemes of business any one of which if handled as directed will bring you a colossal fortune. Pages 425, price Rs. 3-6-0 post paid.

Chemical Dictionary.—This useful dictionary gives meanings of English chemicals and drugs in Tamil, Telugu, Mahratti, Gujarathi, Bengali, Urdu and Hindi. Page 365, neat printing. Handsome binding. Rs. 3-6-0 post charge paid.

N. B. Booklet on "Patent Medicines. How to make at Home," Priced Re. 1 given off free to the buyers.

G. N. MYTU (K. 45)

LUDHIANA, (PUNJAB).

అనేకమైనవారిపల్ల ప్రఖ్యాతిజెంది బంగారుమొదలు పొందిన జీవామృత సంజీవి లేహ్యము

ఇది అనేక కారణములచే ముక్కు దోషములు ఏర్పడి దేహపాటుత్వముచేడి జీర్ణశక్తియు, జ్ఞాపక శక్తియు, సంభోగవాంఛయు లేక కష్టముతో కాలము గడుపువారిని రక్షించు సంజీవకరణి. ఈలేహ్యము నీలైవ శుక్లమును మణివలె ఘట్టిపడిచి రతియందు శీఘ్రవీర్య స్థలము పోగొట్టును. సకల మేహబాధ్యములు, మూలరోగములు, అగ్నిమాందము, ముఖరోగము, ముఖరోగములు, సోమరితనము, నడుములు, కాళ్ళనొప్పులు మొదలగు బలహీనతచే గలుగు సకల గర్భాశయలను నిశ్చేషముగా ఖండించును స్త్రీలకు గలుగు తెలుపు, కామాతె, పాండురోగము మొదలగు సకల వ్యాధులను బోగొట్టును; శరీరబలమును మెచ్చించును.

20 రోజుల లేహ్యము ధర రూ 2. 40 రోజుల ధర రూ 3-8

ఎం. ఎన్. సరస్వతి అందు కంపెని,

నెం. 11, ఆరుముగం పిఠి, సామకూరిపేట, మద్రాసు.

భోర్ నెంటుజారి గెజెటు

1927 ఏప్రిలు 5 వ తేదీ మంగళవారం

పబ్లిక్ కాళు

యస్. జి. శంకర్ డియన్ గారు లాండురికార్డు డ్రెస్టరు గా నియమింపబడిరి.

ఆర్. గోపాలరావు గారు కర్నూలు జిల్లా సెషన్స్ జడ్జి గా నియమింపబడిరి.

గా. రాజా శ్రీరావు క్వేటాచలపతి రామకృష్ణ శంకరావు బహదూర్ (బొబ్బిలి రాజుగారు) ప్లేటు కాన్సిలు సభ్యత్వమునకు రాజీనిచ్చిరి.

మర కాళు

రెవ. థామసు రాబర్డు పౌలరుగారిని మద్రాసు తాలూకాయందు వివాహములచేయు అధికార మియ్యబడినది.

రెవ. యాకోబు కాంతప్పన్ జానకకాగారికి మద్రాసు తాలూకాలో వివాహము సర్టిఫికేటులను ఇచ్చుటకు అధికార మియ్యబడినది.

రెవ. థామసు రాబర్డు ఫిలరుగారు వివాహపు సర్టిఫికేటులను ఇచ్చు అధికార మియ్యబడిరి.

స్వామికాళు

ఆర్. హాగారు బరంపురం జిల్లా డెయిలు సూపరిం టెంట్లుగా నియమింపబడిరి.

కే. నరసింహంగారు బాపట్ల సబ్ జడ్జిగా నియమింపబడిరి.

మానం హనుమంతరావు నాయుడుగారు తెనాలి డెంచి మాజస్ట్రేటుగా ఏర్పడిరి.

రివిన్యూకాళు

కె. లక్ష్మణరావు నాయుడుగారు విశాఖపట్నం డిప్యూటీ కలెక్టరుగా జనరలు డ్యూటీకి నియమింపబడిరి.

యస్. వెంకటరామ అయ్యంగారు పశ్చిమ గోదావరి ట్రైబరీ డిప్యూటీ కలెక్టరుగా నుందురు.

ఆర్. వెంకటకృష్ణారావు నాయుడుగారు కోరాపేట్ ఏజెన్సీ తాలూకాలో డ్రైవర్ డెంటుగా ఏర్పడిరి.

అభివృద్ధికాళు

డి. యల్. సాతేగారు గంజాం జిల్లా ఫార్మెస్ట్రీ సరుగా కూడా నియోజింపబడిరి.

పబ్లిక్ వర్క్స్ కార్యకాళు

రావుబహదూర్ యస్. కే. సుందరాచార్యులుగారు లేబరుకమిషనరుగారి పర్సనలు అసిస్టెంట్లుగా నియమింపబడిరి.

సానిక సర్వే పరిపాలనకాళు

టంగుటూరు వెంకటరమణప్ప చెట్టిగారు అనంతపురం జిల్లాలో సభ్యులుగా నియమింపబడిరి. వి. సి. హెచ్. జాన్ గారు గుంటూరు జిల్లాలో సభ్యులుగా నియమింపబడిరి. జాకా ప్రకాశ్ కోటిలింగంగారు బళ్లారి మ్యూనిసిపలు కాన్సిలు సభ్యులుగా నియమింపబడిరి.

డెయిలీ మాక్ మోనింగారు మద్రాసు కార్పొరేషను సభ్యులుగా ఎన్నుకోబడిరి.

ధారాగోపాలశాస్త్రి గుంటూరు జిల్లాలో సభ్యులుగా ఎన్నుకోబడిరి.

ఏ. సూర్యనారాయణమూర్తి పంతులుగారు ఛత్రపురం తాలూకాలో వై నెప్రెసి డెంటుగ ఎన్నుకోబడిరి.

కెంబాయి శ్రీనివాసరావు పంతులుగారు పల్నాటి మిడి 7వ వార్డు మ్యూనిసిపలు కాన్సిలుగా ఎన్నుకోబడిరి

విద్యాకాళు

రిచర్డ్ విలియంసన్ గారు మద్రాసు మహమ్మదీయ కళాశాల ప్రిన్సిపాలుగా నియమింపబడిరి.

సవరపు సూరయ్యగారు తూర్పు గోదావరి జిల్లా ఎడ్యుకేషనలు కాన్సిలు సభ్యులుగా నియమింపబడిరి.

శ్రీమతి డి. జానకీబాయిగారు విశాఖపట్నం జిల్లా ఎడ్యుకేషనలు కాన్సిలు సభ్యులుగా నియమింపబడిరి.

రాబర్డు జార్జి గ్రీవుగారు గవర్న మెంటు పరీక్షలకు కమిషనరుగా విద్యాశాఖాధికారిగా నియమింపబడిరి.

రిజిస్ట్రేషను

కె. వెంకటరావుగారు విశాఖపట్నం రిజిస్ట్రారుగా నియమింపబడిరి.

వ్యవసాయకాళు

సి. రామస్వామి నాయుడుగారు మాడవ సర్కిలు డిప్యూటీ ఆగ్రికల్చరు డ్రెస్టరుగా నియమింపబడిరి.

ఫార్మెస్ట్రీకాళు

యస్. రఘునాథరావుగారు లోవరు గోదావరి డివిజను ఫార్మెస్ట్రీ పరికూడా చూచెదరు. కోరింగాపానులు తయారుచేయుటకు జిల్లా ఫార్మెస్ట్రీ ఆఫీసరుగారికి తోడ్పడెదరు.

పబ్లిక్ వర్క్స్ కాళు

మార్కెసుల నరసింహ సోమయాజులుగారు వాల్తేరు సర్కిలులో అప్రెంటిస్ ఇంజనీరుగా నియమింపబడిరి.

వెంగనూరు రామస్వామి అయ్యరు వెంకట్రామ అయ్యరుగారు వాల్తేరు సర్కిలుకు అసిస్టెంట్ ఇంజనీరుగా నియమింపబడిరి.

Iron Safes
ఇనుపపెట్టెలు

SAMUEL & Co. Engineers.
San Thome, Madras.

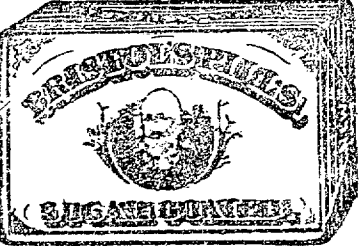
ఆయిల్ ఇంజనులు, పంపులు, ట్రెస్ హెల్డర్లు, "పెల్లర్లు", ఆయిల్ మిల్లులు, చేతికొమ్మిల్లులు, అచ్చుమిషనులు, ఇనుము పోతలు మొదలగునవి నరసముగా అందముగా చేయబడును. ధరల వివరములకును, కేటలాగునకును వ్రాయుడు.

సామ్యుయల్ అండు కంపెనీ, ఇంజనీర్లు

3487

శాఖోము, మద్రాసు.

తలనొప్పి, లేక తలబారము

నోటియందు దుర్వాసన, తలతిరుగుట, పిత్తము మొదలగునవి కారణము బాగుగా పనిచేయుటలేదని తెలుపుటకు గుఱుతులు. గనుక అది చక్కగా పనిచేయుటకై తగిన శ్రద్ధ పుచ్చుకొనవలెను. ఈ లక్షణము మీ కగుపడినప్పుడు విరేచనములకు మించి ఔషధమును పుచ్చుకొనవలెను.

3059

బ్రిష్టల్స్ మాత్రలను

వాడుడు. ఇదేమార్కెటింగ్ లో నుండి బాధపడుచుండినట్టి వారి కనేకులకు ఇది సహాయము చేసి, వారిని బాధనుండి తప్పించినది. గనుక మీరును అదేబాధమును పొందవచ్చును.

ప్రతిచోటను విక్రయింపబడుచున్నది.

Also by Messrs. B. K. Paul & Co. M. R. Paul & Co. 1 & 3, Bonfield's Lane, Calcutta, Kemp & Co. Bombay. Dey Bros, 32, Mogul Street, Rangoon. Madhab Ch Laha & Co., Chandri Chowk Calcutta.

వనోషధి శబ్దార్థ నిఘంటువు.

మూలకలయొక్క 85000 సంస్కృత శబ్దములకు తెలుగు అర్థములు కలవు. క్యాలికోరైండు వెల రూ. 3-4-0 లు.

"భస్మచీవిక" ఇందు సమస్త భస్మములు కుడిచేతి భస్మములుచేయు యానాని ఆయుర్వేదవిధానములుగలవు. ఈ 1-కి రు. 500 కిమ్మకుల భస్మములు కూడ గలవు. క్యాలికోరైండు వెల రు. 2-0-0

2454 రెడ్డి సోదరులు, రాయవరము. గోదావరి.

నీ వెండుకలను పరిశుభ్రముగ నుంచుకొనుము.

నీ దేహము నెట్లు ప్రతిదినము పరిశుభ్రపరచ ప్రయత్నించుదునో, నట్లే నీ శరీరస్సుగూడ మురికిగాకుండ పరిశుభ్రపరచ ప్రయత్నింపవలసి యుండును. నీ శరీరస్సుపై గల రంధ్రములందు చుండు మున్నగు కల్మషపదార్థములుకూడ యుండిన నీ వెండుకలు పరిశుభ్రముగ లేవని గ్రహింపవలసి యుండును. ఈచుండు పదార్థాలు చేరునప్పుడు నీవు పేక్ష వహించిన అతిత్వరలో నీ కలయంతయు కరువుల మయము గాగలదు. గనుక నీ శరీరస్సు యిట్టి వాటికి లోనుగాకుండ కాపాడుకొనవలెననో ప్రతినిత్యము

కామినీయా తలనూనె

నువయోగించి తీరవలెను.

ఈ నూనె చుండును చేరనీయదు. ఒకవేళ నీతలయందు నాచుండివరకే ప్రవేశించి యుండిన వెండుకలను సాగు లీనూనెను రాచుటతో నది అంతరింపవలెననదే. వెండుకల కుదుల్లో నికి సరాసరి పొందు పరిశుభ్రపరచగలిగిన అశాశుమైన దినుసులనేక మిందు చేర్చబడినవి. ఇందు చేరిన యితర నూనెలు, మూలకల నీ వెండుకలను, తుమ్మెద రక్కలనలె, నిగనిగలాడుచు, పట్టుపంచెనలె నుంచునట్లు చేయగలవు. 50,000 మందికి పైగా దీని నువయోగించి దీని శ్రేష్టత్వమును గ్రహించి ప్రశంసాపత్రము లొసంగి యున్నారు. దీనిని మించినది మరొకటి లేదని సాగడోందిన కామినీయా ఆయిలు సీసా రు 1-0-0 తపాలచార్జి 0-6-0 3 సీసాల ఖరీదు రు. 2-10-0 లు తపాలు చార్జి 0-12-0.

నమూనాను వాడి చూడుడు.

నువాసన ద్రవ్యములకు రాజు

ఓటో దిల్ బహారు

(రిజిస్టరు)

అతిపవిత్రము, ఎందుకంటే పనికిమాలినవియు నగు అనేక సువాసనద్రవ్యములు బహారు నందుగలవు. ఓటో దిల్ బహారు నువయోగించిన దీనియొక్క శ్రేష్టత్వమును, మంచి సువాసనకు అచ్చెరువందకతీరవు. మల్లె మున్నగు అత్తరుల కేవిధముగను తీసిపోదు.

నేడే ఆర్డరును పంపుడు.

1/2 డౌన్లు ఓటో దిల్ బహారు	రు.	2-0-0
1/4	"	1-4-0
1 డౌన్లు	"	0-12-0

నమూనా సీసా 0-2-0 రెండణల పోస్టు చీట్లు పంపిన సంపాదకును.

సోలు ఏజెంట్లు:—ఆంగ్లో ఇండియన్ డ్రగ్స్ అండు కెమికలు కంపెనీ,

126

287, జమ్మూమఠీదు మార్కెటు, బొంబాయి. నెం 2.

సాక్షాత్తు: కెజవాడ, 1149 (3) 1597 బాంబి: 210 కెనాబజారుసురో ముదాసు.

లాపాయింట్లు

కులభ్రష్టుల విషయము

(1) 1850 సంవత్సరపు 21 వ నెంబరు ఆప్టప్రకారము, హిందువులు, అన్యమతమును అవలంబించినకారణముచేతగాని, మరియుతరకారము చేతగాని, కులభ్రష్టులు అయినట్లయితే, హిందూలను అనుసరించి, తనకుగల సంక్రమణ హక్కును తాను పోగొట్టుకొలేదని, ప్రయోగ హైకోర్టువారు తీర్పు చేసినారు.

(2) 1850 సంవత్సరపు 21వ నెంబరు ఆప్టప్రకారము, హిందువులకుమతములో ప్రవేశించినాడు.ఆప్రకారం తురక మతములో ప్రవేశించుముందు, అతను సంపాదించిన ఆస్తి గాని అతనిభక్తములోనుండిన ఆస్తి గాని, అతను చనిపోయినతర్వాత, అతని తాలూకు ఆస్తి, అతని హిందువు కులములోనుండు సన్నిహిత వారసులకు చెందుతుందని ప్రయోగ హైకోర్టువారు తీర్పుచేసినారు.

(3) హిందూవిశేషము, పునర్వివాహము చేసుకొన్నట్లయితేను, తురకవానిని వివాహము చేసికొన్నట్లయితేను, హిందూలా ప్రకారము ఆమెకు సంక్రమణ హక్కు వుండదు. యిట్టిలా సదరు విశేషము, తురకమతములో ప్రవేశించిన తర్వాత, తురకను వివాహము చేసుకొన్నట్లయితే, అవిశేషముకు అన్యయించదు. అనగా సంక్రమణహక్కు ఆమెకు వున్నదనిన్ని 1850 సంవత్సరము 21 నెంబరు ఆప్ట 8 సెక్షను ప్రకారము, అన్యమతములో ప్రవేశించిన హేతువుచేత, హిందువుకు సంక్రమణ హక్కు పోకుండా వుంటుందనిన్ని, కలకత్తా హైకోర్టువారు తీర్పుచేసినారు.

4. 1850 సంవత్సరములో, కృష్ణమాచారి అను వైష్ణవ బ్రాహ్మణుడు, శీనమ్మలో అను బ్రాహ్మణస్త్రీని, వివాహం చేసుకొన్నాడు. 1881 సంవత్సరంలో కృష్ణమాచారి చనిపోయినాడు. కృష్ణమాచారి కులభ్రష్టులు అయినప్పటికీ, ప్రాయశ్చిత్తము చేసుకొని, మరల హిందువులలో, చేరలేదుగనుక, హిందు లాప్రకారం, ఆ వివాహబంధము, నివర్తయినదనిన్ని అనగా అతను, పెనిమిటికాడనిన్ని, ఆమె భార్యకాడనిన్ని, అందుచేత, అతని తాలూకు ఆస్తి, ఆమెకు చెందదనిన్ని మద్రాస్ హైకోర్టువారు తీర్పుచేసినారు. అతను చనిపోయినప్పుడు, క్రైస్తవుడుగనుక క్రైస్తవ లా ప్రకారము, అతని హిందూ తండ్రి బ్రతికియుండినాడుగనుక హిందువులలోని తండ్రికి సగం హక్కులున్నదని మద్రాస్ హైకోర్టువారు తీర్పుచేసినారు.

5. నంబూద్రి బ్రాహ్మణుడు అనగా కేరళదేశములో అనగా మలయాళదేశములో, వుత్తమ బ్రాహ్మణులకు నంబూద్రిలు అనిపేరు. అట్టి బ్రాహ్మణుడు, వొక స్త్రీతో వ్యభిచరించిన హేతువుచేత అతనిని, కలములోనుంచి కలస్తలు బహిష్కారము చేసినారు. అతను హిందూలాప్రకారము, సంక్రమణ హక్కు పోగొట్టుకొలేదనిన్ని ఆస్తి, అతనికి చెందడానికి ఆ ఆస్తిని తన యిష్టానుసారము, అతను పరాధీనము మొదలయిన ట్రాన్స్మిగర్లు వేసుకోవచ్చుననిన్ని మద్రాస్ హైకోర్టువారు తీర్పుచేసినారు.

6. 1850 సంవత్సరపు 21 నెంబరు ఆప్టప్రకారము కులభ్రష్టులకు, సంక్రమణహక్కు పోకుండా వుంటుందని, ఆప్ట, ప్యాన్ అయివున్నది గనుక, వుత్తరవారసుదావాలో, వారులు, కులములో లేదనిన్ని కులమువారు, వారులతో పంక్తిభోజనముచేయుట లేదనిన్ని, అందుచేత వారులదావా చెల్లదనిన్ని ప్రతివాదులు ఆక్షేపణ చేసినారు. ఈ ఆక్షేపణ, పనికిరాదనిన్ని కులభ్రష్టులకు సంక్రమణహక్కు వున్నదనిన్ని ప్రయోగ హైకోర్టువారు తీర్పు చేసినారు.

7. కులభ్రష్టులు దోషముచేత, హక్కు పోతుందనే హిందూలా, కులభ్రష్టులు అయినప్పటికీ, ఆ కులభ్రష్టులకు కలిగిన సంతతివారికి, అన్యయించదని, అనగా, కులభ్రష్టుల సంతతికి, సంక్రమణహక్కు వుంటుందని, మద్రాస్ హైకోర్టువారు తీర్పు చేసినారు.

8. ఆస్తి ఒకమనిషికి స్త్రీకిగాని, పురుషునికిగాని, సంక్రమించినతర్వాత, ఆమనిషి కులభ్రష్టులు అయినట్లయితే, కులభ్రష్టులు హేతువుచేత, ఆ ఆస్తియందు హక్కు పోదనిన్ని, కుమారుడు చనిపోయినతర్వాత, కుమారుని ఆస్తి తల్లికి సంక్రమించినది. అట్లా సంక్రమించినతర్వాత, ఆతల్లి వ్యభిచరించి కులభ్రష్టులు అయినప్పటికిన్ని, ఆ ఆస్తియందు ఆమెకు హక్కు వుంటుందనిన్ని ప్రయోగ హైకోర్టువారు తీర్పు చేసినారు.

9. హిందువు, బైరాగి అయినతర్వాత, బైరాగి కాక మునుపు అతనికివున్న ఆస్తిని భక్తపరుచుకొనుటకున్నా, ఆ

ఆస్తిని, తన యిష్టానుసారము, వినియోగము చేసుకొనుటకున్నా ఆ బైరాగికి హక్కు వున్నదని, కలకత్తా హైకోర్టువారు తీర్పు చేసినారు.

10. కుటుంబము తాలూకు ఆస్తియందు, బైరాగికి హక్కు వున్నదనిన్ని, ఆ బైరాగికి వుండుకొన్న లంజవున్నట్లయితే, బైరాగి చనిపోయినతర్వాత, ఆలంజ ఆ బైరాగికి వుత్తరక్రియలు చేసినప్పటికిన్ని ఆలంజకు ఆ ఆస్తియందు హక్కు లేదనిన్ని బైరాగితాలూకు వారసులకే హక్కు కలుగుతున్నదనిన్ని కలకత్తా హైకోర్టువారు తీర్పు చేసినారు.

టంగుటూరి నాయనశాస్త్రి.

జిల్లాకోర్టు స్టేడరు, గుంటూరు.

సశ్చిమకృష్ణామండల కాంగ్రెసు సంఘము

1927 సం॥ మార్చి నెల 7 తేదీ సోమవారము సాయంత్రము 8 గంటలకు శ్రీయుత అయ్యదేవర కాశేశ్వరరావుసంతులుగారి భవనమున శ్రీయుత కాకుమాను లక్ష్మయ్యచౌదరిగారి ఆధ్యక్షతక్రిందజరిగిన సశ్చిమకృష్ణామండల కాంగ్రెసు సాధారణ సభాతీర్మానములు:—

(1) సర్వసంగపరిత్యాగమును నిరంతర దేశసేవాతత్పరులన్నా అగు స్వామి శ్రద్ధానందపరీవ్రాజకుని దుర్మరణమునకు ఈసభవారింతయు విలసిందుమా అఖిలభారత శ్రద్ధానందస్మారకనిధికి విరాళములనొసగవలయునని మండలవాసులను ఈ సభవారు హెచ్చరించుచున్నారు.

(2) బ్రిటిషువారు చేసినాడు భారతసేవలపంపులు అక్రమమనియు అమానుషమనియు అభిప్రాయపడుచూ తమ స్వాతంత్ర్యమునకై పోరాడుచున్న చైనాసోదరుల పట్ల ఈసభవారు తమ సంపూర్ణ సానుభూతిని ప్రకటింపుచున్నారు.

(3) బెజవాడలోవున్న సశ్చిమకృష్ణామండల ఖాదీబోర్డు ఖద్దరు వస్త్రాలయమునకు పరిపాలనాలోపమువల్లవచ్చిననష్టమును ఖద్దరుబోర్డుసభ్యులు ప్రజలవల్ల వసూలుచేసి ఆనష్టమును భర్తీచేయుట అక్రమమని ఈసభవారు తీర్మానించుచున్నారు.

(4) మండలసభకు ఇంతటినుండి యీ క్రిందివిధముగా సభ్యులను ఎన్నుకొనుటకు కోరడమైనది.

బెజవాడ తాలూకా	10
గన్నవరము తాలూకా	10
నందిగామ తాలూకా	10
జగ్గయ్యపేట డివిజన్	5
తిరువూరు తాలూకా	5
నూజిపేట తాలూకా	5
బెజవాడ టవున్	5
	50

(5) మార్చి నెల 15 వ తేదీలోగా గ్రామకాంగ్రెసు సంఘములు ఏర్పాటు చేయించవలసినదిగా మండలప్రజలను ఈ సంఘమువారు కోరుచున్నారు.

మ.రా:—నూతనమండల కాంగ్రెసుకమిటీ సాధారణసభ ఇదివరలో ప్రకటింపబడిన ప్రకారము ఈ నెల 15 తేదీ జరుగవలదు. సభ జరుగు తేదీ ముందు తెలుపబడును.

కా. మధుసూదనరావు,

కార్యదర్శి

పదుగురిబంటుపత్రిక

ఇది నెలకు రెండుసార్లుమాత్రమే గుంటూరునుండి

నెలువడుపత్రిక

ఈ పత్రిక యీనెల 3-వ తేదీన అనగా ప్రభవ సంవత్సరాదినాడు నూతనముగా నెలువడి మా కార్యస్థానము నలంకరించినది. ప్రస్తుతము గుంటూరునందుండు గ్రంథాలయములకును చుట్టుపట్ల 48 గ్రామములకును ఉచితముగా పంపబడును. ఈసంచిక వైకోష్ఠ్యములు చేయబడినది గాని యిటువైపును ద్రింపబడుననియే ప్రకటనయందు కలదు. శ్రీయుత దిడుగు నరసింహారావుగారు సంపాదకుడు. ప్రత్యేకముగా పత్రిక తెప్పించుకొనువారికి సాలుచందా గుంటూరుబస్ స్టేలో విద్యార్థులకు ఎనిమిదణాలు. ఇతరులకు పన్నెండణాలు. ఇతర గ్రామములలో విద్యార్థులకు పదునాల్గణాలు. ఇతరులకు రు 1-4-0 లు. ఎనిమిదవ తరగతికి తక్కువచదువుచున్నవారు అంతకు ఎక్కువతరగతి చదువుచున్నవారిలో 16 ఏండ్లలోపువారు మాత్రమే విద్యార్థిచందాకు పత్రికనుబడదు నర్దులు. వారు యితరులకొరకు పత్రికను తమకేర తెప్పించుటలేదని ఉపాధ్యాయుని సంతకమునుగూడ చేయించి ఉత్తరమును వ్రాసినగాని పత్రిక పంపబడదు. ఈసంచికలో చాల ముఖ్యవార్తలుకలవు. నలయువారిటుల వ్రాయవలెను. దిడుగు వెంకట నరసింహారావుగారు సంపాదకుడు, పదుగురిబంటు, గాంధీపేట, గుంటూరు.

ప్రభవ సంవత్సరపంచాంగము

ఆర్యవైశ్య సిద్ధాంతపంచాంగము

నెల్లూరుజిల్లా తర్లపాడు పురవాసియగు బాలకవి జివ్యాజి సుబ్బారాయగుప్త సిద్ధాంతిగారిచే గుణింపబడిన పంచాంగము నందుకొంటిమి. ఇందు చాలవిషయములు సాంధ్యపరపబడినవి. ఆంధ్రులందరూ ముఖ్యముగా ఆర్యవైశ్య సిద్ధాంతమును దీని నాదరింపవలసియున్నది. వైశ్యులలో పంచాంగముల గుణింపిసిద్ధాంతం లిదివర కెవరును సుప్రసిద్ధులుగా నుండలేదనియే చెప్పవచ్చును. సుబ్బారాయగుప్త సిద్ధాంతిగారు బ్రహ్మక్రి పరశురాముని వేంకటరామశాస్త్రిగారి శిష్యులని తెలియుచున్నది. పంచాంగములను బడయగోరువారు యిటుల వ్రాయవలెను.

జివ్యాజి లక్ష్మీరఘుపతి గుప్తగారు, తర్లపాడుపాడు నెల్లూరుజిల్లా.

* * *
జూటూరివారి పంచాంగము

పంగవోలు తాలూకా సాంధ్యగ్రామవాస్తవ్యులు బ్రహ్మశ్రీ జూటూరి పీరాస్వామి శోమ్యులవారి కుమారుడును నాటకాలంకార గణితశాస్త్రజ్ఞులనగు జూటూరి వేంకయ్య శాస్త్రిలవారిచే గుణింపబడిన పంచాంగము నందుకొంటిమి. ఇందు విషయములు కలవు. వలయునారు శాస్త్రిలవారిచేత వ్రాయవలెను.

కుటుంబ హత్య

పట్టుఖాళీ, ఏప్రిల్ 7:—సంఘద్యేష ప్రకటనపై నమమామ్యదీయ తాలూకాగారు అజీముద్దాను పట్టుగారి కుటుంబ మంత యునిన్న రాత్రి హత్య గావింపబడెను. (ప్రేమ.)

త్వరపడుడు   ఆలసించిన దొరకవు.   త్వరపడుడు

తీత్రీత్రీ త్వంగేరి జగద్గురువులవారిచేత ప్రశంసింపబడి ౨౦౦ బహుమానమందిన గ్రంథిరత్నము

నిత్యకర్తృషకము.

టీకాతాత్పర్యస్వర సహితము-ధ్యానశ్లోకానుసారముగ రంగుతో వ్రాయబడిన గాయత్రీచిత్రపటోభితము

౬ శేల గ్రంథములు విక్రయింపబడినది. ఆలస్యమయిన యెడల గ్రంథములు లభింపవు. దీనియందు, స్వాన, సంధ్యా, జప, హోమ, బ్రహ్మయజ్ఞ, దేవతార్చన, వైశ్వదేవ, అతిథిపూజలను, ౮ నిత్యకర్మలు, వానికి సంబంధించిన దాదాపు ౫౦ ఇతర విషయములున్నా గలవు. నెల 2-8-0   మేలుప్రతి 8-0-0

టీకాతాత్పర్యస్వర ధర్మశాస్త్రములగల మత గ్రంథములు:—

సూర్యనమస్తాగ్రము, సౌరమంత్రములు	0-8-0	తీగ్రశాదన హేలయవినులు	0-12-0
మంత్రపుష్పత్రయము	0-4-0	పైరెండు కళిసి కాళికో వైండు	2-4-0
స్వానమంత్రములు	0-8-0	సదాచారము	౨-౪-0
టీకా త్రికాలసంధ్యానందనము	0-6-0	డిటా కాళికో వైండు	2-0-0
ఆదికమంత్రములు	1-4-0	శృంగారము (పద్యములు)	0-4-0

కృష్ణపక్షము   1-8-0

జి. యస్. శాస్త్రి అందు కో. పోస్టుబాక్సు 110 వ.ద్రాసు.

‘సామాజికమును క్రిందికి లాగవలదు’

శాసనసభలు - వాని నిష్ప్రయోజకత

శ్రీ జితేంద్రబాబు, మజుందారుగార్ల గంభీరోపన్యాసములు

కాంగ్రెసు అధ్యక్షుని సందేశము

శ్రీ ప్రకాశంగారి “అసెంబ్లీ అనుభవములు”

కాంగ్రెసు యాజమాన్యమున నిన్నటి సాయంత్రము గోఖలే భవనమును జరిగిన సభలో నంగ దేశీయులగు జితేంద్ర బాబు డైరెక్ట్ సెక్షన్ కమిషనరు మజుందారుగార్లను ఆంధ్రకేసరి టంగుటూరి ప్రకాశం పంతులుగారును దీర్ఘము ఆపవాదముల గావించిరి అఖిలభారత కాంగ్రెసు సభాధ్యక్షులగు శ్రీమాన్ యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు అగ్రతీతహాసించిరి సభ ప్రేక్షకులచే నిండి క్రిక్కిరిసియుండెను. జితేంద్రబాబు ఆపవాదము 1920-21 సం॥ ప్ర అసహాయోద్యమ దినముల మరొకమారు స్ఫూరింపజేసి, సభ్యులం దుత్సాహమును రగుల్పాల్పెను.

శ్రీ నివాసయ్యంగారు

శ్రీనివాస అయ్యంగారు ప్రస్తుతమున నుపన్యసించుచు, అసహాయోద్యమానంతరము, జాతీయ మహాసభాప్రభావ మిప్పుడెంత నిదివరకెప్పుడును, ఇంతదేదీప్యమానముగ ప్రకాశించుచుండలేదని నుడివారి. దేశమందు ప్రతిమూలను, ప్రతి స్వక్తి యందును, ప్రతి పక్షమునందునుగూడ, జాతీయమహాసభయందు జేరవలె ననియు, జాతీయమహాసభయే తమ ఆశయముల సాధించుకొనుటకు తగినసాధన మనియు, ఒకవిధమున విశ్వాసము గాఢముగ నాటుకొనుచున్నది. కాంగ్రెసు గౌరవమును, కాంగ్రెసు ప్రతిష్ఠయు దినదినాభివృద్ధిచందున్నది. దేశమంతయు, కులద్వేషములతోడను, పర్వ వివక్షణలతోడను, మతవివాదములతోడను, అల్లకల్లోలముచున్న సమయమున జాతీయమహాసభ వాటికన్నిటికి సతీతముగనిలిచి జాతీయతాద్యజమును దేశమున నాటి ప్రజలందరకును తరతరాయమును గన్పరచెను. జాతీయ మహాసభలయందు దినదినప్రవర్తమానముగ విశ్వాసమున కిదియే కారణము. గత రెండు సంవత్సరములలో కంటెను, ఈ వత్సరము జాతీయమహాసభను మహమ్మదీయు లధికముగ బలపరచుచున్నారు. (హర్షధ్వనులు).

కాని కాంగ్రెసుసంఘము తిప్పుడున్న దుస్థితియందు మాత్ర మిదివరకెప్పుడునులేవు. ఈవిషయమును కాంగ్రెసునాయకులును అభిమానులును గమనింపవలెను. ప్రతి గ్రామమునందును ప్రతిమూలను కాంగ్రెసు సంఘములను స్థాపించి, కాంగ్రెసును సర్వాంగసౌఖ్యముగ నొనర్చవలెను. కాంగ్రెసు సత్యంతబల సంపన్నముగ నొనర్చ నంతవరకును, దేశమునకు మోక్షము లేదు దేశమునకే కాదు. దేశముం దెవ్వరికిని ఎట్టి ఆత్మగౌరవమును నిలువజాలదు. ఏ ఇతర పక్షమునను నిరంకుశాధికారవర్తము మరేమాత్రమును సరకుకొనరు. ఈ విషయమును గమనించి వేరేరెరు పక్షములవారు కాంగ్రెసునందు జేరుటకు ఆభిలషించుచుండుట సంతోషదాయకము. కాంగ్రెసు ఉద్యమమును ప్రజాసామాన్యోద్యమముగ నొనర్చవలెను. అంతవరకును ఎక్కువప్రయోజనముండజాలదు. గాంధీమహాత్ముడు 1920 సం॥న కాంగ్రెసు ఉద్యమమును ప్రజాసామాన్యోద్యమముగ నొనర్చెను. కాంగ్రెసు తిరిగి అట్టి బలమును సాధింపవలెను. 1919 సం॥న దేశస్థితి యెటులున్నదో ఇప్పుడును అటులేయున్నది. సంస్కరణ లిందు కంతయు నభివృద్ధిచెందలేదు. అందు బదులుగా ఇంకను సంకుచితమొనర్పడెను. శాసనసభలవలన స్వరాజ్యమువచ్చుననిగాని ఎక్కువ సంస్కరణలు వచ్చుననిగాని యెందుట వట్టిభ్రమ. శాసనసభలద్వారా అధికారవర్తమువారు ప్రజలకు చెరువుజేయకుండ జూచుటకుమాత్రమే కాంగ్రెసు ప్రతినిధులు శాసనసభ ప్రవేశించిరి. శాసనసభయందున్న కాంగ్రెసుప్రతినిధులకాల మంతయు శాసనసభా వ్యవహారములకే సరిపోవుచున్నది. శాసనసభకు వెలుపలి పనిజేయుటకు వారికి అవకాశముండజాలదు. అందు ప్రతి పట్టూరియందును ప్రతిపట్టణమునందును ప్రతిజిల్లాయందును నాయకులు బయలుదేరి దేశమునందు జేయవలసిన పనిని నిర్వహింపవలెను.

శ్రీనివాసయ్యంగారి కింకను మాట్లాడుచు కార్మికులలాభ నష్టములను కాంగ్రెసువారు చాలజాగ్రత్తతో పరిశీలించికాపాడుచున్నారనియు కాంగ్రెసుకంటే కార్మికులపై సానుభూతి గల సంస్థమరియొకటి యుండజాలదనియు నుడివారి.

ఇంతవరకు జాతీయమహాసభావ్యవహారము లొక్కభారతదేశమునకే పరిమితములే యుండెడివి. ఈవత్సరము కాంగ్రెసు అంతర్జాతీయస్థానమును వహించినది. భారతజాతీయమహాసభవారు ఆస్వాతంత్ర్యజాతులసభకు జనహరిలాలుగారిని ప్రతినిధిగపంపిరి. ఆమహాసభయందు జనహరిలాలు నెహ్రూగారు గావించిన ప్రచారమును అన్వజాతులవారు భారతస్వాతంత్ర్యోద్యమమునెడలగన్పరచిన ఆచరణను అందరకును చెల్లినదే. అంతియగాక జాతీయమహాసభవారు నై నా జాతీయప్రభుత్వమువారి కాహ్వానము పంపిరి. నా రాజ్యాహ్వానమునంగీకరించి భారతదేశమునకు తమ ప్రతినిధుల సంపుటన్నామని తెలిపిరి.

హిందూమహమ్మదీయ సఖ్యత

జాతీయోద్యమవిజయమునకు శుభసూచకముగ విషయ మింకొకటిగలదు. జాతీయోద్యమ విజయమునకు హిందూమహమ్మదీయసఖ్యత ప్రధానావశ్యకము. ఇటీవల జిన్నాగారి నాయకత్వముక్రిందజరిగిన మహామ్మదీయనాయకుల సమావేశమువారు గావించిన సూచనలను అందరకు సాదరభావముతో విమర్శింపవలెనని కోరుచున్నాను. వారిసూచనలను గురించి నాయభిప్రాయములని పుడుదెలుపను. అయినను వారి సూచనలందొకటి రెండు ముఖ్యాంశములగుర్చి మాత్రము నాయభిప్రాయముల దెలుపుట కేమాత్రమును సంతయింపనక్కరలేదు. మహమ్మదీయులు జాయింటు ఎలెక్షన్లుల కంగీకరించుట చాలసంతోషకరము. పశ్చిమోత్తర సరిహద్దువరగ జాలయందు సంస్కరణల ప్రవేశపెట్టవలెనని బెలూచిస్థానమును ప్రత్యేకరాష్ట్రముగ నొనర్చవలెననియు వారుగోరుచున్నారు. ఇందుకు నాకెట్టి ఆక్షేపాయము గనుపించుటలేదు. ప్రపంచ మహమ్మదీయులందఱొకటిగాచేరి, మహమ్మదీయాధిక్యమును నెలకొల్పుట కుద్దేశించుచున్నారని చాలమంది భయముచెల్పిచ్చిరి. నేనీవిషయమును బాగుగవిచారించితిని. ఇది వట్టిభయములు. మహమ్మదీయుల ఉద్యమము విజ్ఞానసంబంధముగ ఉద్యమముగాని, రాజకీయాధిపత్యమునకు సంబంధించిన ఉద్యమముగాదు.

శ్రీనివాసఅయ్యంగారు నుగించుచు, మదరాసు కాంగ్రెసును జయప్రదముగ నిర్వహించుట కెల్లరు తోడ్పడవలెనని గోర్చి.

శ్రీయుత జితేంద్రబాబు డైరెక్టరుగారు

కాంగ్రెసు వ్యవహారములిప్పుడు దుర్దశయందున్నవనియు, ఆదుర్దశ నవరిపోవుచిన్నాము లిప్పుడేపుడే గన్పడుచున్నవనియు శ్రీయుత జితేంద్రబాబు డైరెక్టరుగారు నుడివారి. 1920 సంవత్సరమున జాతీయోద్యమ ఉత్సాహమెక్కడ? ఇప్పటి మాంద్యదశ ఎక్కడ? ఈవిషయమును గాంచినపుడు హృదయ మావేదనచే పరిచిపోకమానదు. భారతస్వాతంత్ర్యోద్యమము డప్పుడు సంపూర్ణ కాంతితో ప్రకాశించును. ఇప్పు డాభాసుడు సంపూర్ణగ్రహణావస్థితుడయి దేశమంతయు అంధకారమున ముంచివేసెను. ప్రస్తుతమాంద్యస్థితికి ముఖ్యకారణము అసహాయోద్యమము విఫలమగుట. శాసనసభాప్రవేశము, అచ్చటివ్యవహారములు సంతృప్తిగ పరిణమించుట రెండవకారణము. హిందూమహమ్మదీయ వివాదములు చూడవకారణము. కాంగ్రెసు సభ్యులందే వ్యాపించి యున్న అంతఃకలహములు నాల్గవకారణము.

మాంద్యమునకు కారణములు

అసహాయోద్యమ మొకయర్థములో విఫలమైనదని చెప్పవచ్చును. కాని దానినతిశయోక్తిగ వర్ణింపగూడదు. అసహాయోద్యమకార్యక్రమము విఫలమైనను, అసహాయోద్యమోద్దేశము మాత్రము సంపూర్ణముగ విజయమందెను. (వినుడువినుడు) స్వాతంత్ర్యోద్యమమును స్వరాజ్యతృష్ట ఇప్పటివలె ఇదివరకెప్పుడును ప్రజలలో వ్యాపించియుండలేదు. అదియే జాతీయోద్యమబలము. అదియే విదేశీయాధికారవర్త దుర్గముల ఛేదంపగల మహాశక్తి.

శాసనసభాప్రవేశ వ్యవహారము జాతీయోద్యమమునకు చాలచెరువుజేసినది ఒప్పుకొనక తీరదు. నేను ఆపాపమునర్చినవారిలో నొకడనే. శాసనసభ వ్యవహారము మనశ్శాంతి

ది గమించును. కాని ఆపాపం తయైన ప్రతిఫల మొసగదు. శాసనసభల ప్రవేశించుట మృగతృష్ణలవెంట పరుగెత్తుట వంటిది. (హర్షధ్వనులు) శాసనసభల ద్వారా ఏమియో చేయగల మనియనుకొని ప్రవేశించినవారందరను ఆ శాసనమునందె వెనుకకు రావలసివచ్చెను. వక్రలకు దీర్ఘస్వాసము లానర్చుటకు ప్రభుత్వ చర్యల విమర్శించుటకు శాసనసభలు మంచిరంగములు. అచ్చట వాద ప్రతివాదములు ప్రభుత్వ సభ్యులతో వాక్కుమరము ఆసమయమున ప్రభుత్వసభ్యుల ప్రేటులనుండి చాకచక్యముగ తప్పించుకొనుట తిరిగి ప్రేటుల వేయుట మొదలగునవన్నియు మనోహరముగనుండును. అవేశానందమున నోలరాడించును. సమ్మోహనముగనుండును. అవన్నియు మంచివే కాని ఫలితములు మాత్రము శూన్యము. ప్రజల అభికారము లించుకొనను అభివృద్ధిచందవు. ఈవిషయము నిప్పుడిప్పుడే మనవారు గ్రహించి అసంతృప్తులగుచున్నారు. ఇది భావిశుభ సూచకము.

హిందూమహమ్మదీయ వివాదములు

హిందూమహమ్మదీయ వివాదముల సమస్య కాంగ్రెసునాయకు లాలోచింపదగినది. కాని ఈసమస్యను గూడ గోరంతలు కొండంకలు జేయుచున్నారు. పంజాబుతరువాత హిందూమహమ్మదీయ వివాదము లతితీవ్రముగ నున్నది. మావంగరాష్ట్రమున అందుచే వాని పుట్టుపూర్వోత్తరముల గురించి మాకు బాగుగ చెలియును. వంగదేశమునందె వివాదములు స్వార్థపరులచే కృత్రిమముగ కల్పింపబడినవి. వంగరాష్ట్ర ప్రభుత్వమువారికి నమ్మిన బంటు ఒక పెద్దమనిషి, ప్రజలలో కలతలు గలిగించి జాతీయోద్యమమును భగ్నపరుచుటకుగా నీవివాదముల ప్రేరేపించెనను విషయ మందరకును తెలియును. మహమ్మదీయుల కలహమునకు ప్రేరేపించు ముల్లాలకును, హులీలకును, కొంతమంది పెద్దమనుష్యులు ధనమిచ్చి కలహముల వ్యాపింపజేయుచున్నారు. ఈ పెద్దమనుష్యులు ప్రభుత్వమువారి ఆదంకటాక్ష విక్షణములయందు మెలగుచున్నారు. (సిగ్గు సిగ్గు) ఈ విషయముల నన్నిటిని బెలిసికొనినయెడల ఈ వివాదముల గురించి ఎక్కువ భయపడ వనసరముండదు. జాతీయ మహాసభాధ్యక్షుల కీనగగమున తగినంతపని లేకపోవుటచే అంత ఉత్సాహముగ లేదట. వారు వంగరాష్ట్రమునకు వచ్చినపుడు తగినంతపని చెప్పగలము. (నవ్వు)

విరుగుడు

ప్రస్తుత మాంద్యమునకు విరుగుడుమి? తిరిగి జాతీయోద్యమ ప్రవాహమును నూతనోత్సేహితో హిందూపరలజేయుట యెట్లు అని ప్రతివారును తమలోలో తాము ప్రశ్నించుకొనవలయును. ఈ సమయమున నాకొక్క చిన్నవిరుగుడు దోచుచున్నది. అది సర్వసాధారణముగ విషయమని యెంచి త్రోసివేయరాదు. కాంగ్రెసు స్వరాజ్యోద్యమమును దేశమునందునాటి, భారతమాతృ పుత్రులందరను ఆద్యజచ్ఛాతుల క్రిందజేరెదరు. స్వరాజ్యమున నేమియో స్పష్టముగ చెప్పటకు మొగహుపడరాదు. స్వరాజ్యమునగా అధినివేశ స్వపరిపాలనమని కొందరనుకొనుచున్నారు. మరికొందరు మరియొకవిధముగ నర్థ మొనర్చుచున్నారు. స్వరాజ్యమునగా సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యముని నాయర్థము. భారతదేశ మొక్కమారుగా వెంటనే సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యమును ప్రకటించి స్వాతంత్ర్య పతాకమును విప్పవలెను. “ఇంతవరకును బానిసగనుండి తుదకు స్వతంత్రులైన ప్రజలిదగో ఇప్పుటగలర”ని లిఖింపవలెను. (హర్షధ్వనులు) బ్రిటిషసామ్రాజ్యముతో సంబంధములు త్రెంపివేయవలెను. (హర్షధ్వనులు) అంతకంటె తక్కువగు ఆదర్శ పెద్దయు నన్ను సంతృప్తిపరుపజాలదు. అంతకంటె తక్కువ మియును సంతృప్తిపరుపజాలదు. (హర్షధ్వనులు)

శ్రీవసంతకుమార మజుందారు

“భారతవర్షము పరాధీనమగుటకు వన్నరాష్ట్రము, వంగదేశములే కారణములు. ఆంగ్లేయులకు ఈ దేశమున ప్రప్రథమమున నివాసమొసంగినది చెన్నపురియే (వినుడు, వినుడు) వంగదేశము పిదప రాజ్యాధికారము నొసంగెను. తెలంగాణైనికుల సాహాయ్యముచే ఆంగ్లేయులు వంగదేశమును జయించి పరిశ్రమల నెల్ల హతమొనర్చిరి. కావున మదరాసు వంగదేశములు బ్రిటిషు ప్రభుత్వము నీదేశమునండి తఱిమివేసి బానిసత్వమునవల ద్రోయవలెను. ప్రస్తుతదేశస్థితి గాంచి ఎవరును నిస్పృహజెందనవసరములేదు. ఇట్టి మాంద్యస్థితి ఏర్పడుట అస్సాభావికముగాదు. సూరత్ కాంగ్రెసునందు అతివాదులు కాంగ్రెసును వశపరచుకొన ప్రయత్నించిరి. ఏడుసంవత్సరములు వారు పోరాడినపిదప ఒక విధమున ఐకమత్యము కాంగ్రెసునందు చేశారెను. బెంగాలు విభజనాందోళనయందు జనసామాన్యమునందుద్యమమును వ్యాపింపజేయుట కవకాశమచ్చెను. 1905-1908 సం॥వరకు ఈ యుద్యమము తీవ్రముగ వ్యాపించెను. పిమ్మట ప్రచారకు లొకింత అలసట చెందుటను జూచి ప్రభుత్వమువారు తమ నిర్బంధాయుధముల ప్రయోగింపజొచ్చిరి. అందుచే వంగయువకులు కొందరు విప్లవమార్గముల నడువగడంగిరి. 1920 సం॥వరకు నిదేరిని భారత

ప్రభుత్వ సంగ్రహము సం॥ ప్రైవేటు సంగ్రహము 2 శుక్రవారము

మును జరుగుచున్నది. 1920 సం॥ నందు రాజకీయ ప్రయత్నములు విఫలమయినవిగా అసహనమును దేశములో ప్రవేశపెట్టబడినది. 1921 సం॥ నందు అసహనమును పట్టుకొని ప్రభుత్వమును దేశమునందును తాండవింపజేసెను. మహాత్ముని నిర్బంధనంతరము ఉద్యమము చల్లగ వెనుకకు తగ్గెను. నాయకులకు ప్రజల కప్పుడే విషమపరిస్థితి సంపాదించెను. ఉద్యమతత్వమును, ప్రజాస్వామ్యమును నిలుపుటకై నూతనవిధానము లాలోచింపబడవలసివచ్చెను.

“శాసనసభలు-వాని నిర్వహణము”

ఆ పుడే దేశ బంధు చిత్ర రంజన దాసు శాసనసభా ప్రవేశమును నిసాధనము నొకదానిని కన్పాశము. శాసనసభా ప్రవేశము మొత్తము నిర్వహణ మైనదో అన్వేషించు జీవితమును తిరిగిచేయుచున్నది. కాలమునుబట్టియు, పరిస్థితులబట్టియు, ప్రజల మనస్థితిని బట్టియు రాజకీయ విధానములు మార్పునొందుచున్నవి. స్వరాజ్యము విశిష్టము కట్టుబాటు స్వార్థత్యాగములననే మోరగలము గాని శాసనసభా ప్రవేశములను గాదు. ఇతర రాష్ట్రములందలి పరిస్థితులు నేరంగులను గాని దెంగాలులో శాసన సభ్యత్వమునకై లక్షల కొలది రూపములైన వెచ్చించుటకు సంసిద్ధులైన వారున్నారు. కాంగ్రెసు ప్రచారమునకై అట్టివారు 2000 లైన బసంతుకు సమ్యుతింపరు. ఇట్టి మానసిక బానిసత్వము నుండి పోవలెను. చిత్రరంజనుడు జీవించియున్నంతవఱకు అతని కార్యక్రమము నిర్విఘ్నముగ నెరవేరెను. గ్రామ పునర్నిర్మాణము విరివిగ జరిగెను. కాని ప్రస్తుతపరిస్థితుల యధారతమ గ్రహింపవలెను. శాసనసభ, స్థానిక సంస్థల రాజకీయముల నిర్మాణ కార్యక్రమ ముదిగాగల దేశ రాజకీయముల కడ్డు వచ్చుచున్నది. మనము సోమరులమై తూర్పుభాషము వహించి యూరపునను ప్రపంచము చలనవిహీనమై యుండజాలదు. ప్రతిదేశమును స్వాతంత్ర్యముతో ఉత్తాత లూగుచున్నది. చైనా మొదలగు పరాధీనదేశములన్నియు తమ బానిసత్వంబులను వివల్లకొని బయటపడ నుండుచున్నవి. నేడు మనము ప్రపంచపరిస్థితుల కన్నిటికి కనులు మూసికొని యుండిన భావసంతతివై విదేశీ యాధికారము చలాయించబడుటకు భాగ్యులమయ్యెదము. బ్రిటిషు ప్రభుత్వ బానిసమండలియు, బ్రిటిషు ప్రభుత్వాధికారమునండియు తప్పించుకొనుటయే మన యాశయు. బ్రిటిషువారు ప్రతి దేశమందును అపజయ మందుచునే యున్నారు. చైనాయందు దొక్కపట్టణమునైన సంరక్షించుకొన జాలకున్నారు. చైనాదేశ స్వాతంత్ర్య భానూదయమందు బ్రిటిషు ప్రభుత్వాధికారము ప్రము పటాపంచలగుచున్నది. కావున భారతీయులిప్పుడు నిద్రాపరాదు. భారతదేశమును గోల్పోయి బ్రిటిషు ప్రభుత్వము నిలువజాలదు. చైనా స్వాతంత్ర్యము నరికట్టుటకై భారత సైన్యముల గొంపోవుట తిరుగుదలము. పరప్రభుత్వాధికార చక్రములకింద భారతీయులన్నిరిగి నశించిపోవుట తథ్యము.

స్వాతంత్ర్యమా? సాశనమా?”

సంపూర్ణ స్వాతంత్ర్యముతో గులకూను జాతిగనైన సుండవలెను. లేదా నశింపవలెనే గాని మార్గాంతరములేదు. జాతీయంతయు ఏ కీర్తి విండుటకు శిక్షణ పడయుటకు, సంరక్షింపబడుటకు కాంగ్రెసు తప్ప దేశమునందు వేరొక జాతీయసంస్థలేదు. అందుచే ప్రజలెల్లరు కాంగ్రెసునందు జేరి దేశమోక్షమునకు పాటుపడవలెను. ఆయుధములు మార్గయంత్రములు లేనందున గలుగునట్లు మేము యులేదు. ఆయుధములని ఉపయోగములేమియు చైనావారికి గల ఆయుధములేమి? కాని విప్లవముకొరకుగాని ఆయుధముల కొరకుగాని అభిలాషులము. విశిష్టము, కట్టుబాటు, శాంతియుత నిర్మాణ విధానమే దేశస్వాతంత్ర్యమును గొనిరాగలవు” అని పల్కిరి. (శార్వద్యము)

“ఎనబ్లీ అనుభవములు

టి. ప్రకాశంపంతులుగారు

మాట్లాడుచు శాసనసభా ప్రవేశము నిర్వహణమును విషయ మెవ్వరికిని నూతనముగాదని పల్కిరి. “శాసనసభా ప్రవేశము నిర్వహణమును అంగీకరించితిమి. భారతశాసనసభయొక్క మొన్నటి సమావేశమందు మాయండు గల బహిష్కారము పోషించుటకు ప్రయత్నించితిమి. రాష్ట్రసభలందుగాని భారత శాసనసభయందుగాని ఏ తీర్మానమునందో, లేక బిల్లునందో ఎట్లప్పుడు అధిక సంఖ్యగల వోట్లను గడించుట జయమని చెప్పబడజాలదు. వివిధాక్షణలతో నిండియుండు సభలోనికి పంపబడినపుడు అట్టి అక్షణలను లోబడక జయ ప్రదర్శనమై

వైటపడుటకు జయము చి త మా లే దా య ని యే మాడవలెను. అట్టి దృష్టితో పరిశీలించినచో ప్రతి సంవత్సరముగ ప్రవర్తించితిమియే జెప్పుకొనవలెను. మాయండు మాకు భిన్నాభిప్రాయములు పరస్పరమై నుద్ద్యమము ప్రధాన విషయములందే సంఘటిల్లినవి. కాని నాయకులను అనుయాయులను చాలినంత సహనము, శాంతి, నిగ్రహములతో మెలగినందున మాలోమాకు భేదములుకలగి ప్రభుత్వమువారనుకొని నన్నివారులు వారివలలో జక్కలేదని పాపము ప్రభుత్వమువారెంతయో ఆశాభంగము నొందిరి. విమానముల నడపుతీర్మానము విషయమై తీర్మానమునకు ప్రతిపాదనలుగ వోటుజేయవలెనని దీర్ఘచర్చపై నిశ్చయించుకొంటిమి. కానితుదకు భేదభావము లేర్పడెను. ఇంతకుండు ముఖ్యమైనదియు భారతవర్ష భవిష్యదాధిక సంపదయంతటికిని ఆధారభూతమున బంగారుపరిమాణము రిజర్వ్ బాంకు బిల్లు తీర్మానము విషయమందును మావిధిని కెరవేర్చజాలక పోతిమి. ఆవిషయములో స్టేటుకాన్సిలు సభ్యులు కొందరును భారత శాసనసభాసభ్యులకొందరును గల జాయింట్ కమిటీ యొకటి సర్. జేసెలు బ్లాకెటుగాగిచే ఏర్పరపబడెను. సమన్వయసభకు యే ఇట్టి సంఘము ప్రతిపాదించబడి యుండరాదు కాని ఆజాయింట్ కమిటీ ప్రతిపాదన స్పెల్లో భారతశాసనసభనా రంగీకరించుట తలపించెను.

భారతశాసనసభవారు ఉత్సాహమును తగ్గించినవెంటనే స్టేటు కాన్సిలు వారు నిర్ణయమును మార్చి తిరిగి భారత శాసనసభకుంకిరి. స్టేటు కాన్సిలు వారిట్లు గావించుట కిదిమే ప్రథమముకారు. ఈ సభ ఎందులకు స్పష్టంపబడినచో మనమొక్క మెరుంగుము. అట్టి స్టేటుకాన్సిలుతో ముందెప్పుడో నీ సమస్య అసంష్టియందు పాదించబడగలదను నాహితో ముందుగనే జాయింట్ కమిటీని నిర్మించుట దురుహ్యము. అట్టి జాయింట్ కమిటీ కంగీకరించుటలో మేము సోపత్తిమైన మొదర్నితిమి. దేశమీ విషయమై జాగరూకతగలిగియుండవలెను. ప్రభుత్వపక్షమున వోటు జేయుట కభిప్రాయముగలవారైనను దేశము విషయమై ముందుగ నాలోచించి మరీ అట్లు చేయుదురని నమ్ముచున్నాను.

“గైరుహాజరులు”

ఎసంబ్లిలో ప్రధాన విషయములు చర్చింపబడి సమ్యక్ములు గైకొనబడినపుడు సభకు హాజరుగాని కాంగ్రెసుసభ్యులు ఏ రాష్ట్రమునకు జేరినవారైనను తమ విధిని నిర్వర్తించజాలకపోయిరిని చెప్పవలెను. ప్రజాహితీకరములగు తీర్మానములన్నియు చాలవరకు మీరు సభకు హాజరుగానందుననే ఓడిపోయెను అట్లు వోటింగు సమయములందు సభలో లేకుండుట తంతవ్యయముగాని ఉపేక్షయనక తప్పదు.

“సంతయూత్వము”

ప్రభుత్వసభ్యులకు అంతకులభముగలోబడగలసభ్యులకాక కొందరు గలరు. ఆరిక సభ్యులగు సర్ జేసెల్ బ్లాకెటుహోము మెంబరు సర్ అలెగ్జాండరు ముడ్డిపెన్ వాణిజ్యసభ్యుడు సర్ చార్లెస్ ఇన్స్టన్ గారులు ముఖ్యుల ఇంగ్లీషువారు. మంచియుక్తి వివేకము, నూత్ను బుద్ధిగలవారు. ఒక్కమారు ప్రతిపాదనకు సావములనంగ తమ దృష్టిని బరపినంతమాత్రమున ఏమాత్రము చించల స్వభావునినైన, సంకయాత్మునినైన నిమిషములో గ్రహించి అట్టి వానినిబట్టి బుట్టులో వేయుట కెట్టిశ్రమకైన వెనుదీయరు. (నవ్వు) నిజముగ నిదియంతయు నొకవిద్య. కేవలద్వీష్ణోపన్యాసములనలని ప్రయోజనములేదు. దేశమందును శాసనసభలందును ఆరేండ్లు దీర్ఘమున పోరునలసి శాసనసభల కరిగినపుడు వారిని జూచియెను మనమెట్లు నిర్వహించుకొనవలెనో నేర్చుకొనవలసియుండెను. దానిని చేయజాలకపోయితిమి. తుదకు ఆరికబిల్లు సందర్భమునను మన సభ్యులందరు హాజరుగాకుండుటచేతనే ఓడిపోవలసివచ్చెను. ఇదియంతయు నిరుపయోగముగ పనియని ముందే మన మెరుంగుము. కాని సాధ్యమున పనినైనను చేయజాలక పోతిమి. మన సభ్యులనే లోబరుచుకొనుటకు ప్రభుత్వమువారు ప్రయత్నించి ఆప్రయత్నమందు సఫలీకృతులైరి.

శాసన సభలోగల పని అంత నిస్సారమును నిరర్థకమైనచో ప్రభుత్వముచారిత్రీయులులైన బన్ని తమ పని నెందులకు చక్కచెట్టుకొనవలెను. భిన్నవిభిన్నములగు కక్షలుగల భారత శాసనసభయందు మాకు అధిక సంఖ్యాకులబలము గలదని ప్రపంచమునకు మోపెట్టుటకే. 1920 సం॥ నందును ప్రపంచమున కంతటికిరి వారివిషయమునే చాటించిరి. ప్రభుత్వమువారు ప్రజాభిప్రాయముల ప్రభు సరించి ప్రజానుకూల. పరిపాలన గావించుట లేదని తెల్పుటకే మేము శాసనసభల జేరితిమి కాని దానిని నిర్వర్తించజాలకపోతిమి. శాసనసభా ప్రవేశము సంబంధించి నంతవరకును

కాంగ్రెసును గాంధీమహాత్ముని చేతులనుండి గైకొంటిమి. “దాసు నైహూ మొదలగు స్వరాజ్యవాదులు శాసనసభలందు కొంత నిరోధమును గవ్వరచిరి గావున వారిని ప్రయత్నింపనిందు” అని మహాత్ముడు తొలగెను. నిజముగ మన మీషనియం దపజయము గాంచినచో తిరిగి గాంధీమహాత్మునకే కాంగ్రెసును ఒప్పించి గమనవిధి. (వినుడు వినుడు) ఇక మార్గాంతరమేమి? నాటకము ముగియుటకు పూర్వమే తెరవేయుట యుక్తమా? ఈ నాటకము 1919 సం॥లో నారభమై 9 సంవత్సరములు నీతిమారముగాక ఉద్యమ మంతకాలము నిలువగలిగియుండుట ప్రపంచ చరిత్రలో వివచాలము. విషమావస్థ నన్నిటిని తప్పించుకొని, అంతరాయముల నెల్ల నెదుర్కొని ఇంతవఱకు నిర్వహించితిమి. నేడు దేశమున కంతటికి క్రమముగ మార్గము సన్నేపించి మోపెట్టుట నాయకులవిధి.

“వతాకమును క్రిందికి లాగరాదు”

వతాకము క్రిందికి దింపబడవలెననియు, ప్రభుత్వమునకు “దాసోహం” అనవలెననియు నేనంగీకరింపను. ఎట్టి పరతులలేక సంపూర్ణముగ దాసానుదాసులమై నశించుటకు గావలెనని ప్రభుత్వమువారు కోరుచున్నారు. మేము అనకాశ మొసంగుచున్నను మాతో సహకారము గావించలేదని వారు బుల్లము చూపుచున్నారు. గడచిన నాలుగు సంవత్సరములనుండియు శాసనసభలందు గావించినపని సహకారముగాదా? గాంధీమహాత్మునిచే అసహన యోద్యమము తాత్కాలికముగ నిలుపబడెను. ఇనప్పటికిని “మీరు ఎట్టి పరతులు లేక లోబడవలెను. ఇయ్యది చాలను”ని వారెల్ల జెప్పవలెను. మనయందుగల జాతీయతాంతురమును సమూలముగ పెకలించివేయుటయే వారి యుద్దేశ్యము. మనమీ భారము నిక నెంతమాత్రము మోపజాలమని నిక్కముగ నమ్ముచో వెంటనే ఆయుధములవల్లనే నశించుట మగుటయే యుక్తము. కాని చన్నపురి శాసనసభయందును, భారత శాసనసభయందును జరిగిన సంభవములకు సభ్యులు అభిభూత కాంగ్రెసు సంఘము నందును కాంగ్రెసులోను తమ ప్రవర్తనను సమర్థించుకొనవలెననివిషయమై నా కెట్టి సంశయమును లేదు. ప్రజలు తమయందుంచిన విశ్వాసమును ఎంతవరకు నిలుపుకొనగలిగిరో వారుచెప్పుకొనవలసి యుండును.

“నేడు విషమావస్థయందున్నాము”

కడచిన మూడునెలలలో పరిస్థితులు మరియు క్షీణింపవలెనని. ఆంగ్లకాంగ్రెసు కమిటీయందును రెండు పరస్పర విరుద్ధములగు కాంగ్రెసు సంఘములను జరించుచున్నది. కాంగ్రెసు సంఘములందు కార్యదర్శి పదవికిని అధ్యక్ష పదవికిని ఇట్టి పోయముగ స్థితులే కలుగవలెనో బోధపడుచున్నది. ఇందులకు ఈశ్వరజే బాధ్యుడు. రాచకీయ రాజరంగ మందిపుడే కడు విషమావస్థ ఏర్పడినది. దీపము వెలుగుచున్నను దీపకాగతిని గ్రహింపలేకున్నాము. ఐనను ఇది తాత్కాలికమే. నాయకులు సరియగు మార్గమును ద్రోక్కి ప్రజలకు హెచ్చరికగావించిన ప్రజలు ప్రభుత్వమునకు సరియగు సమాధాన మొసంగగలరు. కాంగ్రెసులోని రెండుకక్షలవారికిని, హిందూమహమ్మదీయ సంఘములకును సమ్మేళనము గుడుర్చుటకై శ్రీ. యస్. శ్రీనివాసయ్యంగారు రాత్రింబవళ్లు అనవరత కృషి సల్పుచున్నారు. ఈయూశయము అందుబాటులో నున్నటుల తోచుచున్నది. ఈసమయమునందే ప్రజలలో విద్రావమొయున్న శక్తులను మేల్కొల్పి ప్రబోధము గావించవలెను. అట్లుగాక ఆసమయముని రంగముపై తెరదీపించి దేశమునకు మారులమయ్యెదము.

“ప్రజలలో శక్తి నడలలేదు”

ఏయనిన ప్రజలందు ఉత్సాహశక్తులు క్షీణింపలేదు. కోరినవిధముగాని పనిజేయువారినిగాని ఒసంగుటకు సుసిద్ధులుగ నున్నారు. సరియగు నాయకత్వముండిన

మదరాసు వార్తలు

తపోలా ప్రకటన:— మారిషసుకు వెళ్లెతపాలు మద్రాసు జనరలు బోస్టాఫీసులో ఈ నెల 10 తే సాయంత్రము 6-25 Xcell వరకు స్వీకరింపబడును.

భగవత్కథా ప్రసంగసభ - తొండమండలం స్కూలు:— పై సభవారి యజమాన్యమున శ్రీరామజననం కథాకాలక్షేపము పట్టు వెంకట్రామ శాస్త్రిగారిచే ఈ నెల 10 తేదీ ఆదివారం సాయంత్రం 4-30 Xcell లకు జరుగును.

పచ్చయప్ప కళాశాలానుబంధ సంఘములు పైసంఘముయొక్క సాంవత్సరికోత్సవమును, బహుమాన పుష్పానమును పచ్చయప్ప కళాశాలలో లు ఈ నెల 11 తేదీ సాయంకాలం 4-30 Xcell లకు పూజితులైన స్వామి యతీశ్వరానంధులవారి (రామకృష్ణ మతాధిపతులు మైలాపూరు య్యకృతను జరుగును.

డాక్టరు సి. ముత్తులక్ష్మి అమ్మగారు బహుమతులను పంచెదరు. “మతిమ- సాంఘిక సేవ” యనువిషయమై ముచ్చటించెదరు.

రాకపోకలు :— సర్ పి. రాజగోపాలాచారిగారు గతరాత్రి బొంబాయి వెళ్లిరి. బొంబాయిలో కొలది దినములుండి 13 తేదీని బయలుదేరి బ్రిండ్స్కి వెళ్లెదరు.

అనుబంధ కొన్నాళ్లు గడపి విరోపా ఖండమంతయు పర్యటనము చేసెదరు.

అట్టోబరులో తిరిగి ఇండియాకు చేరెదరు.

కాల్ సర్ మహమ్మద్ హబీబుల్లాగారును బాబిపాయి గారును సేజీఉదయము మద్రాసుకు తిరిగివచ్చిరి.

పెర్ని రోధిరాగారు (యస్. వి. ఆర్. లైల్స్ ఏజంటుగారు) మద్రాసుకు సేద తిరిగివచ్చిరి.

ప్రెంచి సెటిల్మెంటు గవర్నరుగారు సేజీఉదయము మద్రాసువచ్చిరి.

శ్రీ శ్రీ కె. వి. కృష్ణ మెనానుగారు

శనముపై యుత్తరము దొరకుట

దేశవాద, ఏప్రిల్ 8:— కొదిన రాజకుటుంబ సంబంధీకులను దేశవాదలో రైల్వే అసిస్టెంటు ఇంజనీరుగా నున్నట్టి కె. వి. కృష్ణ మెనానుగారు నిన్న ఉదయమున చెన్నపట్టణము నుండి తిరిగివచ్చినవెంటనే మరణించిరి మరణపూర్వము స్నానముచేసి కాఫీ త్రాగిరి. పొటానియము సైన్డెయుడ్డి ఆతని ప్రక్కనే యుండెను. విచారణజరుపగా ఆత్మహత్యయని తేలెను. శనమును సేదు వైద్యపరీక్షార్థము చెన్నపురి పంపుచున్నారు. శనముమీది యొక యుత్తరము కనుబడెను అందు రైల్వే శాఖ యందు తనకు నిప్పొహయు అసంతృప్తియు జనించెననియు భారతదేశమందు భారతీయుల కభివృద్ధిగలుగుట లేదనియు ఆత్మగౌరవ దైర్యసాహసములకు తన గౌరవములేదనియు వ్రాసియుండెను.

(గ్వ. వి.)

శివాజీ మహారాజ సంస్కరణ శతత్రయ వార్షికోత్సవము

నిన్న సాయంకాలము 6 గంటలకు పరమానంద దాసు, చోటాదాసు సత్రమునందు వైవాహిక కోత్సవ సన్మాహమునకై నియమింపబడిన జనరలు కమిటీసమావేశము జరిగినది. సదరు కమిటీ వైసు ప్రెసిడెంటులలో నొకరగు డిల్ బి. పి. పరాంకుశం నాయుడుగారు, చల్లా శేషగిరిరావు పంతులుగారు (ఆంధ్రపత్రికా సంపాదకులు), ఏ. శివరామ మీనసుగారు, యదు నాథన్ ప్రసాదుగారు, కే. శ్రీనివాససుగారు (హిందూ పత్రికా సంపాదకులు) ఏ. రామశేషయ్యగారు (డెయిలీ ఎక్స్ప్రెస్ సంపాదకులు) వి. వెంకటేశ్వర్లుగారు, మాణిక్యవేలు నాయకరు గారు, టి. రంగనాథం నాయుడుగారు, కొలంబేలు మొదలియారుగారు ఆ కమిటీసభ్యులుగా నుండిరి. కార్యనిర్వాహకసంఘము వేరొకటి ఎన్నుకొనబడెను. రానున్న వారమునకు ఉత్సవకార్యక్రమము నిర్ణయింపబడెను. త్వరలో ప్రకటింపబడును. ఇందుకొర కగు ఖర్చులెక్కల అంచనాలను యాకమిటీ వారు నిర్ణయించిరి.

ఈక్రిందితీర్మానములు చేయబడెను.

(1) హిందీ, తెలుగు, అరవము, ఇంగ్లీషు భాషలలో దేహ వికాసమునకు నలయు శరీరసాధక విద్యాప్రచారమునకుసంబంధించునట్లుగా శివాజీవిత్తకృషిని వివరించు కరపత్రములపరంపరను ప్రకటింపవలెను. పత్రికలను శివాజీ వ్యాయామనుండిర మనుక్తి కతోడ కేవల శివాజీకథకు సంబంధించినపత్రికలను “శివాజీ శతత్రయవార్షి కోత్సవము” అను శీర్షికతోడను ప్రకటింపవలెను.

(2) ఈరాజధానియందంతటను మేనెల 3 తేదీ శివాజీ శతత్రయ వార్షికోదినముగా కచ్చేరిలకన్నిటికిని నెలపువనముగా ప్రకటింపుటకై గవర్నరు మెంటును కోరవలెను.

(3) మేనెల 2 తేదీ సోమవారమునాడు ఈదెన్ననగరముందలి పాకశాలందు ఇతరసంస్థాపనలందు ఈ జాతీయోత్సవమును జరుపవలెననియు ఆయాసంస్థలలోనివారందరును మేనెల 3 తేదీ మంగళవారమునాడు జరుగుచుహోత్సవమునందు శేరితోడ్పడవలెనని సమరసంసాపనాధికారు లందరిని కోరవలెను.

(4) ఈక్రిందివారికి రజతపతకంబుల నొసంగవలెను:—

(ఎ) హిందీ తెలుగు అరవములలో శివాజీచరిత్రను వ్యాసరూపకముగా నుత్తమసామర్థ్యంబుతో రచించినవారికి.

(బి) శివాజీ విగ్రహముయొక్క యూర్ధ్వకాయమును మాత్రము త్రమికిగా చిత్రించినవారికి.

(సి) ఆశ్వాయాధుడైన శివాజీ విగ్రహము ను త్రమికితని పెన్నిలుతోగాని, సిరాకలముతోగాని చిత్రించినవారికి.

(డి) శివాజీనిగూర్చి వ్రాయబడిన గ్రంథములలోనుండి నేకరింపబడిన 20 పంక్తులుగల యుత్తమ వాక్యచయంబునకు.

(ఇ) దేశీయభాషలందలి ఏభాషయందైనను స్వకపోలకల్పితముగ శివాజీనిగూర్చి రచించిన యుత్తమగేయమునకు.

(6) శివాజీ మహారాజయొక్క జీవితచరిత్రను కథాకాలక్షేపముగా నుత్తమరీతిని చెప్పనలువంటి భాగవతునకు బంగారుపతక మొసంగవలెను ఆభాగవతుడు ఈ కార్యనిర్వాహక సంఘమువారి యనుమతిని మే 1వ తేదీని సదరుకాలక్షేపమును జరుపవలెను.

(7) ఈక్రిందిరీతిగా మద్రాసులోని వార్తాపత్రికలందు నిశ్చయమునంద అన్ని దినములందును ప్రాముఖ్యమైన పుటలోని మధ్యభాగమందు ప్రకటించగలందులకు ప్రతికాధిపతులను గోరవలెను.

ఏప్రిల్ 27 తేదీ మొల్ మేనెల 31 తేదీవరకు శివాజీ శతత్రయ వార్షికోత్సవములను జాతీయోత్సవముగా ప్రజలందరును జరుపవలెను.

(8) ఉత్సవపు ఖర్చులకై రు 8000 ల వ్యాయామవిద్యా భివృద్ధికొరకై ఏర్పడెనున్న శివాజీ వ్యాయామనుండిరముకొరకై రు 7000 లను చెరసి రు 10,000 లను వసూలుపర్చుటకై కమిటీ తరపున ప్రెసిడెంటుగారు ప్రజల కొక విజ్ఞాపన చేయవలెను.

(9) శివాజీ యుత్సవదినములలో అనుకూలమైన దినమున మద్రాసు ఆంధ్రనాటక సభవారు “శివాజీ” నాటకమును ఆడగలందులకై కోరవలెను.

(10) శివాజీ ఉత్సవనాగములో సినిమా మెజిస్టిక్ కంపెనీవారు శివాజీ ఫిల్మును ప్రదర్శించునట్లుగా కోరవలెను.

(11) శివాజీ జన్మదినమును మేనెల 3 తేదీనాడు ధనికులైనవారు వీధిలకు అన్నదానము, వస్త్రదానము చేయవలెననిగా కోరవలెను.

(12) రాజధానిలోనివారందరును నగరముందలివారందరును మేనెల 3 తేదీరాత్రి ఇండ్లను జ్వాలాతోరణంబులతో నలంకరించవలసినదిగా కోరవలెను.

(13) రాజధానియందంతటను మేనెల 3 తేదీనాడు శివాజీ మహారాజుగారి యాత్మశాంతికిని అఖిలభారత జాతీయోత్సవమునకును ప్రార్థనలు సలుపవలసినదిగా విజ్ఞాపన చేయవలెను.

శ్రీరామనవమి మహోత్సవము

ఉత్తరాదిమతము తిరువల్లి క్షేణి, మదరాసు

తిరువల్లి క్షేణిలో సింగరాచారిపీఠిలోనున్న ఉత్తరాది మతమునందు శ్రీసత్యజ్ఞానతీర్థ శ్రీసాదుల పృందావన సన్నిధానమున యీ నెల 10 వ తేదీ ఆదివారము ఆసగా శ్రీరామనవమి మొదలు 24 వ తేదీ అసగా వైత్ర బహు 8 సప్తమి ఆదివారము వరకును 10, 24 తేదీలు సహా మొత్తము 15 రోజులు శ్రీరామనవమి మహోత్సవము జరుగును. శ్రీమధ్య శాస్త్రసంపన్నులకు పులగీయదు నాధాచార్యులవారు శ్రీ మన్మధ్య సిద్ధాంతసారమునుగూర్చి రాత్తులలో 7½ గంటలు మొదలు 8½ గంటలవరకు నుపన్యసింతురు. శ్రీ రాయమూరు కృష్ణాచార్యులవారు శ్రీ మద్భాగవతోక్త దశావతారపురాణకథనమును ఉదయమున 7 గంటలు మొదలు 8 గంటలవరకును జరిపెదరని సత్యానంద రామాచార్యులవారు మాకు వ్రాసిరి.

తొండమండలం పాకశాల-ఆంధ్రసమాజము

ఈసమాజపు సప్తమవార్షికమహోత్సవము 1927-వ సంవత్సరము ఏప్రిల్ 9-వ తేదీ శనివారం సాయంత్ర 5-30 ఘంటలకు ఈపాకశాలాభవమున జరుగును. మ-రా-రా-శ్రీ, కె. వెంకటస్వామినాయుడుగారు బి. ఎ. బి. ఎస్., కృష్ణనే వరాయలవారింగూర్చి ఉపన్యసింతురు. జ్యోతిశ్శాస్త్రీ కాశీరేడ్ల శ్వర నాశ్వరరావుపంతులుగారు అధ్యక్షత వహించెదరు.

కొం. వెంకటమన్నార గుప్త,

కార్యదర్శి.

పి. పి. తిరువేంగడచార్యులు,

సంఘాధ్యక్షుడు.

మైసూరు మహారాజువారు మహోత్సవకు బంగళా నొసగుట

నందికొండలలో మహోత్సవము నివసించుట కేర్పాటులు.

గాంధీమహోత్సవము నందికొండలలో నివసించునంతకాలమును అచటనున్న తన బంగళాను మహోత్సవకి విడిదిగానొసంగుటకు మైసూరు మహారాజువారు సంతోషముతో నేర్పొట చేసిరి. మహోత్సవ డబు నున్నంతకాలమును సౌకర్యముల సన్నిటిని చేయదలచియున్నారు. మహోత్సవకుగూడ నందుల కంగీకరింపగలడు. (ప్రీ ప్రెసు.)

500 కూలీల సమ్మె

జార్జ్ టౌన్, ఏప్రిల్ 7:— నారాయణి లేయాకు తోట కూలీలు 500. మంది సమ్మెకట్టి డిప్టీ కమిషనరుతో పనియెక్కువ చేయించుకొని డబ్బు తక్కు విచ్చుచున్నారని యజమానులపై నేరము చెప్పిరి వెనుకనే యజమానులు వచ్చి తగుచర్య తీసికొనుటకు నిశ్చయించిరిగాన కూలీలు తిరిగి పనిలో ప్రవేశించిరి. (అ. ప్రెసు.)

సర్ హెన్రీవిల్లరుగారు పతీసమేతులై 6 తేదీ సాయంకాలము బొంబాయికి ప్రయాణమై వెళ్లిరి.

మహమ్మదీయ దుండగములు

ఇంకను వినవచ్చుచుండుట బారిసాలు, ఏప్రిల్ 7:— ఇంకను పల్లెటూళ్లనుండి మహమ్మదీయ దుండగములు వినవచ్చుచున్నవి. బాహోరిపుర సంతానములనుండి రాజానాథగుహ దినేశచంద్రగుహవార్త, రాజేంద్ర నాథుగార్ల లక్ష్మీనారాయణ విగ్రహము లపహరింపబడినవి. భాబుఖాటి సంతానములో ఒక హిందువుని ఇల్లు తగులబెట్టబడెను. హిందూ స్వస్థుండనేవకులు దేవాలయముల గాయముచున్నారు. (ప్రీ ప్రెసు.)

మీ బిడ్డలు ఆరోగ్యవంతులుగా నుండవలె
నని మీరు కోరన, వారుభుజించు
పదార్థాలను విభజింపవలసి
యుండును.

బిడ్డల ఆరోగ్యవిషయమై చక్కగా అవలోకించి చూచిన, ముఖ్యముగా హిందూదేశమునందున్నట్టి
గొప్పపట్టణమునందలి అనేకులకు చెడు ఆహారము, లేక పుష్టిలేని ఆహారము అనగా
లోహము గలిగినట్టి ఆహారమే ఇవ్వబడునట్లు తెలియుచున్నది.

హిందూదేశమంతయును ప్రత్యేకముగా బిడ్డ తల్లుల ఆహారము విషయమై దేశమంతటను ప్రత్యే
కము “ఆరోగ్యవారాములందు యివ్వబడుచున్న ఉపదేశములు, ఉపన్యాసములు
మొదలగువాటివలన హెచ్చరించబడుచున్నారు.

క్రొవ్వు అమితముగా నుండవలెను

ముఖ్యముగా అనేకమైన వైద్యసంఘములనుండి వచ్చునట్టి ఫిర్యాదులవలన ప్రస్తుతకాలము బిడ్డలకు
కావలసినంత క్రొవ్వుపదార్థము లిచ్చుటలేదని తేలుచున్నది. రెండింతలు పుష్టినిచ్చు
నట్టియు, సరికినరి తూకమునందు సరితూగునట్టియు ఆహారమే బిడ్డల ఆహారము
నందు ముఖ్యముగా నుండవలెను.

గనుక బిడ్డతల్లులు సరితూగునట్టి ఆహారమునే యిచ్చుటకు శ్రద్ధగలిగియుండవలెను. పెద్దవారి
ఆహారముకంటె బిడ్డల కిచ్చు ఆహారము సులభముగా జీర్ణమగునట్లుండవలెను.
అయితే పుష్టిని కలిగించుటయందు మాత్రము అధికమైన ఫలితమివ్వవలెను.

కోకోజెమ్ నందు బిడ్డలకు పుష్టిని గలిగించుటకు ప్రధానముగా పనిచేయుచున్నట్టి “విటమినులు”
ప్రాణాధారమైనట్టి వస్తువులుగలదు. ఇది చెట్లకాయలనుండి తయారుచేయబడినది.

కోకోజెమ్ ప్రతిదినము మీరు పుచ్చుకొనునట్టి ఆహారమునందు ఒకభాగముగానుండి తీరవలెను.
ప్రాణభీమాపట్టానలే దానియొక్క విలువబంగారమునకు సమానమైనది.

మీకు కోకోజెమ్ ఎంత విలువగలది,
పరిశుద్ధమైనది యని తెలిసినప్పుడు
అది లేకనే మీరు యుండలేరు.

శ్రీ కృష్ణ కోవకమిల్కులో అగ్ని ప్రమాదము వేలకొలది నష్టము

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 7:— శ్రీ కృష్ణకోవకమిల్కులో
అగ్నిప్రమాదము గలిగి వేలకొలది ఖరీదుగల దూది, లత్తినార
యంటుకొనెను. యంత్రములు గూడ నాశనమయ్యెను.
6 ఫైరింజనులు ఒకచోట పనిచేసెను. కాని లాభము లేక
పోయెను. (ప్రీ. ప్రె.)

పంచమ దక్షిణ ఇండియా రైల్వే

కార్మికుల సమావేశము

ట్యాటికొనినులో మే 21, 22 తేదీలలో జరుగటం
తిరుచనాపల్లి, ఏప్రిల్ 7:— 5-వ దక్షిణ ఇండియా
రైల్వే కార్మికులసమావేశ మే 21, 22 తేదీలలో ట్యాటికొని
నులో జరుగును. తిరునల్వేల్లి రైల్వే ఇన్స్పెక్టరు ఆహ్వానసంఘా
ధ్యక్షుడు. అధికారులు ఎడ్మిండ్స్, చెట్టి, నల్లేశయ్యగార్లు
కేంద్రాధిపతులు టి. ప్రకాశం, రత్న సామిగార్లు అధ్యక్ష
పదవికి పోటీపడెను. (ఆ. ప్రె.)

భావాలు వ్యాజ్యము:

సానువు దానా వీరిపోవు:

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 7:— రెవెన్యూబోర్డువారు సానువు
పిటిషను తోసివేసిరి. భావాలు రెండవ కుమారు డార్జిలింగులో
చనిపోయెననిరి.

ప్రభుత్వ డిక్లరేషను నుండి “మోసగాడ” ను పదము
తీసివేయరి. (ఆ. ప్రె.)

ప్రపంచ శాంతి

శాంతి

ప్రపంచ శాంతి కై మానవకోటి శరీరపించుచున్న సమయమున అన్ని మూలలనుండియు అశాంతి జ్వాలలు చెలరేగుచున్నవి. నానారాష్ట్ర సంఘము పేరుకుమాత్రము నిలిచియున్నను, ఎవరికి వారు ప్రత్యేకపు బాంబులను గావించుకొనుచున్నారు. ఇట్టి యొడంబడికలే, ఇంతకుపూర్వము యూరపియను సంగ్రామమునకు దారితీసింది. యుద్ధమునకు బిమ్మటనయినను, ఇవి మాసిపోవుటకు మార్గముగ, యథాప్రకారముగ కొనసాగుచున్నది. ఇంగ్లండు, ఇటలీ, ఫ్రాన్సు మున్నగు పెద్దజాతుల వారే యీ మార్గము నవలంబించుచుండ, తక్కువ గలవారి సంగతి జెప్పనేలే? ఇవి యొడంబడికను గావించి, అన్ని దేశములవారును షరత్పరపు పోరాటములను నానారాష్ట్ర సంఘమువారిద్వారా విధిగ పరిష్కరించుకొనునటుల జేయవలయునని, మాక్స్ నాల్డు ప్రభుత్వమువారు కొంత ప్రయత్నము జేసిరి గాని, ఛేంబర్లెన్ గారు వారి ప్రయత్నములను విఫలపరచిరి. ఇది ఒక బాంబు అంతరించి, దాని స్థానమున లోకర్నో ఒక బాంబు గావించబడెను. ఇది నాల్డు జాతులవారికి మధ్య ప్రత్యేకముగ గుది రెను. ఛేంబర్లెన్ గారు రవలంబించిన మార్గమునే, పిమ్మట నితరులుగూడ నవలంబించిరి. ఇటలీ తన సామ్రాజ్యమును బలపరచుకొనుటకు, వివిధ రాజ్యములతో ప్రత్యేకముగ సంధిజేసికొనుచున్నది. ఆల్బేనియా, బల్గేరియా, రుమేనియా, పోలాండు మున్నగు దేశములతో ఇటలీ సంబంధ మేర్పరచుకొనినది. ఇటీవల ఆల్బేనియాకును యుగోస్లావియా కును మధ్యగలిగిన మనఃస్పర్ధలు, ఇటలీ ఫ్రాన్సుల మధ్య ఎడ బాటు విస్తరించుటకు కారణమగునని భయపడిరి గాని, బాల్కనులందు మరల ఎట్టెటులో నెమ్మది చేకూరెను.

ఇప్పుడు వెలువడిన వార్తలబట్టి, ఇటలీకిని హంగేరికిని మధ్య ఒక బాంబు గుది రెనని తెలియుచున్నది. బాల్కనులలో ఫ్రాన్సు పలుకుబడిని అంతరింపజేయుటకు, ఇటలీ ఎత్తిన ఎత్తుకిది ఫలమని, రూటరు సూచించుచున్నాడు. నానారాష్ట్ర సంఘము మొక మూల నిలిచియుండగనే, అందరినీ భయము సంఘమును మూలద్రోసి స్వతంత్రముగ ప్రవర్తించుచున్నది. ఇటలీ ఫ్రాన్సులకు మధ్య రాజుచున్న మనఃస్పర్ధలు తుదకెటుల పరిణమించునో కాలమే తెలుపగలదు. ఇది యిటులుండ, చీనానమన్య అంతర్జాతీయ వ్యవహారముగ మారుచున్నది. దీనిని జాగ్రూకతతో పరిష్కరింపనిచో, ప్రాకృతిక ప్రపంచము లందు సందిగ్ధస్థితి జనింపవచ్చును. చీనాలోని ఆంతరంగిక పోరాటములు సమయవరకు, విదేశీయులు

జోక్యము దీసికొనకుండున మేలుగ నుండెడిది. నిన్నటిదినము కామన్వెన్సులో ముచ్చటించుచు, ఛేంబర్లెన్ గారు చీనాస్థితిని వివరించిరి. దక్షిణ ప్రాంతము వారు సలిపిన దురంతములను వీరు వర్ణించిరి. ఉత్తర ప్రాంతమువారుగాని, విదేశీయులుగాని ఛార్జ్ న్యములకు పాల్పడలేదని వీరివాదము. చీనాతో నిదివరకు చేసికొనిన ఒక బాంబుకలు ప్రాతవనియు, ఈ కాలమునకు బనికీరావనియు, నూతన పరిస్థితుల ననుసరించి మార్పు జెందవలయు ననియు, చీనాజాతీయ శయములను సఫలపరుపవలసిన భయ తమవై గలదనియు, ఛేంబర్లెన్ గారు రంగీకరించిరి.

కాని నాకాకింగు దురంతముల సంగతి వినిన పిమ్మట, వీరి యభిప్రాయము మార్పు జెందెను. ప్రధాన జాతులవారు రంద్రును గలసి అంత్యసందేశము పంపి, సప్తపరిహారమును చీనానుండి లాగుకొనవలయునని, ఛేంబర్లెన్ గారు పట్టుబట్టుచున్నారు. విదేశీయులు తమ ప్రత్యేక సౌకర్యములను విడనాడి చీనావారి రక్షణ సంగీకరించిన పిమ్మట గద, చీనాను బాధ్యురాలుగ జేయ వీలగును. అందుకు మార్గము, తమ సైనికులను తమ నౌకాదళమును చీనా రేవులలో దింపి, ప్రజలను కోపోద్రేకుల గావించి, చీనా వారు తమను రక్షింపలేదని విదేశీయులు మొర జెట్టుట పాడిగాజాలదు. ఛేంబర్లెన్ ప్రభుత్వము తమ పట్టుదలను మాని ఫిబ్రవరిలో జరిగిన సంగీ ప్రయత్నములను మరల కొనసాగించుచో, శాంతి గురురక మానదు. చీనావారు అవమానముల పాలయినగాని, సంగీ ప్రయత్నములు జరుగ వనుట, శాంతిస్థాపనకు తోడ్పడనేరదు. ఛేంబర్లెన్ గారి దీర్ఘ ప్రసంగము, శాంతికాములకు విచారము గలిగించుట సహజము. వీరి పంతము నెరవేరక తప్పదని, బాక్సురు తిరుగు బాటునాటి దుస్థితి మరల ప్రబలవచ్చును. కాని అప్పటివలె చీనావారు విదేశీయులు విధించు అవమానకరమగు పరతుల సంగీకరించెదరని తోపదు. ఇది యిటులుండ, చీనా సమన్యలో క్రొత్త సంకట మేర్పడినది. ఉత్తర చీనావారు పికింగు నగరమున నుండు రుష్యా రాయబారులను అవమానపరచిరి. రాయబారమును ముట్టడించి పలువురను నిర్బంధించిరి. ఈవార్త అలజడి గలిగించినది. ఉత్తర చీనాతో బాటు, పెద్ద యూరపియను జాతులు గూడ రుష్యాతో జరిగెడి సంఘర్షణలో పాల్గొనవలసి వచ్చుచో, మిగుల క్లిష్టస్థితి యుదయించు ననియు, నానారాష్ట్ర సంఘమువారు వెంటనే జోక్యము దీసికొని అసర్థ హేతువును నివారింపవలయు ననియు, జర్మను పత్రికయగు "వార్ వర్ల్డు" పత్రిక ఆప్పడే గగ్గోలుబెట్టు చున్నది. కాని నానారాష్ట్ర సంఘము మేమి చేయగలదు? అందు సభ్యులగు వివిధ జాతుల వారును సంఘనిర్ణయములను బుద్ధిపూర్వముగ ననుసరింప నిశ్చయించిన గాని, ఏ మాత్రము ప్రయోజన ముండదు. నానారాష్ట్ర సంఘము న కే శక్తి యున్నచో, చీనావ్యవహారములలో నిదివరకే జోక్యము కలుగజేసికొనెడిది. వ్యవహారము విషమ స్థితిలోనికి దిగువరకు ఏల వేచియుండును? ప్రపంచ శాంతి కిప్పుడు గలిగిన నంతయు పద్రవ మిదివరకెన్నడును గలుగలేదు. దీనిని నుండి బయల్పడుట కెంతవరకు సాధ్యపడునో, చూడవలయును.

నాయకుల నిరాశ

నిన్నటిదినము గోక్షేహాలులో జరిగిన సభలో శాసనసభలలో జేరి పాటుబడుచున్న శ్రీనివాస య్యంగారును, ప్రకాశం పంతులుగారును, జితేంద్ర లాల్ బెనర్జీ గారును గావించిన ప్రసంగములు, నిరాశను గనుపఱచు చున్నవి. శాసనసభలద్వారా స్వరాజ్యము లభించుట దుర్లభమనియు, అధికావర్గమువారు నెనుకటికన్న బలవంతులయిననియు, కాంగ్రెసు సభాధ్యక్షులు భావించిరి. శాసనసభలలో కాంగ్రెసు పక్షము వారికి అత్యధిక సంఖ్యా బలమున్నను ప్రయోజనము లేదనిరి. జితేంద్రలాల్ బెనర్జీ గారు సహజగంభీరవాక్కులతో ముచ్చటించుచు, దేశమునందు ఉత్సాహమంతయు చల్లబడెననియు శాసనసభా ప్రవేశము కాలహరణమునకు కారణమగుచున్నదనియు, వాక్రుచ్చిరి. శాసనసభలును స్థానిక స్వపరిపాలన సంఘములును స్వరాజ్యమున దగ్గరకు చెచ్చుటకు మార్గము కాంగ్రెసును తీసికొని జేయుచున్నవని, మజుందారుగారి తలంపు. ఆంగ్ల నాయకులగు ప్రకాశం పంతులుగారు, శాసనసభలు స్వరాజ్య సాధనము లగునని ఎన్నడును తలంపక బోయినను, కాంగ్రెసు పక్షమువారు కాంగ్రెసు తీర్మానములను కొనసాగించుటకయినను తగు శ్రద్ధ వహింపలేదని, విచారించిరి. భారత శాసనసభలో కర్రెంసీ చట్టము, ఉక్కు సంరక్షణ చట్టములు వోటుకు వచ్చినపుడేమి, ఉష్ణ పన్నును పునరుద్ధరించిన పిమ్మట ఆర్థిక చట్టము మరల వోటుకు వచ్చినపుడేమి, కాంగ్రెసు పక్ష సభ్యులు కొందరు తమ స్థానములలో నుండక వెడలిపోవుట తుంతవ్యము గాదని, ప్రకాశం పంతులుగారి తలంపు. సంస్కరణ విధాన స్వభావము చేనేమి, శాసనసభ్యుల ఉపేక్షవలననేమి, శాసనసభలను స్వరాజ్య సాధనములుగ నుపయోగించు నవకాశము దప్పిపోయెను. ఇక భావికర్తవ్య మేమి? శాసనసభలకు వెలుపల ప్రజాశక్తిని పెంపుజేయవలెనని, నాయకు లంగీకరించెదరు. ఇకముందూ, హిందూ మహమ్మదీయ సంయోగమునకై పాటుపడి, కాంగ్రెసు కార్మికోద్యమమును చేపట్టి ప్రజాసామాన్య సముద్ధరణకై కృషి సలిపిన గాని ప్రయోజనము లేదని, శ్రీనివాస య్యంగారి తలంపు. కాంగ్రెసు పక్షము నికను క్రిందకు దింపి, లొంగిపోవలదని, ప్రకాశం పంతులు గారు హెచ్చరించిరి. కాని శాసనసభల వెలుపల ప్రజాశక్తిని బలపరచువా రెవరు? శాసనసభలో నిమగ్నులయినవారి సాయము నవేక్షింపక, ఇతరు లికార్యమును చేపట్టవలయునని, శ్రీనివాస య్యంగారు సలహా నిచ్చిరి గాని, పలుతావుల మండల నాయకులే శాసనసభలలో నుంటచే ఇతరులు వెంటనే లభింతురాయననియే ప్రశ్న. ఏది యెటులున్నను, నిరాశకును నిరుత్సాహమునకును లోనయి, స్వరాజ్య సంపాదన ప్రయత్నములను విరమించుట ఆత్మ హత్య యగును. ప్రజాశక్తి ప్రవర్ధనమునకు మార్గముల నన్వేషించి, వానిని కొనసాగించుటకు ప్రజలే నడుముగట్టవలయును. వీరికొరకును వారికొరకును వేచియుండుట పాడి గాదు. ఈ సమయముననే దురదృష్టవశమున గాంధీ మహాత్ముడు సయితము వ్యాధిగ్రస్తడై దుర్బలదేహుడై కదలజాలకున్నాడు. ఈ వార్త "యంగుయిండియా" పత్రికలో ఆముహూ

మహాడు దెలిసిన సలహాను గమనింపవచ్చును. జాతీయవారమునందు ప్రతివారును తమకు చేత నగు దేశ సేవను సలుపవలయు ననియు, వ్యక్తులు చేయగల సేవ స్వల్పమయినను, ఖలువురు సేవ జేసిన, నయ్యదినుహత్తిర మైదేశమున కమితముగ లాభించు నని, మహాత్ముల నగిన సలహా అమూల్యమయినది. జాతీయవారసందర్భమున పలుతావులనుండి నాయకుల సందేశములు వినిపించుచున్నవి. నూలువడుకుటను మతములో నంతర్భాగముగ జేయవలయుననియు, విదేశపత్రములను బహిష్కరించినగాని స్వరాజ్యము లభించుట దుర్లభమనియు, పండిత మదనమోహన మాళవ్యాగారు పవిత్రగంగానదీ తీరమున హరిద్వారమునం దుపదేశించెను. మహారాజులు, రయితులు, సాధుపుంగవులు గూడ రాటుము ద్రిష్టబల యవసరమని, మాళవ్యాగారు పద్య స్తూపమున విన్నవించిరి. దేశమునిమిత్తము, పరమేశ్వరుని నిమిత్తము, వివిధసంఘములవారును పరస్పరకలహములను విడనాడవలయునని, పశాలానా సౌకతాలీగారు హెచ్చరించిజలియన్ వాలాబాగులో జరిగిన అవమానమును జ్ఞాపకముజేసిరి. రాజకీయములను మతముగ భావించి, దేశీయమహాసభలో ఎల్లరును జేరి పాటుబడు డని సక్లత్ వాలాగారు భారతీయుల గోరుచున్నారు. నేడు నిరుత్సాహము వ్యాపించియున్నమాట నిజమే. కాని, ప్రజలలో నూతనప్రత్యభిజ్ఞాన ముదయించుచున్నది. భ్రమవదలి, సత్యము మరలస్ఫురించుచున్నది. ఏది మిథ్యయో ఏది సత్యమో తెలిసికొనగల విచక్షణజ్ఞానము, అనుభవమువలన గలుగుచున్నది. ఒక్కొక్కమారు ఆడుగుకు బోయిగాని బైకివచ్చుటకు సాధ్యపడదు. పరిస్థితు లెంతమారినను, స్వాతంత్ర్యాభిలాష నశింపజాలదు. అందుచే నిరాశజెడక, నాయకులు అప్రమత్తులై పాటుబడి, ప్రజలలో కార్యదీక్ష బురికొల్పుచో, సత్వరాభివృద్ధి కవకాశ మేర్పడును.

లాండు! విన్యూ సెటిల్ మెంటు బిల్లు

మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు తయారు జేసిన లాండురినిన్యూ సెటిల్ మెంటుబిల్లుగూర్చి ఆక్షేపణల జెప్పదగిన గడువు మే నెల ఒకటవతేదీతో ముగియును. ఆంగ్లభాష నెరుగని రయితుల కీచట్టము చాలముఖ్యమగుటచే, దీనినింతవరకు దేశభాషలలో ప్రచురింపకుండుట శోచనీయము. ప్రచురించు నుద్దేశ్యముగూడ లేదని తెలియుచున్నది. చట్టవివరము లేవియో తెలియకుండ, రయితు లెటు లాక్షేపణల చెలుపగలరో యూహింపవలెదు. పలురాష్ట్రములలో సెటిల్ మెంటుపద్ధతులను శాసనసభలు నిరసించినవి. సెటిల్ మెంటు రేట్లను నిర్ణయించు అధికారము శాసనసభల కేయవలయునని, కోరినవి. నిర్ణయాధికారము శాసనసభలకుండవలయునని, బొంబాయిలో నేర్పడిన విచారణసంఘమువారు నిరూపించిరి. ఇందలి న్యాయమును మద్రాసు ప్రభుత్వసభ్యు డంగీకరించినను, చిత్తుచట్టమునం దట్టి ఏర్పాటు గనుపించదు. సెటిల్ మెంటు, రి సెటిల్ మెంటులనిర్ణయమునకు ప్రభుత్వము వారే సర్వాధికారు లని, చట్టముబట్టి గ్రహింపవచ్చును. సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరుగారే రేట్లను నిర్ణయించెదరు. కలెక్టరు, రి విన్యూ బోర్డుల యభిప్రాయము కైకొని, ప్రభుత్వమువారు తమ

ఉత్తరువులను ప్రచురించెదరు. సెటిల్ మెంటు విధానము శాసనసభవారియెదుట రెండుమాసములుంచబడునట. కాని లాభ మేమి? ఎన్నిమాసములుంచినను, నిర్ణయాధికారము తమకు లేనిది శాసనసభవారిమీ చేయగలరు? సెటిల్ మెంటు కాలవరిమితి సామాన్యముగ ముప్పది సంవత్సరములున్నను, ప్రభుత్వమువారి కాలమును తగ్గించుటకు గాని, ముప్పదిమైదు సంవత్సరములకు మించకుండ పెంచుటకుగాని అధికారము కలిగియుండుదు. సెటిల్ మెంటు ఆఫీసరు నిర్ణయమునుండి రివిన్యూ బోర్డుకు అప్పీలు జేసికొనుటకు ఏ లుచ్చను, ఇందు వలన రయితులకు గలిగెడి యుపశాంతి అత్యల్పము. రి సెటిల్ మెంటుసందర్భమున, ధరలు తగ్గినవనిగాని హెచ్చయినవనిగాని, కారణమున, పన్నులను మార్చదలచునెడల, 100 కి 18 $\frac{1}{2}$ కంటె ఎక్కువగ హెచ్చించుటగాని తగ్గించుటగాని కూడదని, తిరుచనాపల్లిల్లా విషయమున జేసిన నియమమును, క్రొత్త చట్టమున పొందుపరచిరి. సెటిల్ మెంటు పద్ధతులను చట్టరూపమున దేవలయునని, జాయంటు కమిటీవారు చెప్పినపుడు, ఇదివరకమలులో నున్న పద్ధతులనే పొందుపరపవలయు నని కోరి యుండరు. క్రొత్తపన్నులను శాసనసభవారి యధీనముక్రిందికి దీసికొనిరావలయు నని కోరుచు, లాండు రివిన్యూ విషయమును జాయంటు కమిటీవారు ముఖ్యముగ బేర్కొనిరి. కార్యనిర్వాహక ప్రభుత్వము వారే సర్వాధికారమును వహించు పద్ధతిని ప్రజల లేవగించుచున్నారనిగూడ, కమిటీవారు తెలిపిరి. ఇట్టిస్థితిలో, శాసనసభతో బనిలేకుండ, లాండురివిన్యూను నిర్ణయించెడి అధికారమునంతను ప్రభుత్వమువారికే వప్పగింపజేయుట ఏటిన్యాయమో గనుగొనవచ్చును. ప్రజలమేలు నాలోచించిచూచిన, ప్రస్తుత చట్టము నిరర్థకము. ఈవిషయమై మద్రాసురాష్ట్రప్రజలు తమ యసమ్మతిని స్పష్టముగ చెలుపుట యవసరము. ప్రజాప్రతినిధులకు సెటిల్ మెంటు రేట్ల నిర్ణయముపట్ల ఎట్టిహక్కు లేకుండునంతవరకు, చట్ట మున్నను లేకున్నను నొక్కటియే. శాసనసభకు అధికారము నొసగుటకు ఇండియా ప్రభుత్వమువారు రంగీకరింపరను కారణముచే నిట్టి సంకుచితచట్టమును గావించవలసినదెచ్చె నని, మద్రాసు ప్రభుత్వమువారు సమాధానము జెప్పవచ్చును. కాని ఇయ్యది ప్రజలను సంతృప్తిపరుపజాలదు. ఇట్టి సందర్భములలో ఈ మారుగూడ చట్టమును నిరాకరించుటయే, శాసనసభవారి ధర్మము.

హైందవ సౌకాదళము

మార్చి ౧౦ పోస్టు పత్రికకు వ్రాయుచు, కేశకారవేతనము కైకొనుచున్న కాపైనుకూగారు, హైందవ సౌకాదళము గూర్చి వివరితాభిప్రాయముల చెలుపుచున్నారు. హైందవ సౌకాదళము హిందూదేశ రక్షణకొరకు మాత్ర మేర్పడె ననట అసత్యమని వీరితలంపు. ఏలనన, హిందూదేశమునకు వెలుపల సిసౌకల నుపయోగించుట, దేశరక్షణ క్రిందికి రాదను నూహను, కాపైను కూ గారెంత మాత్ర మంగీకరించుటలేదు. బ్రిటీషు సౌకాదళము జటిలెండు ఫాక్ లెండులయొద్ద పోరాడుచున్నను, హిందూదేశమును రక్షించుచునే యున్నదట.

అందుచే హిందూదేశసౌకాదళము నేనదేశమున నుపయోగించినను, హిందూదేశమునకు లాభమే కలుగునని యాశ్రముఖుడు వాదించుచున్నాడు. సామ్రాజ్యరక్షణయే హిందూదేశరక్షణ యగుటచే బ్రిటీషు అడ్మినిస్ట్రేటివారికి హైందవసౌకాదళమును తమ యుచ్చవచ్చినరీతి నుపయోగించుటకు హక్కుండవలెగాని, అట్టి ఏర్పాటును కేవలము మినహాయింపుగ కైకొనగూడదని, కాపైనుకూగారు చాటుచున్నారు. కాని, వీరు భయపడ నక్కరలేదు. ఖలితము వీరు గోరినరీతినే జరుగకమానదు.

ఇండియా ఆఫీసు భవనము

ఇండియా ప్రభుత్వముకొరకు, డిల్లీలో గొప్పభవనములను నిర్మించినపుడు, ఇండియా ఆఫీసునిమిత్తము లండనులోమాత్రమే నిర్మింపగూడదు? ఇండియా ఆఫీసుభవనము, ఆరు అంతస్తులుగాని, ఎనిమిది అంతస్తులుగాని ఎత్తుండునట. మూడులక్షల పవరలు దీనిక్రింద ఖర్చుగునని అంచనావేయబడినది. హిందూదేశమునకు స్వపరిపాలనము లేకబోయినను, భవనరాజముల గాంచియైనను సంతసించువారుండకబోరు. ఇట్టి ఏర్పాటులవిషయమై అధికారులు చూపెడి యుత్సాహము, స్వపరిపాలనాప్రదానవిషయమున జూపునెడల, నెంతయో మేలుగనుండును. కాని, అదిమాత్రము గనుపించకున్నది.

మహాత్ముని స్వీయచరిత్ర

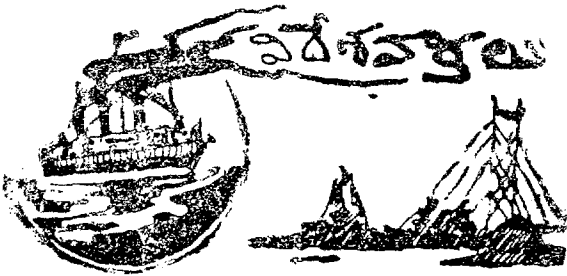
కాళికాదేవి

18 వ ప్రకరణమునకు గంగ్రహము

“కలకత్తాలో కాళికాదేవిని సంస్కరింపవలెనని నేను చాలకాలమునుండి కోరుచుంటిని. నేనటుకి కెళ్లుసరికి దేవాలయమున కెదుట రక్తమున దివలె ప్రసహించుచుండెను. దానిని చూడగానే నాగుండె చెదరిపోయినది. కాళికాదేవతను చేయకుండనే నేనటునుండి వెడలిపోతిని. అప్పుడర్చ్యశ్రే మిప్పటికిని నాకు కనలకు కట్టినటులే కనబడుచుండును. మరికొంత సేపటికి కొందరు వంగసోదరులు (బెంగాలీలు) నన్నాహ్వానించిరి ఇటుల జంతువులను బలియిచ్చుట చాల అన్యాయమని అచట నున్న వారిలో నొకరితో నేనంటిని. ఆరక్తమును హనుసరికే గొర్రెలకు గుండెగలిపోవును గాన వానికెట్టి బాధయునుకలుగదని” అతడనెను. “మనవలెనే ఆ గొర్రెయిహూడ మాటలాడగలిగినచో అవి తమ యార్తిన సరిగా తెలుపగలియుండు”నని నేనంటుని ఘోరమును నీబలిని ఆపివేయవలెనని నాకు తోచినది. యువదేవుడాదివయసుకు చేసిన గొప్ప ప్రయత్నము నాకు స్ఫురణకు వచ్చినది. దానిని నిలిపివేయుట నాతరువాతని నేనెరుగుదును. మనుష్యుని ప్రాణముకంటె గొర్రెప్రాణ మల్పమని నేను నమ్ముజాలను. మనుష్యుని ప్రాణమును కాపాడుటకు గొర్రెను చంపవలెననిగూడ నేనంగీకరింపను. మనుష్యున కత్తిరక్షణ కైకలను. గొర్రెకు లేదుగాన గొర్రెనే ముఖ్యముగా కాపాడవలెను. మనుష్యున కట్టికై యుండిననెగాని మనుష్యుడుగూడ కాపాడబాలడు. దారుణములకు నీ బలము మానిపించవలెనని నాకున్న త్యాగమును శాసముచుచాలవు. ఇంకను అత్యధికమున కొదమను త్యాగము నుండవలెను. అట్టిమహానీయుని ఘోరకమునకు పంపుచుని నేను నిరంతరమును దేవదేవుని ప్రార్థించుచునే యుండును. పాండిత్య విజ్ఞాన త్యాగ రహిత్యులకు నానికెక్కిన వంగసోదరు లీదారుణపథల కెటులన హింపగలరుచున్నారో నేను గ్రహింపజాలవన్నానని మహాత్ముకు వ్రాసెను. (ప్రీ ప్రెసు.)

పాటూరి దోషిడి

కలకత్తా, ఏప్రిలు 7:—సి. ఐ. లు రాంజిను సందు ఆఫీసిలో లాజోరా సాంకోబాడ్లోలాలోని ఇంట్లను పాటూరి దోషిడిసంస్కరమున సోదాచేసిరి. (ప్రీ ప్రెసు.)

శ్రీ డి. యూనియను బిల్లు

లిబరలు పక్షమువారి ఆక్షేపణ

(ఆంధ్రవార్త ప్రత్యేకతంతరి)

లండన్, ఏప్రిల్ 7:—శ్రీ డి. యూనియను బిల్లుకు లిబరలు ఆక్షేపణను తెలిపిరి. ఇందులో నున్న అస్థిరపరిశీతులన్నిటిని నిష్పాక్షికముగ విచారింపి మ రీబిల్లువిషయమై ఆలోచించవలెననిరి. ఈ లోపుగ, పారిశ్రామిక శాంతిప్రయత్నములకు అడ్డువచ్చును. జరుగుచున్న ప్రభుత్వ ఆర్థిక, సాంఘిక సంస్కరణములను ఆలోచించుచున్న పార్లమెంటుదృష్టి మరలి పోయి చలించిపోవుననిరి.

చీనాపరిస్థితులు

(ఆంధ్రవార్త ప్రత్యేకతంతరి)

పీకింగ్, ఏప్రిల్ 7:—ష్యాంగ్ పేను క్యాంటనులకు లోబరచెనని ష్యాంగ్ పేను నేనాధిపతి పిషోచెనుగారిని క్రోహబుద్ధికై ఉరిదీసినమాట నిజమేయని తేలినది. ఈతప్పును మన్నించుటకు చాంగ్ పేనుచంగుగారు ఇష్టపడిరిగాని చికిషాగవర్జురు భూరికృతును విధించవలెనని పట్టుబట్టిరి.

చీనా ఉత్తరప్రభుత్వప్రధానామాత్యవదవని చాంగ్ పేనుగారి కప్పగించి నడలుకొనిరి. ఇతనిస్థానే యాంగ్ న్యూటింగుగారు నియమించబడుదురు.

సోవియటు కాన్సులు కార్యాలయమును

ముట్టడించుట

సోవియటు కాన్సులు కార్యాలయమును ముట్టడించుటకుగాబోలు పోలీసువారు లోపలివారిని బైబకు, బైబవారిరి లోనికి పోనియకుండి అటకాయించుచున్నారు.

పీకింగ్ కలవరము

మాస్కోలో అల్లరి గావచ్చును

22 రషియనుల నరెస్టు జేయుట

కమ్యూనిస్టులతో కలహము

ష్యాంగ్ పే, ఏప్రిల్ 6:—ష్యాంగ్ పేలో కమ్యూనిస్టు పరిపాలనమును అడంచుటచే కమ్యూనిస్టులకును చియంగ్ కేషేకుగారికిని చెడినది.

ష్యాంగ్ అతివాదులపై చియంగ్ కేషేకుగారు నైతిక చర్యను దీసికొనెద రనుకొనుచున్నారు. అతని నాలవ నైత్యము హోనలో ప్రవేశించి హెంగుచోవును ఆక్రమించుకొనెను. దీనివలన టాంగ్ సెంగుచికి తప్పక భయముగల్గును.

ఉదయపు ముట్టడిలో సోవియటు కార్యాలయమునుండి నేలకొలిది ఎట్టా జెండాలు బాంబులు పెట్టెలు 7 బండ్ల ప్రచారకరకరప్రములు క్రొనబడినవి.

రాజధాని అంతయు గగ్గోలు పోవుచున్నది. మాస్కోలోను మంచూరియాసరిహద్దులోను అల్లరులు జరుగు ననుకొనుచున్నారు. సోవియటు రాయబారిని ముట్టడించక పోయినను సోవియటు బ్యాంకున్న ఇల్లును చీనా తూర్పురైల్వే కార్యాలయములను రషియా చిన్న ఉద్యోగుల ఇండ్లను ముట్టడించిరి. లిటాకో ముగ్గురు విద్యార్థులు: (బాలికలు) అరెస్టుజేసిరి.

అరెస్టుయినవారు 22 రషియనులు, 75 చీనావ్యక్తులున్నారు.

నిన్నటి యుద్ధమున సోవియటు కార్యాలయము మీద సోవియటు పతాక మెగరనేలేదు. కాని ముట్టడింపబడిన కార్యాలయముమీద ఎగురుచున్నది. కోమింగ్ నైతిక దుస్తులు ప్రచారకరప్రములు దొరకినవి.

వీరు బోలిషివిజమునకు ఆలనాలమై మహాప్రద్రవమును దెచ్చిపెట్టిరి. వీరిని విడిచిపెట్టరాదు. ఉచితరీతిని శిక్షించవలెను. లోకకంటకులుగ నున్నారని చాంగ్ పేనుగా రనిరి.

బెర్లినులో కలవరము

ఈ సంగతి తెలియగనే బెర్లినులో సంబంధము బయలుదేరెను. జర్మను మంత్రి ఈ ముట్టడి కంగీకరించెనని నమ్ములేదు. చాల చిక్కులేర్పడునని వార్తాపత్రికలు భావించుచున్నవి.

రషియాకు ఇతర ప్రభుత్వములతో యుద్ధమువచ్చునని వార్తార్పన్న పత్రిక భయపడుచున్నది. తీరని యుద్ధవ్రవముగ ఏర్పడకముందే జాతిసమితి జోక్యముకలుగజేసికొనుట మంచిది.

తెగేటట్టే యున్నది

ష్యాంగ్ పే, ఏప్రిల్ 6:—కమ్యూనిస్టులపై చాంగ్ కేషేకుగారి చర్యయు, దేనియ జిల్లాలో నైతిక శాసన ప్రకటన ముజేసి పీకింగ్ చెడిపోవుననే యనుకొనుచున్నారు. కాని ఇతనిని ఇల్లు జోక్యము కలుగజేసికొన్నందులకు మందలించి న్యాయకింగ్ తక్షణము ష్యాంగ్ పేనుండి పొమ్మనిరి, కేంద్ర కార్యనిర్వాహక సంఘమువారు.

లా, ఆర్డరును కూల్చు కుట్ర

పీకింగ్, ఏప్రిల్ 7:—ఉత్తర చీనాలో లా ఆర్డరును మంటలుపుటకు సోవియటులు కృతనిశ్చయులైరిని చాంగ్ పేను ప్రధానకార్యాలయమునా రనుచున్నారు. ఎంతయో సాక్ష్యము బయల్పడినదట. సోవియటు రాయబారి క్రోహాలకు తలదాచుకొనుటకు తొలిచుట్టుపాడిగాదని విదేశాంగ రాయబారి ఆక్షేపకలేఖ నం చెను ప్రభుత్వమును కూల్చుటకు ప్రయత్నించుట న్యాయమాగాదనిరి. మాస్కో పీకింగ్ సంబంధములు తప్పక చెడునని అందరును అనుకొనుచున్నారు. గొప్ప కుట్రను దెలుపు కాగితములను సోవియటు నైన్యధిపతియే తలకెట్టదలంచెనట. సోవియటు కార్యాలయమును సాధించునపుడు 200 పిస్తోళ్లు దొరికెనట.

బిటిషు విధానము

కామన్సుస్థలో ప్రకటనము

రుగ్బీ, ఏప్రిల్ 7:—చీనా యుద్ధము కామన్సుస్థలో చాంబర్రెనుగారు బిటిషు విధానము నిట్లు తెలిపిరి. ఒడంబడికల ననుసరించి బిటిషువారు చీనాలోనున్నారు. చీనా జాతీయ ఆశయములను నెరవేర్చునటుల అవకాశముగల్గిన వెంటనే రాయబాగులను జరుపుటకు సిద్ధులగుచున్నారు.

విదేశీయులను చీనా కాపాడగల్గినవెంటనే క్రొత్త ఏర్పాట్లన్నిటిని తీసివేసెదము. చీనావారికిని విదేశీయులకును ఒకేన్యాయ మేర్పడువరకు ఇద్దరికిని షేకుమేర్పడువరకు ఇటుల చేయుండును.

న్యాయకింగ్లో ఇటీవల జరిగిన సంగతులను తెలిపిరి. ఆ మెరికా జపాను బిటిషు కాన్సులుజనరలు దెలిపినట్లు మార్చి 28 తేది రాత్రి శాంతియుత్తముగ ఉత్తర సేనలు నగరమును విడిచిపోయెను. గురువారము ప్రాతఃకాలమే, హునానీనుసేనలు ప్రవేశించి బిటిషు కాన్సులు జనరలును నదురుబెదురులేకుండ ముట్టడించిరి. దోపిడిగాండచే నియమించబడిన కావలివారు బిటిషు కాన్సులు జనరలును ముట్టడించిరి, ఇద్దరు స్త్రీలతోను, పిల్లలతోను కొంతసేపుదాగానిరి. కాని వారిని కనుగొనిరి. వారి దగ్గరయున్న విలువగలవస్తువులన్నిటిని దోచుకొనిరి. తుదకు సాయంత్రము 5/30 గంటాకు తప్పుకొని వెంటబడిరి.

యున్నా పేడ్ ప్లేట్సు కాన్సులు కార్యాలయముగూడ దోపిడిగాండచేతిలో నేయున్నది. ఎంతోకష్టముమీద తప్పించుకొని బయలుబడినది.

జపాను కాన్సులుగూడ దోచుకొనిరి. కాన్సులు ప్రక్కలోయుండగాల్సిరి. ఆ స్థిరంతకు దోచుకొనిరి లేక పాముజేసిరి. ఇద్దరు బిటిషు వ్యక్తులు చనిపోయిరి. అంతయు ముందుగ అనుకొనిచేసినపనియే. సేనలు తిరుగుబడుతు. నై ఆనేటప్పటికి సేనలు అన్ని గూడ దోచుకొనును, నలుమూలల. అధికారులెవరును జోక్యముకలుగజేసికొనరు. ఇందంతయు ముందుగ ఆలోచించుకొనేకేరీ

ఇంకను, దోచుకొనబడుచున్నవారు ప్రభుత్వమువారు రక్షణ ప్రయత్నములను జేయుటయేలేదు. జాతీయసేనలు పొల్టాన్నవని జెప్ప సంధియపడవక్కరలేదు. వోపుకు ఆనర్థముగ సాగుచున్నది. ప్రతిదినము ఆయుధములతో నైనికుట కాన్సులు ఇండ్లనుకార్యాలయమును ముట్టడించుచున్నారు. వీరు ఇండోలోయున్న నాటిని ఉడకెరికి గొంపోవుచున్నారు. దోపిడి పువారెగాండచేని వారింముల కేప్రయత్నములను జరుపుటలేదు. బిటిషు సేన తీరమునకు వచ్చినతక్షణము కాలేదమనిజాతీయ నైన్యధికారి హెచ్చరించెను.

నగరములో ప్రతిపూల బిటిషు ప్రకటనముల నంటించిరి. నడి ముఖమునుండి బిటిషు సేనలనుగాల్చి. ప్రతివోటున

జాతీయవాదు లున్నచోట్ల ఇటులనే జరుగుచున్నది. వేస్తే మత ప్రచారకుల ఇంట్లో చొరబడిరి. విద్యార్థులు మరితర మూకనలోప న్నిలని నాశనముజేసిరి. మతబోధకులను వెన్నంటిరి. దీపములతో వారిని వెంటబెరిమి నదిదగ్గర వదిలిపెట్టిరి. ఆస్పత్రులు మరితర భవనములను దోచుకొనిరిని తెలిపిరి. బిటిషు ప్రజలనే ముట్టడించినకొన్నచో అది పొరబాటు. విదేశీయులమీదగూడ ఇపుడు విచ్చలవిడిగ చలరేగుచున్నది.

జాతీయవాదులున్న ప్రదేశములో జరిగిన దురంతములను గూర్చి అలోచించుచున్నార మనిరి. చీనాలో స్నేహముగను శాంతిముగను ఉండదలంచితిమి. అంతకంటే భిన్నాభిప్రాయములేదు. అట్లే సాగించుట కుత్సాహమున్నది సాగనిచ్చినచో. కాని విదేశీయులను గాపాడలేనట్టియు తనసేనలనే అడమ్యాయించ లేనట్టియు న్యాయముగ తమపనులను చక్క పెట్టుకొన్న మన ప్రజలను గాపాడుటకు మనము చేయవలసిన కార్యమును మనము చేయకతప్పదు. అది మన ప్రభుత్వమువారి ప్రధాన కర్తవ్యము. ఈధర్మము నెరవేర్చగలందులకు సహాయముగ సేనల సంపవలసినట్లును. మనల నెందులకు అనుమానించవలెను యుద్ధమునకు తలబెట్టుచున్నారని? ఎంతయో ఉదారభావముతో రాయబారులను ప్రవారం భించితిమి.

న్యాయమును చీనాఆశయములను గుర్తించెదముంటిమి. స్నేహభావముతో ఈచిక్కును నడవించదలంచితిమి. కాని ఒకమూలకండెదుట ఇంతవారుకాముగ న్యాయకింగ్లో దురంతము సాగుచుండ, న్యాయకింగ్లో దిక్కులేకున్నపుడు, విదేశీప్రతిపూల ప్రచారమున్నచోట్ల, క్రైస్తవులను విదేశీయులను జంపుడని ఆరచుచోట క్యాంటుకు ప్రభుత్వముతో సంధిప్రయత్నములను జరుపుటెట్లు బడును?

చీనాలో అధికారమునుగల్గియుండి బిటిషువ్యక్తుల ఆస్తికి ప్రాణమునకు భయములేకుండ జేయువారుండవలెను. కాని మనవిధానము మారలేదు. ఒడంబడికలు ప్రాథమికసేనని ఒప్పుకొంటిమి క్రొత్తయంత్రముతో ముందుకుసాగవలెను. మనము మువిధానమును సాగించుటకుముందే చీనావారుగూడ తమప్రయత్నములను జేయవలెను. న్యాయకింగ్దురంతముల విషయమై బాధ్యులగు చీనా ప్రభుత్వమువారి కైఖరెద్దియో తెలిసికొనవలసియున్నది.

మనమందరము, అన్ని ప్రభుత్వములవారము, పరిహారమును గోరుటయే గాక ఒక విధముగ ప్రవర్తించవలెననిరి. ఒకే దారిని త్రొక్కవలెననిరి. జపాను, యున్నా పేడ్ ప్లేట్సు, మనము పరిహారమును గోరుటానే గాక ఎట్టిపరిహారమును గోరవలెను యనువిషయములోగూడ ఒకేయభిప్రాయముతో నుండగలరము.

మనవరతులను ఒకటి రెండురోజులలో తెలుపుటమనని ముగ్గోనాల్లుగారికి చాంబర్రెనుగారు ప్రత్యుత్తరమునిచ్చిరి. జాతీయప్రభుత్వమువారు తమ బాధ్యతను గ్రహించెదరనుకొనెదను. తమ గౌరవమును మర్యాదను రక్షించుకొనుటకు పరిపూర్ణముగ మనకు పరిహారములసియవలెను. సంపూర్ణముగ సంత్వేషిని గలుగజేయవలెను. ఇతరప్రభుత్వములు ప్రవర్తించునటులే వీరు గూడ ప్రవర్తించెదరని ఆశించెదము. అట్లుజేసిన దిశంబులోను, ఫిబ్రవరిలోను మనముదెలిపిన విధానమును సాగించుటకు వీలుగావచ్చును.

కక్షిప్త స్వయంప్రకారము తమ ఉద్యోగధర్మముచే న్యాయకింగ్లో యుండవలసినట్లెనని కామన్సుస్థలో సర్ ల్యామింగ్ వర్డింగ్ ఈ వాన్సుగారనిరి.

ఇంగ్లండు విధానము

న్యాయకింగ్ దురంతములనుగూర్చి ఆయా ప్రభుత్వములవారు గోరు పరిహారముల విషయమై డెయిలీ న్యూసు పత్రిక ఇట్లు తెలుపుచున్నది. చీనాపట్ల సఖ్యభావముగాని స్నేహ సంబంధముగాని కోల్పోవుటకు గ్రేటు బ్రిటను ఇష్టపడుటలేదు. ఇకముం దిట్టిదౌర్జన్యముజరిగిన, నారే యుత్తరవాదులగుదురని గ్రహించవలెను.

బిటిషు సామ్రాజ్యములో చీడపురులను సంహారముంచులను విమానములమీద అందరికిని పంచిపెట్టవలెనని డెడ్లైట్లుగారు స్పాచించిరి. ఇదియే విమానములకు క్రొత్తపని.

యూరప్రభుసంపత్తులు క్విస్సుల్యాండుకేగిరి. అయ్యు ప్రభుత్వమువారు ఘనస్వాగతము వొసగిరి. యూరప్రభువు ప్రత్యక్షమొసగుచుండ, వేదిక కెమరుగ ఒక కట్టప్రంభః కూలెను; కాని ప్రమాదమురా లేదు.

జపాను ఆర్థిక పరిస్థితులు చెడుట

జపాను ఘరము పనిచాలించుట

టోకియో, ఏప్రిల్ 6:—క్రొత్తపనులను అన్నిటిని జాకేకరము ఆపుజేసెను. నిల్లులమెత్తము నీయుటలేదు.

బ్రిటిషు ఆర్థిక పరిస్థితులు

ఆర్థిక పత్రములో లోటు రావచ్చును

సారాయి, పొగాకులపన్ను హెచ్చుట

రుగ్బీ, ఏప్రిలు 6:—కేపు మంత్రివర్గమువారు ప్రత్యేకముగ సమావేశమగుదురు. చర్చిలు గారు ఆర్థిక పత్రపు పేర్కొను లను పూర్తిచేసిరి. పాల్ మెంటులో తన వార్షిక ప్రకటనమున కొన్ని సంగతులను చెప్పెదరట.

మామూలుగనే ఏమియగునో యని తహతహలాడుచున్నారు. సారాయి, పొగాకుమీద హెచ్చుపన్ను పడుననివార్తా పత్రికలు అనుకొనుచున్నవి. అప్పిచ్చుపద్ధతినిగూడ తగ్గించెదరట. కాని ఆర్థిక పత్ర రహస్యములను బయల్పెట్టలేదు. ఈ అంచనాలను నమ్మరాదు.

ఈపన్నులను కేసినను 20000000 పానులు లోటువచ్చునట. వర్తకాభివృద్ధి ప్రారంభమైనదను విశ్వాసముతోనే చర్చిలు గారు తనమదింపును చేసిరట.

జపానులో ఇదేగొప్ప సరము. యానీసుజాకె అనునామె కోటికి పడకైతినది. లక్ష్మీప్రసన్నురాలు.

ఇటలీ-హంగరీ

స్నేహపు టాడంబడిక

రోము, ఏప్రిలు 6:—హంగరీ ప్రధానామాత్యునకు ముహూర్తముగ గొప్పవిందుజేసిరి. ఇటలీ హంగరీలు స్నేహము సఖ్యత, పంచాయితీతోగూడుకొన్న ఒడంబడికను జేసికొనెను. ఇటలీకి మగయారుల పట్ల ఎంతయో న్యాయబుద్ధి గలదనియు, పూర్వము ఇటలీ హంగరీ వర్తకమున కొంతయు లాభించుననిరి.

బాల్కన్ రాజకీయములలో ఇటలీ దిగునని అనుకొనుచున్నారు, దీనివలన, ఫ్రాంసు, ఇటలీకి ఇందులో భిన్నాభిప్రాయములున్నవట. సరిపడుటలేదనుచున్నారు.

ఇటలీ వైమానికుడు, డిపెనిడోగారి విమానము తగలడి నాశనమైనది. ఆతని ప్రయాణమునకు కావలసిన విమానమును ఆమెరికా ఇచ్చెదమనెను.

ఇల్లర్డు బ్యాంక్ ధర్మ, పార్సీవంశజుడు, అద్వైతరుకపాడిగా అను నాతడు చనిపోయెను, ఇంగ్లాండులో.

చనిలేని బ్రిటిషువారిసంఖ్య

రుగ్బీ, ఏప్రిలు 6:—చనిలేని బ్రిటిషుపనివాండ్ర సంఖ్య 3000 ఈ వారము హెచ్చినది.

కామన్వెల్థ్లో స్కాటిషు విశ్వవిద్యాలయముల తరపున హ్యూగ్లెగారిని పేర్కొనిరి.

భారత నౌకాదళ చట్టము

లండన్, ఏప్రిలు 7:—వైవిధ్యమునుగూర్చి నౌకాదళమునండి విరమించిన కర్తావ్యగోగారిట్లు చెబుచున్నారు. మార్షింగ్స్ పాపత్రములో, మొత్తముగ బ్రిటిషు నౌకాదళమే ఎప్పుడును ఇండియానుగాపాడెను. జబ్బుండు పాక్లండులో యువై బెడ్ కింగ్డును గాపాడి ఇండియాను రక్షించినది, బ్రిటిషు బ్రిటిషు నౌకాదళము భారతనౌకాదళము, బ్రిటిషునౌకాదళాధికారులు చేతిలోలేనివి, భారతదేశ రక్షణమునకు దాని విలువయే యుండదు. భారతీయులు మీదమక్కిలి ఎక్కువ వ్యయమును భరించవలసివచ్చెను. కాని ఎంతమాత్రము దీనిని నమ్ముకొనుటకు వీలులేదు. సామ్రాజ్యప్రభుత్వమునకు, ఇండియా ప్రభుత్వమునకు వర్తకసరిగ్గా భారతనౌకాదళచట్ట పరతులు బాగానేయున్నవి. కాని బ్రిటిషు నౌకాదళముయొక్క ధర్మము యుక్తిని సరిగ్గాగ్రహించలేకపోయిరి ఇండియారక్షణమునకు బ్రిటిషు నౌకాదళమును వినియోగించినచో నౌకాదళాధికారుల అధికారములోనున్న భారతపైనికులుగూడ ఈపనినండి మినహాయించబడిన అనుకొనవలెను.

మోటారుబండ్లు ఎక్కువగా విక్రయమగుచున్నవి ఇంగ్లాండులో. బ్రిటిషు మోటారులఖరీదుతగ్గుచే దానికారణము.

లండన్లో కేసవికాలపు టైము 10 లేదీ యుదయము లేండుగంటలకు ప్రారంభమగును.

ఈ జిప్సీలో మూడవరాజకుటుంబమువారి సమాధిని కనుగొనిరట.

వంగరాష్ట్రమున కాంగ్రెసు

వారితో తగవులు

ప్రొఫెసరు జితేంద్రలాలు బెనర్జీగారి ప్రకటనము

బెనర్జీగారిపుడు చెన్నపురిలోనున్నారు నిన్నటిరోజున బెనర్జీగారు మావిలేఖరితో నిటులతెలిపిరి.

నిరుడు కృష్ణాభ్యుదయలో బి. ఎస్. సాస్యులుగారి అధ్యక్షతక్రింద రాష్ట్రీయసభ జరిగినది. కర్మిసంఘమువారికి అహింసయందును సక్రమాంతోశన మందునుగూడ నమ్మకములేదు. కాంగ్రెసుకు అహింసయేమూలాధారము గానకర్మిసంఘమువారికి కాంగ్రెసులో తావులేదు అని ఆసభలో సాస్యులుగారి నిరీ. అందువలన కర్మిసంఘమువారికి చాల అగ్రహముకలిగినది. రెండుపక్షములేర్పడినవి. అపుడు సేనుగు ప్రగారు సాస్యులుగారి పక్షముననే యుండిరి. నవంబరు నెలవరకునుగూడ అటులనే యుండిరి. అపుడు రాష్ట్రీయకాంగ్రెసుసంఘమునకు ఎన్నికలు జరిగినవి. సాస్యులపక్షమువారిసంఖ్య హెచ్చుగానున్నందున కార్యనిర్వాహకసంఘమునకు కర్మిసంఘమువారిొక్కరుగూడ ఎన్నుకొనబడలేదు. అందరను సాస్యులపక్షమువారే ఎన్నుకొనబడిరి.

అధ్యక్షుడుగానున్న సేనుగుప్రగారిని తోసి రాజకుటుంబ రాష్ట్రీయకాంగ్రెసు స్థాయిసంఘమువారు ఒకసభలో వసంతదేవిగారిసభ్యురాలినిగానుఅనిలాభరణరాయిగారినికార్యదర్శిగాను ఎన్నుకొనిరి. కాని వారిద్దరునుగూడ నిరాకరించిరి ఆఖాళీలను కార్యనిర్వాహకసంఘమువారే పూర్తిచేయవలెనని నిబంధనలలోనున్నది. కాన 1927 జనవరిలో వారటులెన్నుకొనిరి. అందువలన కలకత్తా కాంగ్రెస్ సమయముగూడ సాస్యుల పక్షము వారే ఎన్నుకొనబడుదురే మో యజ్ఞభయముచే సేనుగుప్రగారు కర్మిసంఘమువారి పక్షముచేరిరి. నాకుపదవులయందపేక్షయేలేదు. ఉన్నచో నాజిల్లాలోనే ప్రయత్నించియుండును.

ఏప్రిలు 10, 11 లేదీలలో జరిగినసభలలో కార్యనిర్వాహకసంఘమునందు విశ్వాసములేదను తీర్మాన ముపపాదించెను. అనుకూలుగు 105 మంది ప్రతిపూలురు 101 మంది అనుకూలే నా తీర్మానమునెగ్గినది. వెంటనే కార్యనిర్వాహకులు రాజీనామాలు నిచ్చిరి, గాని క్రొత్తవా రెన్నుకొనబడువరకును పనినిమాత్రము చూచుచుండిరి.

మార్చి 2 లేదీని ఎన్నికలసభ జరుగవలసియుండెను. 26 లేదీకి డిల్లీకి రావలెనని శ్రీనివాసయ్యంగారు సాస్యులుగారికి తిలపించిరి. సాస్యులుగారు సభను నిలిపివేసితిమని ప్రకటించి డిల్లీకి వెళ్లుటకు సంసిద్ధులైరి. సాస్యులుగారు రానవసరములేదని అయ్యంగారు మరల తిలపివార్తనందిరి. కాని సభనునిలిపివేసినటులు ప్రకటించినందున మార్చి 2 18 లేదీని మరల సభజరుగనని సాస్యులు గారు ప్రకటించిరి. కార్యదర్శి ఒక సారి ప్రకటించిన పిమ్మట మరల రద్దు చేయగూడదని సేనుగుప్రగారు మున్నగువారు వాదించిరి. సభ 2 వ లేదీనే జరుగవలెనని ఆ లేదీని గుప్రగారిపక్షము వారెగటకో సభనుచేసి ఆఖరివందదన్న ఎం. ఎల్. సి. గారి సభ్యులు నిగా ఎన్నుకొనిరి క్రొత్త కార్యసంఘమునుగూడ ఎన్నుకొనిరి. 18 వ లేదీని సాస్యులుగారు సభనుజరిపి వెనుకటివారిచే మరల నెన్నుకొనిరి. కావున సేనుగు మరల సభ్యుడనైతిని. సాస్యులుగారు కార్యదర్శియయ్యెను. ఇప్పుడీ రెండు కార్యసంఘములలో యేది అక్రమమో నిరారణ కాబడవలసి యున్నది.

శ్రీనివాసయ్యంగారు కలకత్తాకు వచ్చినప్పుడు మేము వారిని కలుసుకొన వీలులేకపోయినది. ఈనెల 15, 16 లేదీలలో రాష్ట్రీయసభ జరుగును. కాన ఆలోగా యీ వివాద పరిష్కారము కావలెను అయ్యంగారు యీనెల 20 వ లేదీలోగా కలకత్తాకు రాజాలరు. కాని యీలోగా రాష్ట్రీయ సభలో కలహము కలుగకుండునటుల కొన్ని యేర్పాట్లు చేయబడెను.

రాష్ట్రీయసభ కధ్యక్షుతి ఎహింసుటుకు కొన్ని సంశయములవలన నెనుగుప్రగారే కరింపలేదు. నాలుగుజిల్లాలో రెండేసి కాంగ్రెసు సంఘములున్నవి. మహారాష్ట్రండు సన్మానసంఘము సాస్యులుగారి పక్షముననే యున్నది. 100 మందిలోనుయిద్దరుమాత్రమే గుప్రగారి పక్షమువారు. అందువలన సభలో అల్లరులు జరుగునని గుప్రగారు సంశయించుచున్నారు.

ఈ సభ జరిగినపిమ్మట బ్రిటిషునకు బహిష్కరణమును గూర్చి పనిని ప్రారంభింపవలసివెలిసి.

1926 ఏప్రిలునెలలో హిందువులకును మహమ్మదీయులకును కొట్లాటలు జరిగినపిమ్మట మరల కలకత్తాలో అల్లరు లేమియును జరుగలేదు. వండలములలో మాత్రము జరిగినవి. జానులో పాబ్నాలోను యిటీవల బారిసాలలోను ప్రాసుత్ర భాగములలోనుగూడ కొట్లాటలు జరిగినవి. హిందువులకెన్న

మధికము. పాబ్నాలో 100 కి 80 మంది మహమ్మదీయులు 20 మంది హిందువులు బారిసాలలో 85 మంది మహమ్మదీయులు 15 మంది హిందువులు. మొత్తముమీద గ్రామములలో చాల చోట్ల కొట్లాటలులేవు. వీలవనగా అచట హిందువులు ధనవంతులును జమీందారులునై యున్నారు. మహమ్మదీయులు వీరసీతిలో నున్నారుగాన హిందువులపై నాధారపడియున్నారు. హమ్మదీయులలో చాలవృద్ధియింప యిస్లాటింలో కలిసినఅంత్య జాతిహిందువులేగాన వారికి జాత్యభిమాన మున్నము.

కలకత్తాలో నొక సంఘమున్నది. వారికి దొరతనము వారి అనుగ్రహమునకుపాత్రులైయున్నారు. వారలనుండిగ్రామములకు మార్బీలనుపంపెదరువారు. గ్రామములలోనున్న మహమ్మదీయుల కుడ్రక్షమును కలిగించు చుందురు. పోనాబారియాలో శత్రుత్వ దారుణము జరుగముందు నాకహాళీనుండి అచటి కొక మాల్దీని పంపిరి. అతని దుర్బోధనవలననే అచట అల్లరులు జరిగినవనియు ఇరువదిమంది తుపాకిగుండ్లకుబలియైననియు తెలియుచున్నది. మేము శ్రీనివాసయ్యంగారి వచటికి కొనిపోవ గోరుచున్నాము.

ద్వంద్వపరిపాలనమును కొనసాగించుటకే సర్ అబ్దురు రహ్మాంగారు శాసనసభకు వచ్చిరి. ఆయన మంత్రిపదవి నశింపచెను గాని అది కొనసాగలేదు. అందువలన రాజీనామానిచ్చెను. ఆయన మరల ఎన్నికలకునిలిచి ఎన్నుకొనబడును. అతిడిపుడు మంత్రిుకును దొరతనమునకును గూడ ప్రతిపూలుడుగానే యున్నాడు.

గజనవీగారి పలుకుబడి చాల తగ్గిపోయినది అని బెనర్జీగారు తెలిపిరి. (ప్రీ ప్రెసు)

కలకత్తా కాంగ్రెస్ సేషను

కలకత్తా ఏప్రిలు 7:—మొత్తముమీద అల్లరుమొనపదవుల ఎన్నికలకు 21 రు అభ్యర్థులుగ పేర్కొనబడిరి. 5 స్థానములకు 21 రు అభ్యర్థులుగనున్నారు. మేయరుగ ఎవరు ఎన్నుకోబడెదరు అనువిషయమై ఆందోళనము జరుగుచున్నది. మహమ్మదీయసభ్యులు స్వరాజ్యపక్షమువారికి వ్యతిరేకముగనున్నారు. స్వరాజ్యపక్షమునకు చేరినవారు 41 రు, ఇతరపక్షముల వారు 44 మందియున్నారు. వీరు జె. యె. బోసుగారిని అభ్యర్థిగ నియమించుచున్నారు. జె. యె. సేనుగుప్రగారు స్వరాజ్యపక్ష అభ్యర్థిగ నున్నారు. (ప్రీ ప్రెసు)

వంగరాష్ట్ర మహాసభ

కలకత్తా, ఏప్రిలు 7:—జె. యె. సేనుగుప్రగారు వంగరాష్ట్ర మహాసభ అధ్యక్షుతను వహింప అంగీకరింపవలెనన, దీనాజపూరు వాస్తవ్యులగు జోగేంద్రనాథ చంద్ర చక్రవర్తి గారు అధ్యక్షులుగ ఎన్నుకోబడిరి. వారు అధ్యక్షుత వహింప అంగీకరించిరి.

గుంటూరు డి॥ మునసబు కోర్టులో

O. S. 141/1926

వాది:—పెమ్మరాజు వెంకట హనుమంతరావు.

ఎ ది రి

ప్రతివాది:—కుర్రెటి వెంకటరత్నం.

వాది ప్రతివాది మీద నోటునుబట్టి రా 238-7-0 లకు ఈనంబర్న దావా తెచ్చినందున 14-4-27 లేదీ వాయిదా పడినది. ప్రతివాది ఏమియిన ఆక్షేపణ యున్నయడల వై లేదీ నాటికి 10 గంటలకు హాజరు అయి కోర్టువారికి మునిచేసుకొన వలసినది ఆలా జిర్గి రానని యడల వారిపక్షం యీదావా డ్డిక్రి యివ్వబడునని తెల్పుకొనేది.

పి. వి రత్నం,

వాదితరపున ప్లీడరు.

కౌన్ థియేటరు

9-4-27 లేదీ శనివారము నాడు మొదలు

ఈ దిను తెలుపబడిన కథ ప్రదర్శించబడును.

చార్లెస్ హట్చిన్సన్ "పోయి తెము"

"ఎం హట్చిన్సన్" లో నున్న గుర్కాటును గలిగించునట్టియు, నూత్నుగ్రాహియు, వామనుడగు రాజు. 15 ఉపకథలులేక 31 రీయ్సుగలది.

మంత్రి పదవుల నంగీకరింపవలయును

మహారాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘమువారి సూచనలు
పూనా, ఏప్రిల్ 7:—మహారాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘపు
అధ్యక్షులగు యల్. బి. భోపలుకారుగారు ఈ క్రింది ప్రకటన
ను గావించుచున్నారు.

ఏప్రిల్ నెల మూడవ తేదిన మహారాష్ట్ర కాంగ్రెసు సంఘపు
కార్యసంఘ సమావేశము జరిగెను. ఆ సభయందు సంయుక్త
నియోజకవర్గములను ఆమోదించుచు ఒక తీర్మానము కాసన
సభల కార్యక్రమమునందు కొన్ని మార్పులను గావించుచు మరి
యొక తీర్మానము ఆమోదించబడినది. ఈ రెండు తీర్మానములు
సంగ్రహముగ ఈ దిగవ ప్రకటింపబడినవి.

సంయుక్త నియోజకవర్గములు

సంయుక్త నియోజకవర్గముల విషయమై మహమ్మదీయ
నాయకులు గావించిన సూచనలు సభవారు సంపూర్ణముగ అంగీకరించుచున్నారు. సంయుక్త నియోజకవర్గములు లేకున్న రా
జకీయ విషయములందు వికాసమును దేశమునందేర్పడును. మ
హమ్మదీయులకు కొన్ని సౌకర్యములు ప్రత్యేకింపవలయునను నూ
చననుకూడ అంగీకరింపవలయును. మహమ్మదీయుల సంఖ్యనను
సరించి వారికి తగు స్థానములను ప్రత్యేకింపవలయును. కాని సింధు
రాష్ట్రమును బొంబాయి నుండి ప్రత్యేకింపవలయునను సూచనను
ఈ సభవారు అంగీకరింపజాలరు.

కాసన సభా కార్యక్రమము

కాసన సభా కార్యక్రమమును గురించి గౌ. హతి కాంగ్రె
సునందు ఆమోదించబడిన కార్యక్రమమును మార్పులతో సహా
మంత్రి పదవులను అంగీకరించు విషయమై నిర్ణయములను రద్దు
చేయువలయును. ఈ విషయమున కాసన సభలయందలి అసభికార
సభ్యులు తమ ఇష్టమున వచ్చిన విధమున ప్రవర్తించుటకు అసకాశ
వివర్ణములును. మంత్రి పదవులు ఏర్పడకూడదను సిద్ధాంత
మును నియోజకవర్గములు ఆమోదించుట లేదని స్పష్టముగ
తెలియుచున్నది. అన్ని రాష్ట్రములందు మంత్రి పదవులు లేర్పడినవి.
రాష్ట్రీయ కాసన సభలలో అన్నిటియందును, కాంగ్రెసు పక్షము
నను చేరినవారి సంఖ్యయే అధికముగ నున్నది. కావున కాంగ్రె
సు పక్షమువారు మంత్రి పదవులు ఏర్పడకుండునట్లు పనిచేయుట
అసాధ్యము. సాధారణముగ గవర్నరుగారు అధిక సంఖ్యాకులు
గల రాజకీయ పక్షమువారి సేవ ఆహ్వానించి మంత్రి పదవులను
మియునని కోరుచున్నారు. ఇట్టి పరిస్థితులలో కాంగ్రెసు ప
క్షమువారు ఇతర జాతీయ వాదులతో కలిసి బలవంతమున రాజకీ
య పక్షమునేర్పరచుకొని మంత్రి పదవుల నంగీకరించుటయే ఉ
చితము. ఈ పక్షమువారు కొన్ని కఠిన నియమముల నేర్పరచు
కొనవచ్చును. అప్పుడు గౌ. హతి కాంగ్రెసునందు ఆమోదించబ
డిన నిర్వాహక కార్యక్రమమును కొనసాగించుట సాధ్యమునను.
మంత్రిులు కాంగ్రెసు కార్యక్రమమునకు అనుగుణముగ ప్రవ
ర్తించుచున్నంతకాలము ఈ పక్షమువారు వారికి తోడ్పడు
చుండువలెను. కాంగ్రెసు తీర్మానములకు విరుద్ధముగ వారు
ప్రవర్తించినవారిని ఉద్యోగము నుండి వెడలగొట్టవలెను. ఇట్లుచే
యకున్న ప్రజాభిప్రాయమును ఆదరించనివారు మంత్రిులయ్యె
వరు. ప్రభుత్వమువారికి లొంగనివారుగ మంత్రిులగు నుండవల
యుననిన ఇంతకన్న వేరవార్గము లేదు.

ఇతర సూచనలు

కాంగ్రెసు ఒక లేఖనును అభిప్రాయములను ప్రచుర
ముచేయుటకు పూనుకొనకూడదు. అన్ని పక్షములవారికి వికాస
త్యము కలుగజేయుట కాంగ్రెసు ప్రథమ కర్తవ్యముగ నుండవల
యును. అప్పటికిగాని కాంగ్రెసు మహాసభ పూర్వపు ప్రతిష్ఠా
గౌరవములను మరల పొందజాలరు. ఖద్దరు ధరింపవలయునను ని
ర్ణయము అంత మొందవలయును. కాసన సభ్యులు అధికారిత్వ
కాంగ్రెసు కార్యసంఘ సభ్యులుగ నుండవలయును.

(అ. ప్రె.)

సుజూకి కంపెనీ దివాలా

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 8:—వర్తక సంఘమునందు సు
జూకి కంపెనీ దివాలా చాల సంవత్సరమునకు గాఢమయ్యెను.
6 కోట్ల యెన్నుల మూలనముతో ప్రపంచముంతటిలో 60 కి పై
ఉపవర్తక స్థానములతో గ్రోధుములు బియ్యము ప్రత్తి, బట్టలు
లో సాములలో వర్తకము చేయుచుండిరి. (ప్రీ. ప్రెసు)

వాతావరణ స్థితి

1927 సం॥ ఏప్రిల్ నెల 8-వ తేది శుక్రవారము

ముఖ్య జిల్లాలు	ము గ్రామ అత్యధిక వర్షం	ము గ్రామ అత్యల్ప వర్షం	ము గ్రామ వర్షం	ము గ్రామ వర్షం	ము గ్రామ వర్షం
గోవాల్ పూర్	87.9	76.4	...	0	0.07
విశాఖపట్టణం	89.7	82.0	...	0	0.08
కాకినాడ	98.9	81.7	...	0	0.11
మచిలీపట్టణము	94.1	79.2	...	0	0.08
కర్నూలు	105.6	73.1	...	0	0.06
బళ్లారి	103.0	78.6	...	0	0.10
అనంతపురం	...	...	...	0.02	0.07
కడప	106.0	81.7	...	0	0
నెల్లూరు	105.5	79.4	...	0	0
మద్రాసు	95.9	82.0	...	0	0.05
కడపూరు	98.8	78.6	...	0	0
నీలము	104.3	76.8	0.16	0.48	0.12
కోయంబూరు	94.7	74.0	...	0.28	0.13
తిరుగునాపల్లి	105.2	77.3	...	0.01	0.05
నాగపట్టణము	99.4	77.2	...	0	0.02
చురూరు	102.3	76.8	...	0.22	0.04
పాంబుల్	90.2	81.9	...	1.16	0.84
తిరునల్వేలి	...	...	...	0	0.80
తిరునల్వేలి	88.0	80.9	...	0.01	0.80
కొచ్చిన్	88.8	82.0	...	0.01	0.78
కాలికట్టు	92.0	79.1	...	0	0.15
మంగళూరు	90.2	76.6	...	0.01	0.03
బెంగళూరు	97.1	70.2	...	0	0.14
మెర్కాట్	83.8	68.0	...	0	0.43
కొడైకనాల్	71.3	55.3	...	0	0.11

సర్కారులు:—మట్టులు విస్తారముగ నున్నవి. గోవాల్
పురములో మాత్రము లేవు. విశాఖపట్టణములో అత్యధిక కొం
చెము ఎక్కువ. కాకినాడలో పగటివేడిమి 4 డిగ్రీలు ఎక్కువ.
రాత్రివేడిమి గోవాల్ పురంలో తప్ప ఇతరచోట్ల 3 నుండి
5 డిగ్రీలు తక్కువ.

డక్కన్:—ఆకాశము నిర్మలముగ నున్నది. కర్నూ
లులో రాత్రివేడిమి 4 డిగ్రీలు తక్కువ.

కర్నూలుకు:—ఆకాశము నిర్మలముగ నున్నది. నెల్లూరు
మద్రాసులలో అత్యధిక తక్కువ. 4 నుండి 7½ డిగ్రీలు పగటి
వేడిమి 2½ నుండి 6 డిగ్రీలు రాత్రివేడిమి ఎక్కువ. నెల్లూరు
లో పగటివేడిమి 105.5 డిగ్రీలు.

నీలంలో ఉరుములు చిరుకును తప్ప ఎంత అంతటను
గాయమున్నది. దక్షిణ మద్రాసు తీరమున ఎండ ఎక్కువ.

వ. వ. నారాయణ అయ్యర్,

సహాయ వాతావరణ శాస్త్రజ్ఞుడు.

నాభా మహారాజావారు

రాజప్రతినిధికి లేఖ

“మానప్రజాము రక్షణార్థము బిడ్డల విదేశములకు
బోనిండు.”

థిల్లి, ఏప్రిల్ 7:—సంవత్సరము తామిదివరలో పంపిన
విన్నపమునకు జవాబునకై వేచి మహారాజావారు ఇండియా
ప్రభుత్వమునకు ఈ దేశమును విడుచుటకు పాస్ పోర్టుల నిమిత్త
తిరిగి వ్రాసిరి.

మహారాజావారు తుట్టుకుండు కిట్టు వ్రాసిరి. “నాకు
పాస్ పోర్టు నిచ్చుటకు ప్రభుత్వమున కిష్టములేకున్న మహారాజాకిని
బిడ్డలైన సామాన్య పాస్ పోర్టు నిష్పించుటగాక. ఆరోగ్యము
ప్రయాణము మార్పు విషయము లటుంచి నా బిడ్డలకును భార్యల
కును మాత్రములను మాన ప్రాభంగము గలుగకుండగలం
దులకైనను విదేశములకు బోనిండు.” (ప్రీ. ప్రెసు.)

బొంబాయి కార్పొరేషను అధ్యక్షుల

నూతనాధ్యక్షుని అక్రమచర్య

అధ్యక్షుని ఎన్నిక సరియైనదేనా?

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 7:—ఎన్నిక తగవు కొద్దుగా విచా
రింపబడుచుండు నూతనముగా నెన్నుకొనబడిన అధ్యక్షుడు భట్టి
వాలాగారు తనయుద్వ్యంగమును గంచరగోళమునకు ప్రారంభ
భింపవలసివచ్చును భట్టివాలాగారు క్రిందటి సభావిషయముల
క్రింద సంతకముచేయ నుద్ద్యమింప జమ్నాదాసు మహతాగారు
వ్రాసినది సరిగావని చెప్పి కొన్ని మార్పుల చేయవలసిదిగా కోరిరి.
కాని దానికంగీకరింపక అధ్యక్షులు వ్యతిరేకముగ అనేకులు
కేకలిడుచుండగా సంతకముచేసిరి. వెంటనే జమ్నాదాసు మహ
తాగారు అధ్యక్షుని అక్రమచర్యముగూర్చి యాలోచించుటకు
అడ్డరెక్కలును ప్రతిపాదించిరి. ఒక గంట చర్చ జరిగిన తరు
వాత అధిక సంఖ్యాకులచే అడ్డరెక్కలు తీర్మాన మంగీకరింప
బడినది.

పురపాలకసభ్యులందరు కోర్టుకెక్కువలసినదేనా?

బొంబాయి కార్పొరేషను బాట్లీవాలాగార్లపై లేబడి
నదావా బొంబాయి హైకోర్టువారు విచారించిరి వాది జె. టి.
లెటిటుగారు నూతనాధ్యక్షుడు బాట్లీవాలాగారి ఎన్నిక సరి
యైనది గాదనిరి.

ప్రతివాది తరపున దేశాయిగారు వాదించుచు ఆప్టుప్ర
కారము ఎన్నిక జరిగినవియు, అధ్యక్షుడు కాన్సింగ్ వాట్సు ని
చ్చినా లేదా యనువిషయమున న్యాయవాది ఇచ్చినవిరి.

న్యాయమూర్తి:—కాన్సింగ్ ఓటువిషయమేమి?
దేశాయి:—బిడదీయటంలో కాన్సింగ్ వోటువిషయ
మేమి లేదు. ఈ ప్రస్తుత ఎన్నికలో విషమపరిస్థితు లగుటచే
కాన్సింగ్ ఓటునిచ్చిరి.

న్యాయమూర్తిగారు పురపాలకసంఘ వ్యవహారములు
కోర్టుకెక్కుట అవమానకరమనిరి. సాక్షులవిచారణ ప్రారంభిం
చిన చాలాకాలము పట్టగలదు. దేశాయిగారు మేములలోనో జూ
నులలోనో విచారింపవచ్చుననిరి. దానికి కోర్టువారు గంగీకరింపలేదు.
ప్రతివాదులు స్టేట్మెంట్లు సోమవారమునాడు దాఖలుచేయవలె
ననిరి. సురువారమునాటికి వాదుదావేయబడినది. (ప్రీ. ప్రెసు.)

బీహారు రాష్ట్రపు కొత్త గవర్నరు

పాట్నా, ఏప్రిల్ 7:—నేటిదినము ఉదయం 10 గంట
లకు ప్రభుత్వభవనమున కొత్త గవర్నరుగారగు సర్ హ్యూజ్ స్ట్రీ
పెన్సనుగారు చార్జి పుచ్చుకొనిరి. సివిల్ మిలిటరీ ఉద్యోగులు
ప్రభుత్వసభ్యులు, న్యాయమూర్తులు దర్బారుకు వచ్చియుండిరి.
ప్రధాన కార్యదర్శి ఉద్యోగ నియామకము ప్రకటించిరి. సర్
హ్యూజ్ స్ట్రీ పెన్సనుగారు ప్రధాన న్యాయమూర్తి యగు సర్
డాసను మిలరుగారియెదుట రాజభక్తి ప్రమాణము గైకొనిరి.
17 ఫిరంగీగండ్లు ప్రేల్చబడినది.

ప్రభుత్వ కార్యనిర్వాహకవర్గమున గౌ. హామెడుగారి
సానమున జె.డి. సిస్టెన్ బోగారు ప్రభుత్వసభ్యులుగ నియమింప
బడిరనియు, హెచ్. హాటుగారు ప్రధాన కార్యదర్శిగ నియ
మింపబడిరనియు బీహారు గజెటునందు ప్రకటింపబడినది.

వంగరాష్ట్రపు నామశూద్రమహాసభ

కలకత్తా, ఏప్రిల్ 4:—ఏప్రిల్ 2-వ తేది కంచరపర
గ్రామమున శ్రీయంక నిబరమండ్ర సర్కారుగారి అధ్యక్షతన
వంగరాష్ట్రపు నామశూద్రమహాసభ ప్రారంభమయ్యెను. అన్ని
జిల్లాలనుండి ప్రతినిధులు వచ్చియుండిరి.

స్వసంఘసభ్యులము అవసరమనియు అంగులకు నాను
శూద్రులు సంఘసంస్కరణమునకును విద్యావ్యాప్తికి గడంగవల
యుననియు తీర్మానములు గావించబడినది. ప్రభుత్వోద్యోగము
లందును స్థానిక సంఘములందును! నామశూద్రులకు తగు ప్రాతి
నిధ్య ముండవలయునని మరియొక తీర్మానము గావించబడినది.
(ప్రీ. ప్రెసు.)

హిందూ మహాసభ

పాట్నా, ఏప్రిల్ 7:—హిందూ మహాసభ పదియవసమా
వేశము పాట్నాలో ఈ నెల 16, 17, 18 తేదీలందు జరు
గును. భారత కాసన సభ్యులగు కుమార గంగానందసింగుగారు
సన్మానసంఘాధ్యక్షులుగ ఎన్నుకొనబడిరి. డాక్టరు మాంజిగారు
మహాసభకు అధ్యక్షత వహించెదరు. సంయుక్త నియోజకవర్గము
లు గురించియు సాంఘిక ప్రాతినిధ్యముగురించియు ఈ మహాసభ
యందు చర్చ జరుగును. (ప్రీ. ప్రెసు.)

స్వరాజ్యవాదులు

మన శాసననిర్మాణభలో స్వరాజ్యవాదులకంటె, యి
తర పార్టీలవారందరూ కలియుటచేత తమమట సాగదనియు
జట్టిగుప్పాస్తీ వారు తిరుగ మంత్రిపదవుల నధిష్ఠించెదరేమో యని
భయపడి, వారితో చేరి మంత్రివర్గము నోడించుటకు వెనుదిసిరి
మనియు, సామి వెంకటాచలం శెట్టిగారు, సత్యమూర్తిగారు
మొదలగు స్వరాజ్యవాదులు తమ తూష్టింభావమును సమర్థించు
కొనుచున్నారు. శాసనసభలోని మంత్రిపదవుల నంగీకరింపక,
ద్యంధ్యప్రభుత్వమును నిర్మాణించుటయే పరమాపధియని గోపా
తికాంగ్రెసులో ప్రగల్భములు కొట్టి, తాము, తక్కినపార్టీల
వారికంటె యెక్కువసంఖ్యాకులైనను, జట్టిగుప్పామూర్తితో
నైనను కలసి, సహాయనిరాకరణమున కేల వెనుదీయవలెను?
ఇప్పటి మంత్రివర్గమువారిని ఓడించగలిగినట్లే స్వతంత్రవాదు
లతో కలసి, జట్టిగుప్పా మంత్రివర్గమువారిని ఏల తరిమివేయగూ
డదు? బ్రిటిషు పార్లమెంటులోని కుమారు 600 మంది సభ్యు
లలో, అయిదొండు ప్రతినిధులు 80 మంది మాత్రమే యున్న
ను, వారి విధానమునే యవలంబించుచుండిరి. వీరికంటె, మన
నలువదిమంది స్వరాజ్యవాదులు, నూటయిదువదిమంది సభ్యులు
గల శాసనసభలో యెక్కువ అడ్డంకలను కలుగజేయులేరా?
ఈసంగతి గ్రహించియు, స్వరాజ్యసమరమునకు శాసనసభలకు
పోవుచున్నామని ప్రజలకు వాగ్దానమొసంగియు, కాంగ్రెసు
వారి తీర్మానమునకు బద్ధులమని చెప్పుకొనును, సిరికిపందలవలె,
అర్థవిరహితమైన తూష్టింభావమును సహించుట కడువిచారకర
ము. ఈ మహావ్యూహమును సమర్థించ ప్రయత్నించుట, మరింత
కోసనీయును. ఒకవేళ, నిట్టి ప్రతిష్టాభిధానమువలన, తక్కిన
పార్టీలందరూ యొకమొదలై, తాము తమ సభ్యత్వమునకు
రాజీనామానిచ్చి ప్రజలకు తిరిగి అప్పీలుచేయుటయు, వారి
చేత తిరిగి యాటికెట్టుమీదనే యెక్కుకొనబడిన తరువాత
పూర్వపు విధానమునే తిరిగి అవలంబించుటయు గాని, లేక
శాసనసభలకు బహిష్కరించి, అనేకజిల్లాలకు అక్కడ ప్రాతి
నిధ్యము లేకుండజేసి, ద్యంధ్యపరిపాలనను అపజయము కాం
చునట్లు గాని చేయవలెను. ఇదియే నిజమైన రాజకీయసామ్య
యంద్యము; ని బంధనానుకూలమైన పోరాటము.
నోటికివచ్చినట్లు శాసనసభలలో గవర్నమెంటును చూపించిన
లాభమేమి? ఒకానొకప్పుడు ఆర్థికవిషయములలో కొన్నిదు
వారాఖర్చులను తగ్గించగలిగినను, మరునాడే, వానిని గవర్న
రుగారు స్వీకరించుచుండిరి యెరిగియుండియు, యీ మామూ
లు నాటకమునకు మనస్వరాజ్యవాదు లేలపోవలెను? వీరు రా
త్రింబగళ్లు నాలుగుమాసములు దేశమంతయు తిరిగి తమపేళ్లు
సాటింపించుకొని, యెదిరిపాట్లని చూపించించి సభ్యత్వమును
సంపాదించగలిగిరి. ఈ శ్రమలో నూరోవంతు గ్రామములలో
నిర్మాణకార్యక్రమమున కుపయోగించిన యెక్కువ లాభదాయ
కముగ నుండియుండును. ప్రతముచెడినను సుఖము దక్కనట్లు
మంత్రిపదవులను స్వీకరించినను బాగుగనుండెడిది. చెంట్రిక చెడ
లేవనివలె వీరు త్రిశంకుస్వర్గములోపడి యిప్పుడు తగ్గునమ్మా
యని తమ య సమర్థతను సిరికితనమును సమర్థించుకొను
చున్నారు. వీరు రాజకీయసంగరమున కసమర్థులని కెల్లాడి
యైనది. ప్రజలు తెలివితక్కువవారనియు, యీమంటి బొమ్మ
లనే తిరిగి యెక్కుకొనెదరే లేదో యని వీరు భయపడవలసిన
పనిలేదు. ప్రజలలో, ఆహుత్రము స్థయిర్యములేనిచో, బానిసత్వ
ములోనే యుండురు గనుక, వారిమీదనే యీ భారమువేయ
వలెనుగాని, వారి నాయకులమని చెప్పుకొను యీ పెద్దలు వెను
కంజవేయనేల? వీరి కేమాత్రమైనను స్వగౌరవమున్నయెడల వీ
రందరు తమపదవులకు రాజీనామాలు నీయవలెను. వీరిని ఒకరు
యీపనిచేయవలసినదని కోరుటెందుకు? తమరు ప్రజలకు చేసిన
వాగ్దానములకు భిన్నముగ నడచుకొని, అఖిలభారత కాంగ్రెసు
కమిటీవారి పునర్విచారణ కేల వేచియుండవలెను? కాంగ్రెసు
మొదట్లను యెక్కుకొను ప్రజలకంటె, అనేకమడుంకులు సం
ఖ్యగల ప్రజలు వీరిమాటలయందు విశ్వాసముంచిరి. తుదకు యే
మొత్తికాంగ్రెసు తీర్మానమైనను శిరసా వహించెదమని చెప్పి
వీరు, దానిప్రకారమునూడ నడచుకొనలేదు. వీరు, ఒకరితో
నొకరు సంప్రదించుకొన నవసరములేదు. ఎవరి మనస్సాక్షి
వారికి యిదితప్పుపనియని నన్నుజెప్పుచునేయున్నది. మొదట
రామచంద్రరావుగారి వంటి రాజకీయ వేత్తలను
సమర్థులను యీ సామ్య యంద్యమునకు
పనికిరాని యీ స్వరాజ్యవాదులను ప్రజలు యెక్కుకొనిరి.
వీరు మొదటనే కెల్లాగు జయకరులగారివలె మంత్రిపదవు
లను స్వీకరించి బయటవలెనే శాసనసభలలో మాన తునినరకు
పోరాడెదమని యేల చెప్పలేరు? మాటిమాటికి కాంగ్రెసు

జాతీయ వారము

మద్రాసు నందలి సభలు

జాతీయవారము నీ నగరముందు జరుపుటకు జిల్లా కాంగ్రెసు సంఘము తరపున ఈక్రింది వరుసనను
బహిరంగసభలు ఏర్పాటుచేయబడెను.

- 8 తేదీ సాయంకాలము 6 గంటలకు చింతాడిపేట.
- 9 తేదీ సాయంత్రము 6 గంటలకు మైలాపూరు.
- 11 తేదీ సాయంత్రము 6 గంటలకు రాయపురం.
- 12 తేదీ సాయంత్రము 6 గంటలకు తిరువళిక్కేణి.
- 13 తేదీ (జులైయన్ వాలా బాగ్ దినము) సాయంత్రము 6 గంటలకు తిరువళిక్కేణి.

వారు చెప్పినట్లు చేయుదుమనియు, వారు యేదియో నొక
కార్యవిధానము నవలంబించవలసిన దని తీర్మానించగా దానిని
మాడ నిరాకరించి తిరిగి కాంగ్రెసుకమిటీల పునర్విమర్శనకు
యెదురుదూచుచున్నామనియు యీ స్వరాజ్యవాదులు చేయు
నాట్యము పోస్టాప్తముగనున్నది ఈరాజకీయ పోరాట
ములో అనేక మార్గముల నవలంబించవచ్చును. కాని ప్రజలను
మోసపుచ్చక యెన్నిక సభ్యులు తమ కార్యవిధానమును మా
ర్చుకొనుటకు త్రికరణబద్ధ కారణము లున్నవని యెంచి
నపుడు తమ పదవులకు రాజీనామాలు నిచ్చి తిరిగి ప్రజలకు
అప్పీలు చేసికొనవలెను. కాబట్టి యీ స్వరాజ్యసభ్యులలో
యెవరినైనను యిసుకుంతయైనను స్వగౌరవము కలవారున్న
యెడల తమ పార్టీలతో శుష్కసంప్రదింపులను వదలి తమ
సభ్యత్వమునకు తక్షణము రాజీనామా యిచ్చి తిరిగి తమిక్ష్మ
మున్నయెడల తమ నూతనవిధానమును వారిమందుచెట్టి వారికి
అప్పీలు చేయుదురని నమ్ముచున్నాను. లేదా యీదేశ బాని
సత్వమునకు వీరే కారకులని శిలాక్షరములతో దేశచరిత్ర
ప్రాయబడును.

వల్లూరి సూర్యనారాయణరావు,
కోపూరు. హైకోర్టువకీలు.

బాపట్ల సర్పారినేటుజడికోర్టులో

వి. పి. నెం 41/1926

వెట్టివనరులు (బుర్రగ్రామము):—(1) అత్తొంట రఘు
పతిరావుగారి కొమారుడు రామబ్రహ్మయ్యగారు (2) అత్తొ
ంట రఘుపతిరావుగారు మొదటి అగ్గిదారుని కొమారుడు,
బ్రాహ్మణులు, వర్తకజీవనం, తెనాలి.

కొంటరు వెట్టివనరులు (బుర్రగ్రామము):—గుమ్మడి
తాతయ్యగారు, మరీకోవరం.

పైన తెలుపబడిన అగ్గిదారులు 1920 నెల 10 న
ఆక్టోబరు 80 నెక్కు ననుసరించి ఈ కోర్టువారితో 28-3-1927
తేదిన జారీచేయబడిన ఉత్తరువు మేరకు ఇన్ సాల్వేటులుగా
తీర్మానించబడిరి. బుర్రగ్రామ లండరును వారిహక్కులను గుం
టూరు అగ్గిపియత్ రిశిమగారి సమక్షమున రుజువుచేసుకొన
నలసియుండును.

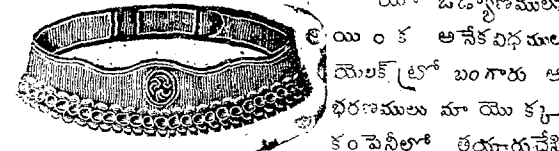
విడుదలకాలము 28-3-27 తేదినండి ఆరుమాసముల
వరకుండును.

సజ్కోర్టు, బాపట్ల } వ. ఎస్. కృష్ణస్వామయ్యర్
7-4-1927 } (ప్రిన్సిపల్ సర్పారినేట్ జడ్జి.

యెలక్ట్రో గోల్డ్ డెటెక్టర్

బిడ్డాణములు

యిమిటేషన్ డయమండ్ ఆభరణములు

తగుమైన గారంటితో పంపించబడును. అట్లు మీకు తృప్తి
లేనియెడల పైకమును వాపసుచేయబడును.

యెలక్ట్రో బంగారు } హంసెట్ల తెల్ల రాళ్లు }
నంకి బిడ్డాణం 180 } 5-8-0 చెక్కినది యిమి } 3-0-0
గజ్జలతో క్రయం } చేపక }
డిటో సాదా బిడ్డాణం 4 4-0 చంపసరం లేక మాటిల 3-0-0
డిటో చిన్నది 3-0-0 తెల్ల రాళ్ల కమ్మలు 1జత 1-4-0
1/4 కాసుల దండ 4-8-0 జెడనాగరములు 1-4-0

కె. ఎస్. రాధాకృష్ణ అండ్ బ్రదర్స్
109 చె నాబజార్ లోడ్, మద్రాస్.

జాతీయవారము సభలు

బొంబాయిలో సక్ల త్యాలాగారి ఉపన్యాసము

బొంబాయి, ఏప్రిల్ 7—జాతీయవారము సభలు విన్నవీ
నండి ప్రారంభమయినవి. మాలానా సోకతాలిగారి అధ్యక్షత
క్రింద నిన్న సాయంకాలము బహిరంగసభ జరిగెను. సోకతాలి
గారు యిట్లు గంభీరముగ నుపన్యసించిరి. “దేయరు ఫీరంగియండ్లు
హిందువులు మహమ్మదీయులను న్యత్యాసముజూపలేదు. నేలమీద
ప్రాకవలెనను ఉత్తరువు జాతిభేదములేక అమలుజరుపబడెను.
అందరిని ఒకేరీతిని హత్యగావించిరి. దయరు సైనికులు భార
తీయు లందరిని ఒకేరీతిని జూచిరి. అందుచే దేశ శ్రేయముకొర
కై వైమయయందు నమ్మకగల్గి జాతివైమమ్ముల వదులుకొనుచు”

సక్ల త్యాలాగారు తరువాత మాట్లాడుచు కాంగ్రెసును
బలపరుచవలెనని గోరిరి. ఏదేనిసంస్థను సంస్కరింపవలెనచో
అందు చేరిపోయి లోనుండియే మార్పు చేయుటకు ప్రయత్నించ
వలెను. స్వల్ప భేదాభిప్రాయము లుంటచే భారతదేశీయమువో
సభను వీడరాదు. భారతదేశాభిమానులందరి భక్తిసామ్యస్వములు
భీరవి త్తములుఉత్సాహంతయుఅందు యిమిడియున్నవి. అందు
చేరి బాగుపరచుడు. పనివాండ్ర కార్మికలసంస్థలేర్పరచి కాం
గ్రెసు ఉద్యమమునకు బలముచేయచ్చుడు. చక్కని కార్మికసం
స్థలు గల దేశముగా పృథేక మగును. ధనము
నండేమి అధికార గౌరవములందేమి ప్రధానసాధన
వలంకరించును. కాంగ్రెసే ప్రజాహృదయమును వెల్లడిచేయు
కంతముగ నుండవలెను. పేదవారల దుర్లభ తొలగింప యత్నిం
చని బ్రతుకెందుకు? యువజనసమితి నేర్పరుపును. రాజకీయము
లే మిమతముగ భావింపును. ఒకే రాజకీయకార్యక్రమమేర్ప
రచుకొని అందరు వికమత్వముతో నుండును. (పూర్వ ధ్వని)

బ్రిటిషు కమ్యూనిష్టుపక్ష సభ్యుడగు చరతుగారుగూడ
సభలో మాట్లాడిరి.

హరిద్వారమునందు మాలవ్యాగారి ఉపన్యాసము

నూలువడికుట మతవిధిగ నెంచవలెను

హరిద్వారం, ఏప్రిల్ 7—జాతీయవారము సందర్భమున
నిన్న రాత్రి ఖద్దరు ప్రదర్శనమునందు పండితమాలవ్యాగారు
పన్యసించుచు నూలువడుకుటకు మతవిధిగ నెంచి నెరవేర్చవలెనని
ముఖ్యముగ దెలిపిరి. బ్రిటిషు రాజ్యము విదేశీయ వ్యవస్థాపక
యముకొరకే నిలచియున్నది. అందుచే విదేశ వ్యవస్థలు పూ
ర్తిగ భహిష్కరించువరకు స్వరాజ్యము చేయరాదు. అనిజెప్పి
పండితమాలవ్యాగారు రాష్ట్రమునుగూర్చి మహారాజులకు ప్రజ
లకు సాధులకు విన్నపముచేయు స్వయముగావ్రాసిన ఒక గీతిము
ను జదిపిరి. ఆగీతమును అచ్చువేసి పంచెదరు. మాలవ్యాగారి
కోరికపై ప్రదర్శనయు ఉచితముగ తెరువబడెను. టిక్కెట్లులే
వు. వేయిమంది యొరులు ఆరు ఏనుగులతో నేడుదయము
జేరెగిరి.

నాగపూరు

నాగపూరు, ఏప్రిల్ 7—నగరకాంగ్రెసు సంఘమువారు జాతీ
యవారము సభలప్రారంభించిరి. ఈసందర్భమున ఉపన్యాస
మొసంగుచు అభయంకగుగారు మధ్యరాష్ట్రపు మంత్రిల సభ్య
ను జాతీయ రైల్వేసమితి అధ్యక్షమెంటు ప్రతిపాదన. ఉప
సహరించుకొన్నందుకు జాతీయపక్ష నాయకుని చర్యను విమ
ర్శించిరి. కాచినెటులోనుండి పోరాడవలసిన పక్షమువారు యీ
ప్రశ్న ప్రభుత్వమువారికి సహాయము చేయుటను నిందించిరి. ఓ.
గేలుగారు తనపక్షముచర్యను సమర్థించుకొనెదమ ఎస్.ఎల్.లోను
మదరాసులోను, కాంగ్రెసుపక్షమువారి లోపములను సూచించిరి.
(ఆ. ప్రెస్)

ప్రభవనామ సంవత్సర చైత్ర శుద్ధ సప్తమి (౮-౪-౧౯౨౭) శుక్రవారము

మాతృభాషాసందేశము

(గత అక్షయనామ సంవత్సర ఫాల్గుణమాస బహుళ తృతీయ సోమవారము తరువాయి)

[కాకినాడలో జరిగిన ఆంధ్రసాహిత్య పరిషత్తుత్సవ వార్షికోత్సవ సభలో మ. శ్రీపురాన వేంకట సూర్యప్రసాద రావుగారు చదివిన "మాతృభాషాసందేశము"నకు ప్రతిసందేశముగా వాసా సూర్యనారాయణశాస్త్రిగారు రచించినది.]

బొట్టవేలికి బోడని జుట్టునకును
ముడులుపెట్టెడు విధమునఁ బాలుపుమీఱు
కల్పనల నొప్పు నవకృతకాంధ్ర కవిత
ప్రాచీనముగను బోషింపఁ బ్రాసయగునె. ౧౪
చం. కవితను జెప్పవఁడతఁడు

గాఁడని వెక్కన మాడఁబోలునే
కవితగళావిశేష మని
కాదె వచించిరి కావ్యకోవిదుల్
కవికవిరాజు లెందఱు జ
గంబునఁ గల్గెరె వారు సాటియే
వివిధగుణగుణోర్జిత వి
వేచనవర్తికి రామమూర్తికిన్. ౧౫

సీ. కాళిదాసాదిమ కవినాథకృతులందు
నెలకొనుదొనఁగుల నేర్పఱించి
గుణదోషవిజ్ఞానకుశలత దీపింప
వివరించు విబుధుల విధము దోఁప
నడిమికవిత్వాలు జెడుగులఁ జూపించి
వేదభాషను బోలుప్రాచీనఁగునఁ
గవిత సెప్పట గష్టకార్యమంచు వచించుఁ
దెనుఁగుమఱుఁగు భాషఁ దేటవడఁగఁ
బ్రవిమలాంతరవిస్ఫూర్తి రామమూర్తి
గవులఁ గడుఁ దిట్టె ననుట గల్గుమంబు
విప్పి చెప్పినఁ దమతప్పు నొప్పుకొనక
యుడుకుగొందురె కన్న లిట్లు పొడవడంగి. ౧౬

సీ. "బండారుల్" ప్రథమలో నొప్పుదే చూడంగఁ
"దొలఁకు" ధాతువుగర్మకలిశమగునె
"వేలకువే" లని పోలునే నమసింపఁ
"దెరవుఁబట్టి" యటంట దెనుఁగుతెఱుగె
"చిత్రోపచిత్రాపచిత్రభాష" లనంగ
సర్థంబు పొనఁగునే యర్థవేది
"నన్నయ్యయాది సూనాటిదాక" యనంగ
నన్వయ మేరితి నమరునయ్య.
"గ్రామ్యభాషాప్రశస్తికై కాలుద్రవ్వె"
"వేటువైవఁగ" ననుటయే నాటిపలుకు
లిట్టితప్పులఁ దులకించునట్టికైత
పూర్వకవితలమార్గానఁ బోయెనయ్య. ౧౭

కం. "గతకాలము మేలగు నా
గతకాలముకంటె" ననుట గట్టరుదు గదే
గత మనఁగ నాగతంబన
వితతమతి! యర్థ మెట్లు వివరించెదవో. ౧౮

తే. "చిరము నాచేత నర్పింపఁజేసికొనుదు"
ననుట యొప్పును "నీ తెరువందు"ననుట
"నడుముతోడ" ననుట దప్పునుడులుగావె
చనునె "పాతినమో" మంట సారవేది. ౧౯

తే. "తారకుని వైరమందిరె మీరు" "త్రోపు
వడిరె" "బాసిరి" మీ రని నుడువుకవికి
గ్రాంథికాంధ్రంబు దెలియునన్ గర్వమున్న
బాస దుర్లభ కేమని వగచుదాన. ౨౦

ఆ. కట్టు లేనిపొలఁతి కైవడిబాసయుఁ
జెడునటంచు నడచి చెడుగు దొంగఁ
దల్లినియనుమతిగఁ దనయులు నేతురే!
అమ్మసెల్ల! యిట్లు లనుదురయ్య! ౨౧

తే. గ్రాంథికాంధ్రాన బాసాడు ఘనులునేడుఁ
గలిగిరేనియు బడిపిల్లలవరింతు
గ్రామ మేర్పడ లేదన్న నీమచర్చ
పాదుకొనునయ్య సూర్యప్రసాదరాయ! ౨౨

తే. ఆంగ్లభారతి కొలువుచే నమరినట్టి
నాడుసాభాగ్య మెన్నంగ నలువతరమే?
జీవ మున్నట్టి బాస రచింతురేని
నేడుఁ గల్గెరె తిక్కన కీడుగవులు. ౨౩

తే. పటములో నీదు బాలరూపమును జూడ
నెవఁడోయని నీ సుతునకు దోషింపకుండు
నంతమాత్రమ మాటుదే! యంతకంటె
నధికమగు మార్పు రాకుండ నడ్డఁగలవె. ౨౪

ఆ. ప్రాణ మున్నవఱకుఁ బ్రకృతి సిద్ధము మార్పు
నీకుఁ గలుగునట్లె నాకుఁ గలుగు
మనము గోరునంతమాత్రమే కలుగునే
ఎంతసహజ మగునో యంత గలుగు. ౨౫

కం. నూరింట నిరువురైనను
గారుగదా కవులు జనులు; కార్యములం దే
యేరితి నిమిదియుండుదు
నారూపము నకలజనుల నాల్కల నుండన్. ౨౬

కం. లోకవ్యవహారము గద
యాకరమగుఁ గవులనుడికి నది విడిచినదో
నేకవివాక్కు ప్రమాణము?
నీకొలఁదియె సామునేయ నేల విడిచినన్. ౨౭

చం. ఎలమినిఁ గాకినాడపురి
నెవ్వరు నేసిరి తీరితంబు మున్
దలఁపవటన్న! తణ్ణుపురిఁ
దప్పినరించిరె తీరితంబులన్
జలమున మొన్నగాదె కడు
జాతురిఁ జేసిరి తీరితంబులఁ
దల కొక ధర్మముండునటె
ధర్మవిదగ్రణి నీ వెఱుంగవే. ౨౮

కం. తీరితము గవులవారము
వారింపగ రాదు నిజము పదపడి కవులున్
వారింప లేరు లోకము
ధీరగుణా! యింతవట్టు దిలకింపవుగా. ౨౯

తే. దుష్టకావ్యరచనలచే దొనఁగు లనఁగ
వాని భూషింపవలనదు వాయి పెడఁగఁ
గాన్యమూర్తికి దోషంబు గలిగెనేని
బొల్లి యందురు మామించి పూర్వకవులు. ౩౦

కం. నన్నయ భారతలక్ష్మికి
నన్నా! శ్రీకృష్ణభారతాభ్యాస మిసీ!
ఎన్నఁగఁ జేయఁగనోపునె
పన్నగఁ బరదృష్టిదోషపరిహృతి వైనన్. ౩౧

కం. తొలిమినుకులనుఁబలు రలు
పలుదెఱుఁగులఁ బరిణమిల్లఁ బ్రాకృతభాషల్
ఇలవెలసి మనుజునంతతి
కలవఱచె విశిష్టబోధ పర్మిలి వత్సా! ౩౨

కం. పాకమునఁ బుడి రానిన
యాకులవలె బ్రాతనడుము హాళిదొఱుంగున్
ప్రమాకులలేఁజిగురులవలె
మేకొనుక్రొందెనుఁగునుడులు మిసిమినెశంగున్. ౩౩

సీ. అమృతప్రవాహమై యమరెడు త్యాగయ్య
గానప్రబంధంబు గ్రామ్య మానె
పల్కుపల్కునఁ దేనెలోల్కెడు పట్టాభి
రామాయణం బెన్న గ్రామ్య మానె

శతకాళివివరణ శాసనంబుల నొప్పు
రమణీయతరభాష గ్రామ్యమానె
శిష్టులు సభలలోఁ జెలుపుమీఱి వచించు
ఘనతరంబగు బాస గ్రామ్యమానె,

నీవు రచించు కృతులును నీవుదక్కఁ
గమలజాండంబు సర్వంబు గ్రామ్యమంట
వెట్టి గుదిరెను వేసుక వెల్లివిరియఁ
బట్టి రోకలి దల కింకఁ జుట్టుమంట. ౩౪

చం. అతివలు గాంతులున్ గలిసి
యంతిపురంబున నుండువేళ భూ
పతుల సభాంతరాళములఁ
బండితవాదము లొప్పువేళ ధీ

రత రణభూమిజోదులు బ
రాబరిధిక్కృతి సల్పువేళ నో
వితతవిచార! బ్రాచీనఁగు
వెల్పుడునయ్య విశిష్టధోరణిన్. ౩౫

చ. బారులు దీర్చి మొల్కులను
బాతె జనించిన తోట వైవభూ
సారసముజ్వలద్విపి
సంతతివైజవిభావిభాసి యై

సారత నొప్పునే జగతి
జానుగ నీగతిఁ దారతమ్య మే
పారఁగ బాసలందుఁ గృత
కాంధము ధీనిధి! వన్నె కెక్కునే. ౩౬

ఆ. చెవులపిల్లికొమ్ము సింగాణిగాఁ జేసి,
వంధ్యసుతుల వీరవరుల గెలిచి
ఘనత నేలవచ్చు గంధర్వపురిఁ గాని
ప్రాచీనఁగుఁడైత పట్టువడను. ౩౭

లలిత మోహనుడు; కమల

[ఆంధ్ర పత్రికా వ్యాఖ్యానము]

లలిత మోహనుడు పట్టపర్తి ను పాపము యమ్. ఏ. క్లాసులో ప్రవేశించెను. ఇతని చిన్నతనముననే యితని తల్లి మరణించెను. అప్పటినుండియు నితని తండ్రి, యితనిని పెంచి పెద్దవానిం జేసెను. లలిత మోహనుడు గొప్పకుటుంబమునుండి వచ్చినవాడు. ఇతని ప్రవృత్తి మహాదు అయోధ్య నబాబునొద్ద దివానుగా నుండెను. అప్పటిలో పీరికుటుంబము నాప్రాంతమున నెరుగనివారు లేరు. దానధర్మములకు పీరిగృహము పుట్టినిల్లు అయియుండెను. రాను, రాను యితని తాతతండ్రులు, పూర్వులు గడిచిన తరువాత నితని తండ్రి మాత్రము నిజసితిని గుర్తెరిగి, ఉన్న వానిని జాగ్రత్తపెట్టుకొని జీవనము చేయుచు, కుమారుని విద్యకు వలయుద్రవ్యమును పంపుచుండెను.

లలిత మోహనుడు అజానుబాహువు, చాల చక్కనివాడు. గుండ్రనిముఖమును, మెరకైన కండ్లును, విశాలవక్షస్థలమును గలిగి నవయౌవనమూర్తియై వెలయుచుండెను. అతనియొద్ద సమోహనాస్త్రమున్నది. ఏ మానవునైనను, గడియలో తనకు సామ్యుడనట్లు చేసికొను సామ్య మాతనియందున్నది. ఇతడు మితభాషి; జీవితమునంతయును కొన్ని నిబంధనలపై నాధారముచేసికొని అటుల వర్తింపుచుండెను.

కమల అల్లారుమద్యుగ పెరిగెను కన్యక. ఆమెతండ్రి విశేషధనసంపన్నుడు, గొప్ప వర్తకుడు, అలహాబాదున నొక పెద్దకర్మాగారమున కధిపతియై వేలకొలదిద్రవ్యమును ఆర్జించుచుండెను. ఇతని భవనము లక్ష్మీనరస్వతులకు వాసస్థలమై యుండెను. అది ఒక పెద్దతోటయందు కట్టబడి, చుట్టును వేర్వేరు పువ్వులచెట్లతోడను, మామిడి, పనస, పోక మొదలగు వృక్షములతోడను, చదునైన బాటలతోడను, గూడి, చూపలులకు కన్నులు మిటుమిట్టు గొలుపుచుండెను. విద్యుద్దీపములు, విహారమందిరములు, టెన్నినుకోర్టులు ఈ మొదలగు నవీనసౌకర్యము లుండెన్నియో గలవు.

కమల, తల్లిదండ్రుల కొక్కతయే కొమార్తె. అందుచే ఆమెనూరు సుగ్రీవాజ్ఞ కన్న మోహ్యుగ చెల్లుచునుండెను. ఆమె కొరకు ప్రత్యేకమందిరముకట్టి నిర్మింపబడెను. అందుననే ఆమెకు వలయు సౌకర్యములన్నియు నమర్చబడినవి. ఆమెచాల అందకత్తె, పదునెనిమిది వత్సరములప్రాయముగల్గి, నవయౌవనముతోగూడి, చూపలుల తూపులంటిచూపులకు గుఱియగుచుండెను. ఆమెచాల బుద్ధిశుశలతగలిగి, చిన్న నాటినుండియు, విద్యను శ్రద్ధతో నభ్యసించుచుండెను. పట్టపర్తి ను పాపము, యమ్. ఏ. ను చదువుటకై కళాశాలలో చేరెను.

క్లాసులో పాఠములు జరుగుచు, అయిదారు మాసములు కావచ్చెను. వేర్వేరుప్రాంతములనుండి వచ్చి ఒకేతరగతిలో చదువుచున్న వారందరు ఒకరికొకరు పరిచితులైరి. లలిత మోహనుని బోధార్యమును, శీలమును, కమలకు క్రమముగ దృష్టించరమయ్యెను. అతని సుగుణము లామె నాశ్చర్యపరచుచుండెను. తుదకు, ఎట్టులైనను, అతనిని తన స్నేహపాత్రునిగా చేసికొనవలెనని తలచెను.

ఒకనాటి సాయంకాలమున బడియందు, ఆమె లలిత మోహనునివద్దకేగి, కొంతవరకు యిష్టాగోష్ఠిగ మాట్లాడి, తరువాత, తనకు పాఠములలో తెలియనిసంగతులు కొన్ని గలవనియు, వానిని విపులముగ వ్యాఖ్యానము చేయవలెననియు, నతనితో చెప్పెను. అమరునాడు శనివారమునకుచే లలిత మోహనుడు భోజనానంతరము ఆమెయింటికి వచ్చి, ఆమెకు వలయు సంగతులన్నియు భోధపరచెదనని చెప్పెను.

మరునాడు పదింటలయ్యెను. లలిత మోహనుడు అప్పుడే భుజించి, కుర్చీపై కూర్చుండియుండెను. ఇంతలో మోహారు వచ్చి అతని గదియందు ఆగెను. ఆమోహారుచే కమలమందిరమునకు అతడు బయలుదేరెను.

ఇతడు వచ్చినవెంటనే కమలయును, శ్యామసుందరదత్తుని, వచ్చి, యితని లోనికి తీసికొనిపోయిరి. కమల తనకు తెలియని విషయముల నాతనియొద్దనుండి గ్రహించెను.

ఇంతలో ఫలహారపువేళ యయ్యెను. మువ్వరును ఫలహారపు గదిలోనికి బోయి దంతపు కుర్చీలపై నాసీనులైరి. అచట వివిధభక్ష్యములు వెండిపళ్లెలలలో నుంచబడియెను. గదియందు నిలుపుబడ్డములును, వివిధచిత్రములును క్రేలాకుచుండెను. గది కెదుర్గుగ జలయంత్రము చుట్టును తిరుగుచు, జలమును నలుప్రక్కలకు నీమ్ముచు, చూపలుల కానందము కలిగించుచుండెను.

మట్ట, గులాబిమొదలగు పుష్పవాసనలతో గడియంతయు నిండెను. ఫలహారమును ముగించిన తరువాత కమల తనభవనము నంతయును, మోహనునికి చూపించెను. ఇటుల సాయంకాలమువరకును, వారు మువ్వరును హాయిగా కాలమును గడపిరి. సూర్యాస్తమయసమయ మగుసరికి, లలిత మోహనుడు నిజగృహమున కేగెను.

శ్యామసుందరదత్తు కమలతండ్రిగారికి దగ్గరభంధువు. అతని తండ్రిగారు జడ్జిగా నున్నారు. ఇతడును ఐ. సి. యస్., పరీక్ష పాస్యై యిప్పుడే యింగ్లాండునుండి వచ్చెను. కమల తండ్రిగారు బంధువునకుచే కొన్నిదినము లచ్చట గడపవలెనని నిశ్చయించి, అలహాబాదు వచ్చెను. కమలను చూచినతోడనే ఆమెయందు దాతని కనురాగ ముప్పట్లెత్తెను. ఏట్టులైనను ఆమెను పెండ్లాడవలెనని నిశ్చయించెను. ఈ ఉద్దేశముతో కమలమనసును ఆకర్షించు నిమిత్తమై, ఆమెతో నిష్టాగోష్ఠిగ మాట్లాడుచు, సదా ఆమెను చెప్పంటి తిరుగుచు, ఉండెను. కమల మాత్రము ఇతని పన్నుగడల కన్నీటికిని తప్పించుకొనుచుండెను. వేరే ఆమెమనంబు వేరొకవైపునకు మరలుచుండెను.

ఆనాడు కమల పికారునుండి యింటికివచ్చెను. కాని మనమున దొకయాందోళన ప్రారంభమయ్యెను. భోజనమామెకు రుచికరముగ లేదు. రాత్రి చాలకాలమువరకు నిద్దర పట్టలేదు. తెల్లవారినను శరీరావస్థ అట్లులే ఉండుటచే, దానికి కారణ మేమని తలపోసెను. తనమనస్సును కలవర పెట్టుచున్నదేమియో ఆమెకు మొదట స్ఫురింపలేదు. కాని ఉన్నాదినివలె తిరుగుచు విరహతాపము ననుభవించుట యన నేమియో ఆమె యిదివరలో నెరుగదు. అందుచే ఈవిషయమై కడుదీర్ఘముగ నాలోచింపగ, లలిత మోహనునియందలి యనురాగమే దీనికింతకును బీజ మని ఆమెకు దృఢనిశ్చయము కలిగెను. మనస్సును త్రిప్ప ప్రయత్నించెను. కాని ప్రయత్నించినకొలదిని అతని యందు ప్రేమ మరింత పెచ్చెను. నిద్దరవచ్చునేమో యని కండ్లమూసికొని పరుండుటకు ప్రయత్నించెను. కాని అది యును వ్యర్థ మయ్యెను. తనకన్నులయెదుట లలిత మోహనుని మందర్శిగహము ప్రత్యక్షమగుచున్నట్లు లామెకు తోచెను. తోడనే ఆమె యాందోళనము ఒక్కమాత్రం తగ్గుచుండెను. అతనినామోహ్యురయే ఆమెవ్యాధికి తగిన బోధధ మయ్యెను. కావున లలిత మోహనుడే తన మనోహరు డనియును, అతని తప్ప వేరెవ్వరిని పెండ్లాడననియును నిశ్చయించెను. మరునాడువయసున లేచి, మనస్సును స్థిమితపరచుకొని లలిత మోహనుని సాయంకాలము తనయొద్దకు రమ్మని జాబువ్రాసి పంపెను.

కమలను పిడిన దగ్గరనుండియు లలిత మోహనునకు గూడ ఆమెయందు దురాగ ముద్భవించెను. కాని అందరానిపండ్ల కాసిండుట నిష్ప్రయోజనమని తలచి, తనకే క్లికొలది తన మనోభావములను లోలోన నలుముకొనుచుండెను. ఇంతలో కమలచే వ్రాయబడిన లేఖ, అతనికి చేరెను. ఒక్కసారిగ లోననుండు అనురాగబీజము మొలకలెత్తెను. తనజీవితమునం దిది యొక నవీనసోపాన మని తలపోసెను.

సాయంకాలమయ్యెను. లలిత మోహనుడు చప్పుచప్పున వస్త్రాలింకారభూషితుడై కమలమందిరమునకు బయలుదేరెను. ఎప్పుడు లలిత మోహనుడు వచ్చునా, ఎప్పుడు. అతనిని కలసికొని మాట్లాడుచు నాయని కమల యుద్విగ్లాహించుండెను. ఇంతలో అతడును వచ్చెను.

ఇద్దరును చాలవరకును మాట్లాడిరి. కమల, అతిమృదువుగను, నెమ్మోగను, స్వేచ్ఛతోడను ఇదివరకాతనితో మాట్లాడియుండలేదు. ఇన్నయియును, లలిత మోహనుడు కనిపెట్టుచు లోలోన తనకోర్కె కనుమూలములగు చిహ్న లగుపడుచున్నవని సంతసించుచుండెను.

రాత్రి యింటికి వచ్చెను. కమల తనయెడల చాల వినయ విధేయతలతో ప్రేమపూరితములగు మాటలు మాట్లాడెను. కాని నిజముగ ఆమె తన్ను ప్రేమించెనా! ఆమె యెక్కడ, తా నెక్కడ, ఆమె తన్ను నుచు లేక్కడ; యావీడన అనెడి విశదము అతనిని పీడించుచుండెను. తా నొక నిర్వ్యాధుడు, సామాన్యుని పుత్రుడు. అట్టితనము, మహాధనవంతుని ముద్దుబిడ్డ, అతి సుకుమారిగ పెరిగెడి నవయౌవనమూర్తి, వరింబులుచూ! ఇది వట్టి కల్ల. అట్లు ఎన్నటికిని జరుగదు, అని అతడు తలపోయుచుండెను.

ఇంతలో వాచీ టంగుటంగుముని యెనిమిదిగంటలు కొట్టెను. కమలవద్దనుండి వేరొకజాబు వచ్చెను. కమలయును, యాతనివలెనే విరహతాపన ననుభవించుచు, ప్రేమపీశాచముచే పీడింపబడుచుండెను. మరియును, ఆమె లలిత మోహనుని, భోగభాగ్యముల నన్నిటిని, తేజిసికొనెను. ఇట్టి సందర్భములలో, తానే

ప్రప్రభుమున తన మనోభావ మాతని కెరిగించుట యుక్తమని తలపోసెను. కలమును కాగితమును తీసి లలిత మోహనునకు తానాతని ప్రేమించెననియు, తన మనోహరు డతడేమనియు, అతనిని తప్ప నన్యుని తాను, పెండ్లాడ వనియు, ఈవాగ్దానము; పంచభూతములు, భూనభోమండలములు సాక్షిగ తాను చేసితి ననియు, యాప్రమాణమును తన బొందిలో ప్రాణమున్నంతవరకు తాను తప్పననియును, కమల వ్రాసెను. ఇంతటితో ఆమెకు దృఢనిశ్చయము కలిగెను. జాబును చూచి లలిత మోహనుడు, తన మనస్సును వేధించుచున్న కలవరము నొక్కసారిగ అణగ ద్రొక్కివైచెను. వెలుతురు ముందర చీకట్లులు పటాపంచలై పారిపోవునట్లు, యిదివరలో యితని నావేళించి కొనియుండు సంకోచములు, అనుమానములు, యామొదలగునవి కమలయొక్క జాబు వచ్చినవెంటనే యతనినుండి దూరమయ్యెను. అతనికి సంతోషము తప్ప వేరేదెము లేదు. రాత్రి, హాయిగ నిద్రించెను.

మరునాడు సాయంకాలము కమల లలిత మోహనునియింటికి వచ్చెను. గులాబిరంగు బనాసుచీరను గట్టికొని, వజ్రవైడునా; గోమేధిక పుష్పరాగములతో విరాజిల్లు బంగారుపతకమును ధరించి, కాలికి బోడు, మేజోడు తొడిగి, ముంజేతి కొక రిప్టువాచీని కళ్ల కొక కళ్లద్దమును ధరించి వచ్చి ఆసీనురాలయ్యెను. తదేకధ్యానముతో అతనిని చూచుచు, చిరునవ్వు నవ్వుచుండెను. లలిత మోహనుడు, తన మనోభిప్రాయముల తన కెరిగించుటకొరకును, ఆమె అభిప్రాయములను తనరయుటకును, ఈ మొదలగు ఉద్దేశములతో ఆమెతో నిట్లు మాట్లాడ మొదలిడెను.

లలిత మోహనుడు నవ్వుచు “కమలా! నీదైర్ఘ్యసాహసము లకు సంతసించితిని. నీప్రేమను స్వీకరించితిని. నీజాబునకు పూర్వమే నీయందు నామనంబు లగ్నమైనది. కాని నే నొకసామాన్యుడను, సామాన్యుని బిడ్డను. నీ వొక ధనవంతుని కుమార్తెవు. నీకును నాకును ఎన్నటికైనను వివాహము జరుగనా! యీ నీ మనోరథ మెన్నటికైనను కొనసాగునా! మరియు నీతండ్రిగారు నీకోర్కెను చెల్లించురా! వారు ఎన్నటికిని నీకు నాకును వివాహము చేయుట కిష్టపడరు. ‘కయ్యవియ్యములు రెంటికిని గూడ సమానహోదాలో నుండువారలె అర్హుల’నెడి పెద్దలవాక్యమును నీవు వినలేదా! కావున నీవు తొందరపడి, దూరాలోచన లేక నాకు జాబువ్రాసితివి. రాజాధిరాజులను, మహామేధాసంపన్నులను, కాళ్ల వెనుక రప్పించెడి నీ పీఠభాగ్యుని వరించుట చాల తెలివితక్కువ; అందుచే నీప్పుడైనను నీప్రేమను వేరొకవైపునకు మరల్చుము. ఏల ఊరక ప్రయాసపడెదవు?

కమల:—ఏల? మీరిట్లనెదరు నాప్రేమ ఎటుపోయినదో అటుల నేను వర్తింపక వేరొకవైపు నామనంబెట్టుపోవును? మీరు నామనంబును హరించితిరి. మిమ్ములను నేను గాఢముగ ప్రేమించితిని ఏదిఎట్లుయిననుమిమ్ములనే పెండ్లాడుదును. వేరెవ్వరిని పెండ్లాడను. మానాయనగారుగాని మీరుగాని నాయీ అభిప్రాయమున కంగీకరింపకున్నచో ప్రాంత్యాగమైన జేసెననుగాని, వెనుకంజ వేయలేను!!

ఏది ఎట్లు కానున్నదో అటుల కానిమ్మని లలిత మోహనుడును—ఆమెను ప్రేమించెను. తనమనంబునందుండోసంకోచములన్నియును నశించెను. ఈబాహ్యప్రపంచమునందు స్త్రీ జాతిలో కమలను తక్క వేరెవ్వరిని త్రికరణశుద్ధి ప్రేమింపవనియు, ఒకవేళ తనకును కమలకును. వివాహము జరుగనిచో, తా నట్లే బ్రహ్మచారిగ నుండుననియును సంకల్పించుకొనెను.

కొన్ని మాసములు గడచెను యమ్. ఏ. పరీక్ష యందు దిగువురుకు కృతార్థులైరి. వదువు పూర్తియగుటచేతను, ఉద్యోగము లభించుటచేతను లలిత మోహనుడు అలహాబాదును వీడవలసిన సమయము వచ్చెను. కాని కమలను పిడి వెడలుట అతనికి కష్టముగ నేయుండెను. తన అవస్థనుబట్టి తాను వెళ్లక విధిలేదు అని తలచెను. కమలయును, తన ప్రేమను, తన్ను పిడిపోవుచు న్నాడనియును, మరల అతనిని చూచుట ఎన్నిదినములకోయనియు, ఆనాడు లేచినదిమొదలుగా విచారించుచుండెను. కాని దానినంతయు లోలోన గప్పిపుచ్చివైచి సాయంకాలము లలిత మోహనుని వీడ్కోలుపుటకు వచ్చెను. చాలవరకు మాట్లాడినపిద ప యిద్దరును జ్ఞాపకచిహ్నములుగ చామూపటుములను, ఉంగరములను, జేబురుహళ్లను ఒకరి కింకొరు బహుమతి చేసికొనిరి. కమల వెడలిపోవునపుడు లలిత మోహనుడు, ఉద్యోగము పురుషు ధర్మగుటచేతను తాను పాట్లాకువాపల యుననియు, కొద్దికాలములో తనకును, ఆమెకును వివాహమే యైనచో ఆమె, తనను వీడవలసిన అగత్యమే లేదనియు, యీ మొదలగు దైగ్య మిచ్చెడి మాటలను చెప్పి ఆమెను బుజ్జించి పంపెను.

అప్పుడే లలితమోహనుడు వెడలి నెలదినము లాయెను. కమల దిన మొకయుగముగ కాలమును గడపుచుండెను ఇది యిట్లుండ, విద్య పూర్తియగుటచే కమల తండ్రిగారు కమలకు వివాహముచేయ నిశ్చయించిరి. సంబంధముగూడ సిద్ధముగ నేర్పడెను. దిగ్గరుట్టును, తెలివిగలవాడును, గొప్పహోదా లో నున్నవాడు అగు శ్యామసుందరదత్తునకు యిచ్చుటకు నిశ్చయించిరి. కమల తక్కు తదితరులందరు ఆ సంబంధమున కిష్టపడిరి. దాసీలచే ఇంటియందు జరుగు సంభాషణలన్నిటిని విన్నను. తనతండ్రిగారికి తన్ను శ్యామసుందరదత్తున కిచ్చు సంకల్పము చ్యుత్తుగ నున్నదని నమ్మెను. అప్పటినుండియును, ఆమెకు ఆంజ్యోతన పోయెను. నిద్రాహారములు రెండును ఆమెకు దూరముగ చున్నట్టులు తోచెను. మనోవ్యాధిచే దినదినమునకును కృశించి పోవుచుండెను. పాప మామె యేమి చేయగలదు?

సంబంధము నిశ్చయించు సమయము వచ్చెను. కమల కీ పంగతి తెలిసెను. తాను స్వంతముగ తనతండ్రిగారితో తన కీ సంబంధము యిప్పుములేదని చెప్పుట కామెకు ధైర్యము లేకపోయెను. కాని ఎట్లులేనను తన అయిదవతన ఆతని కెరిగింపవలయును. ఈ ఉద్దేశముతో, ఆమె తల్లియొద్దకు బోయి తన అయిదవతన ఆమె కెరిగింపవలెనని తలచెను ఆమెయును, ఆమెధర్మ కియు చురమెరిగించి, తన కీసంబంధము తప్పించునని కమల నమ్మెను. తల్లియొద్దకు తాను శ్యామసుందరుని పెండ్లాడ నిష్ఠము లేనట్లులుగ ఆమెకు తెలియజేసెను. వెనువెంటనే, ఆమె, ఆమెధర్మ యొద్దకు బోయెను.

అతడును చాలనరకును ఆలోచించెను. తనమనిషికి మాట యిచ్చెను. ఇప్పుడు మాటనుండి తప్పిపోవుట చాల విషాదకరముగ నుండెను. ఇంతకును శ్యామసుందరునియందున్న లోలో మోడి అన్నివిధముల అతడు కమలకు తననవరజే గదా! మరియు, తనకొరవము, లోకులు పాటింపరనిన్ని తనకు అవమానము సమ ముచుననిన్ని తలచెను. అందుచే భార్య కియుదంతమంతయు నెరిగింది, కమలకు పోధించి, ఆమె యిప్పుడునున్న చేయుమని చెప్పి పోయెను.

తల్లి కొమరితవద్ద కేగి యీసంగతి చెప్పెను. మనమునం దాడుమున్న రవంత ఆశయునుగూడ పోయెను. తల్లికి మాత్రము తా నాసంబంధమున కిష్టపడితిని చెప్పెను. నిజమే యని నమ్మి ఆమెయును, కమల తండ్రియును, తదితరులనుగూడ సంభవించిరి.

పాపము కమల యేమి చేయగలదు? తానొకటి తలచిన దైవమొకటి తలచెను. కమల ఒక్కమారుగ గొప్ప సందిగ్ధావస్థ యందు తగలగొనెను. దానినుండి తప్పించుకొని బయటబడుట ఎట్లు? ఇప్పుటివరకును ఆమె కష్ట మన నేమియో, ననోవ్యాధి యన నేమియో, ఎరుగదు. అవనియు, ఆమె నిప్పుడు చుట్టుముట్టి వెంటాడుచుండెను. ఆమెకు ప్రపంచానుభవము ఇనుమంతయును లేదు. సలహా యిచ్చుటకైనను, ఎవ్వరును లేరు. ఉపాయమేమి యును తోచలేదు. మనోహరుడగు లలితమోహనుడైనను యీ వివరప్రమామన తనకు చేయూత యొసగుటకు వీలలేకపోయెను. ఆరాత్రి ఆమెకు నిద్రురవట్టలేదు. తనతండ్రిగారి అవస్థను చూడ చాలనరకు తలపోసెను. దీనికంతకు తన గ్రహచారమే కారణమని తలచెను. విధిని తప్పింపనేరక సాధ్యము? పోనీ, శ్యామసుందరదత్తుని పెండ్లాడి, అందరిని సంతోషపరచి, తాను సంతోషపడగూడదా! అనెడి ఆలోచనగూడ పలుమారు మనమునందు స్ఫురించుచుండెను. కాని వెనువెంటనే నిద్దనదని బుద్ధి పోవచ్చునుమనెడను. ప్రాంత్యాగమ అయినను సరియేగాని, ప్రేమచే ప్రేరేపింపబడిన ఓండ్లి యేటికి అని ఆమె తలచెను.

ఒకవారముదినములు గడచెను. పెండ్లి ముహూర్తమును జూడ నిశ్చయించిరి. ఆమె కిప్పుడొక క్రొత్తదాలోచన తల్లి ను. లలితమోహనుని పలుకులు కొన్ని చటాలన ఆమెకు జ్ఞప్తికి వచ్చెను. 'మీ నాయనగారు నిన్ను నాకిచ్చి పెండ్లిచేయనిచో నీవేమి చేసెదవు?' అనెడి లలితమోహనుని వాక్యములు ప్రతిస్వనించుచున్నట్లు లయ్యెను. వెంటనే తా నాతనియొద్ద చేసినవాగ్దానమును జ్ఞప్తికి తెచ్చుకొనెను. కాని అట్టినితిలో, అంతకుముందు పెరిగెడి కన్యక, సాందర్యసంపదలచే తులతూగెడి అబల, యిరువది వత్సరములు నిండకమునుచే, తేబ్రాయపువయస్సున బలవన్మరణము నవేక్షించుటయా! అదియును విషముపూలమున వాడే విష మొట్టునుటకు యీ ఆలోచనను తలంచుటయే ఆమె కతికవ్యముగ నుండెను. కాని అన్నిటికన్న అదియే, ఉత్తమమైన మార్గమనియు, మానవతులైన స్త్రీలు, ప్రామామునకు వెను దీయగూడదనియు, ప్రపంచజీవితమంతయు దైనమాను యనియు, ఆమె తలచెను. పోనీ, ప్రాంత్యాగమ చేయక, ఒంటచేగ, అర్ధరాత్రియందు, గూఢచారియై పొట్నాకుపోయి, లలిత

వందేమాతరం

వందేత పురాణం సూర్యనారాయణ తీర్థలు గారు
మంగళాచరణము

శ్రీ జేపీ జగతం ధాత్రీ చతుర్వర్ణప్రదాయిని,
జేయో న్యానుష మానవ మథవా యోగిభావికమ్.
యతో బాతాని భూతాని యగూ స్వధ్ధిం ప్రయాత్రి మ,
యత్రైవాస్తే విలీయస్తే సా మే కామేశ్వరీ గతిః.

ఆనందకౌస్తుభము

శ్రీ. ఆనంద కల మన్వితే విభుతయా వేదేసి లోకే చిరా
దానందం ప్రవిశే త్వసా వయమివానందేన యో జీవతి,
ఆనందాయ కరోతి యత్న మధునానైవనాదిహోయా
త్వదానందస్వామభవ త్వణో రణంక మానందే ౭ ప్రతో
తీయతే.

కామేశ్వరి

శ్రీ. వందే మాతర మింద్రియాద్యనుస్థితాం వందేరుమదాకికాం
వైదవాన్యా ప్రజయోవ పూజితపదా మానందస్వామినిమ్,
సిందూరారుణిమన్వరతమం సింహాసనాధీశ్వరీం
హిందూధూమతపన్నాం మనసి కామేశిం స్వరాజ్య
ప్రదామి.

భారతమాత

శ్రీ. వందే మాతర మద్రాజమహాం ప్రాకృష్టిమాద్రుగదాం
ధన్వత్యస్త్రపురాణాకాకలాసంధూషితాస్యామ్మహిమ్,
వందేధూతనిజాత్మజా మదితిధూన్వాభిధూపాదుకాం
హిందూధూమన్యధాం పరావనపరాం హింసాదివోహ్ని
తామ్.

ఆంధ్రమాత

శ్రీ. వందే మాతర మిడ్యమానకమలావాణీసమానాశ్రయాం
సన్దావాజ్ఞ కృతజ్ఞదక్షిణతనూజాతాం పురాణమతామ్,
మందేనూపమకీ ర్షిసంవళితదీప్కాం దయాశాలినీ
స్వదానకరణాం మదాస్థినమధాసంజ్ఞా మహింసావ
తామ్.

మోహనుని గూడి, ముఖంపగూడదా యనెడి ఆలోచన నీవమె నది. అట్లుచేసినచో, కులగౌరవములను రెంటిని త్యజింపవలయును. అట్టి నీచపుబ్రతుకు బ్రతుకుదు, తుచ్ఛజీవనము చేయుటకంటె, హాయిగ విషమును త్రాగి చచ్చుటయే ఉత్తమమైనపని యని ఆమె తలచెను.

ఇంతటితో ఆమెనుసంబు స్మితపడెను. మనము నావే శించెడి కలవరమంతయును నశించెను. ఆరాత్రి భోజనానంతర మామె లలితమోహనునిచే కానుకలుగ నివ్వబడిన నమ్మపువలన్నిటిని బయటకు తీసెను. ఉంగరమును ధరించెను. అతని చాయా పటమును పలుమారు చూడెను. ఆ దివ్యపురుషుని కనేకసార్లు నమస్కరించెను. ఆనాటి చూపే కదసారిచూ పయ్యెను. ఆనాడు తన్ను వీడి వెడలిపోవుచున్నప్పుడతడాడినమాటలు ఒకటివెంట ఒకటిగ ఆమెకు జ్ఞాపకమువచ్చెను. అట్టి వహాపురుషుని బొందుభాగ్యము తనజీవన్మయన లభింపలేదని చింతించెను. మృత్యువు ఆమెయెదుట ప్రత్యక్షమయ్యెను. లోననుండు దుఃఖమునంతయును మ్రంగివైచి దైగ్యము తెచ్చికొని వివద్రావకమును గ్లాసులో పోసెను.

తనయెదుట లలితమోహనుడు తన్నాకింగనము చేసికొనుటకై సిద్ధముగ నున్నాడనుటలు ఆమెకు స్ఫురించెను. ఆలస్యము చేయగూడదని తలచి ఒక్కసారిగ విషమును త్రాగి పరుపుపై వ్రాలెను. తోడనే కమల బాహ్యప్రపంచమును వీడెను.

కమలను వీడినవాడి లలితమోహనునకు జీవితమేమియును ముఖకరమగ కాన్పింపలేదు. ఏదో దుఃఖము ముందురానున్నదనెడి మానసము అతనికి కానవచ్చుచుండెను. తాను నూనెలో స్నానముచేసినట్లు కలగనెను. ఇదియేమిగూ అని విచారించుచుండ కమలయొక్క బువనవర్ణమును విన్నెను. ఆమె అటుల చేయుటకు వలయు కారణములన్నిటిని గూడ విని తనకొరకును, తనయొద్ద చేసినవాగ్దానముకొరకును, తనయందలి ప్రేమకొరకును ఆమె తనప్రాణములు భారపోసెనని తలచెను. కమలలేని ప్రపంచ మాతని కంఠకారమై తోచెను. జీవితము దుర్గరమయ్యెను. ఆమెను మాడవలయుననెడి కుతూహలము పోవచ్చుయ్యెను. వెంటనే అతడును విషమునుద్రాచి, తన క్రియురాలేని, సద్గుణంపన్నురాలేని, కమలను, కలసికొనుటకు పోయెను.

గ్రంథవిమర్శనము

శృంగార రాధామాధవ సంవాదము

శృంగార గ్రంథముల మొదటికవిమము. గ్రంథకర్త: నెలిదిండ్ల వెంకటపతికవి. ప్రకాశకులు: బి.యస్. శాస్త్రి, అంజుకో, తపాలపెట్టె ౧౧౦, వద్రాసు. ఖైదర్నెయిటుకాగితము. క్రానుపైజా. అచ్చు, వైండు. అందముగానున్నవి. వెల రు. ౩-౦-౦.

ఈగ్రంథము దక్షిణదేశమున నుత్పన్నమయిన ప్రాచీన శృంగారాంధ్రప్రబంధము. కవి రాధామాధవుల శృంగారలీలలను వస్తువుగాగొని రసవత్తరమైన మూదా శ్వాసముల యాప్రబంధమును రచించినవాడు. గ్రంథ రచనావిధానమునుగూర్చి సీతకయందు సంపాదములు

“ఈకృతిలో రాధాకృష్ణులశృంగారలీలలు, సాటిలేని చాతుర్యముతో వర్ణితము లయినవి. రాధామాధవుల ప్రభ మానురాగము, రాధావిరహము, శుకసందేశము, రాధామాధవుల సంవాదము, సవతులసంభాషణములు నిందు నెఱి బాణతనపు నేర్పుతో నిర్వహింపబడినవి. ఈవిరస నాంచలమున నాంధ్రవాణి యత్కుల్లాసముతో నృత్య మాడినది; పరిమళముగల పలుకునట్లులను బన్యరూపమున విరజిల్లినది. శృంగారకృతికి సంగతులుగాని క్లిష్టపదములు, ప్రాశాస్త్యములు నిందు గానరావు. కవి రాధోక్తులను జెప్పనప్పు డాడుదిగా మారినాడు. అన్యాయము లయినవల్ల భులపై నక్కనుగొను కటారికతైల తుటారముల నీకవి పుడికిపుచ్చుకొని యీగ్రంథమునఁ బోసఁగించినాడు. గ్రంథము పంకిఁబంకిఁ బోసఁగింపఁ గనఁ ద్రేకము గల్గించునదిగా నున్నది. ముద్దుపశని రాధికా స్వాంతరచరణ కిది మేలుబంతి.” అని వాక్రచ్చియున్నారు. అది సత్యతమన్న నతిశయోక్తికాదు.

గ్రంథకర్త: శ్రీ. శ. ౧౭౦౦ ప్రాంతమువాడు. ఈరచనమున పండితుల యంగీకారమును గాంచజాలని ప్రయోగములు గలవు. అవియే యీరచనమున కందమును గూర్చుచున్నవి. వానిజోలికి పోవమికి ప్రకాశకులయొ సరములు కృతజ్ఞులగుదురు.

మచ్చునకు ముచ్చటలు గూర్చు పద్యములు.

రాధవాక్యము:

ఉ. దోసము కృష్ణ కృష్ణ! నిను
మాతిన; నానోసలందు ధార ముకొ
ప్రాసినవ్రాతఁ గాదనుచు
వ్రాయఁగ నీరవమాన? నీవు దా
వేసు లేక యేరికిని
వేడుకచేసెడు పైనిపైని నా
సాసల మాకు మేమె పయి
నాడిన? నిన్నన నేర మన్నదే!
చ. ఎడనెడఁ జూడు మంటివో, ప
యింబయి నెమ్మది నిల్పుచుంటివో,
గడగడె కోరుచుంటివో, న
గం బనుమంటివో, నేర మంటివో
బడలు మంటింటివో, యరుచి
పాల్పడుమంటివో, యెన్న నీసలే,
కపలుమంటింటివో, సోరలు
మంటివో, మూర్ఖ మునుంగు మంటివో?

కృష్ణునివాక్యము:

క. చిలుకలకొలికికె గలికికె
నలుకట, పలుకడట, చలములట నీవైనకా,
గులుకునగులుకుకుపురపుర
బలుకులొకవలపుడెలుకబలుకవె చిలుకా!

అజ్ఞానతిమిర భాస్కరదుర్గయ నిర్మూలనము

గ్రంథకర్త: శ్రీమంత్ మాడభూషి సింహాద్ర్య ప్పలాచార్యులు గారు, కామకొల్లు, గుడివాడతాలూకా. కృష్ణాజిల్లా. డిమ్మిపైజా ౪౦౦ పేజీలు. వెల రు ౩-౦-౦.

జి. యస్. బి. సరస్వతీ స్వామలవారు శ్రీ మాద్రాదులకు వేదాధ్యయన వైదిక ధర్మానుష్ఠానములు తగుననియు, ఉపనయనాది సంస్కారములు గలవనియు సిద్ధాంతముచేసి, ‘అజ్ఞానతిమిర భాస్కర’ మనుషేర రచియించినగ్రంథమున కిది ఖండనగ్రంథము. వేదశాస్త్రీయల యందుండి తమఖండనమునకు వలసినప్రమాణముల నిందు జేర్చియున్నారు.

కాశీరము

[వారణాసి వేంకటరత్న దీక్షితులుగారు.]

చిరకాల మాస్థు నుపాలనమునం దుండి, తుదకు లాహోరు సింహాధిపతియగు రంజిత్ సింగ్ చేతికిని కాశీరము నుండరత్నరంబును, స్థాభ్యాకరంబును, సర్వభవ మనోరంజకంబును నమట నిర్విభాదాంశము. సర్వదా గొజ్జగిస్తున్నచుండె లంకృతం చైత్రయలరారుచుండు కాశీరకందరం దెరుంగనివా రెందురు.

ఈలోయ తూర్పున 'లడాక్' నుండియు, పడమట పుష్టి నుండియు, ఉత్తరమున టిబెట్ నుండియు, దక్షిణమున పంజాబునుండియు, ఇతర బాహ్యప్రపంచమునందలి అన్ని భాగముల నుండియు, మట్టు మట్టి యుండు ఉన్నత పర్వతవంక్షలచే నే ణుచేయబడుచున్నది. ఈ లోయలోనికి గలయేడువార్గము లలో, 'దెంబరు' అనునది సర్వోత్తము; కాని ప్రస్తుతకాలము న, ఆఫ్ఘన్ స్థానమునం దుండు 'మజాఫరాబాద్' లేక 'పారమూలా' అను కనుమయే విశేషముగా నుపయోగింపఁ బడుచున్నది.

దెర్మియర్ అను పూర్వయాత్రికుఁ డొకఁడు కాశీరము నే భూలోకస్వర్ణముగా వర్ణించి చెప్పెను. తొంబదిమైళ్ల పొడవును, నలువదిమైళ్ల వెడల్పును గల యీఉత్కృష్టదేశము, సా నాముఖముల లెక్కను మీతీనకొండలతోడను, గుట్టలతోడను, ఆవరింపబడి యున్నది. దీనిమట్టు నుండెడి ప్రభువంక్రియం దలి పర్వతములపైనున్న యపారమైన లేబచ్చికబురుళ్లు గడుం గడు దర్శనీయములు. ఇచ్చట వేటాడుటకు చకోరములును, కుందేళ్లును, తేళ్లును, కస్తూరిమృగములును విస్తారముగ లభిం చును. తేనెటీగలును అమితముగఁ గలవు. అందును, ముఖ్యమైన చిత్రమేమనెన, నచ్చట కిషయక్రమగు సర్పములుకాని, తోడేళ్లు, పెద్దపులులు, సింహములు మొదలగు క్రూరమృగములు కాని సామాన్యముగఁ గానరావు. ఈ సాధారణపర్వతముల వెనుక, హిమాలయము లో శిఖరములు గూడియుండు మహోన్నత పర్వతరాజముల కలవు. ఈ పర్వతములనుండి ప్రవహించెడి యనేకములగు కాలువలను నెలయేళ్లును, దేశములు నమ పరిపంతులై వినియోగింతురు. సర్వదిశల, శీతలజలప్రవాహము లును, జలపాతములును కలవు. అనేకములగు పర్వతప్రవాహములచే సారవంతముగఁ జేయబడుటచే కాశీర మనేకపట్టణములను, పల్లెలను, దనయందే కలిగియున్న యొక యుద్ధావనమునుబోలి యుండును. కనుమ యందెప్పటిజూచినను ఆవరణములగుల పచ్చికమైదానములును, ధాన్యము, నార, కంకుమపువ్వులు పండెడి పొలములును, కాలు నలును నెలయేళ్లును విశేషముగఁ గన్పట్టుచుండును. ఈలోయ ప్రతిబుతువునందును కాలానుగుణముగ ఫలప్రసృధిరై మైయొప్పారు వృక్షరాసులతోఁ గూడియుండును.

స్వాతిశీయులును భీకరులును, నగు నాఫ్ఘన్ ప్రభువులు గూడ నిచ్చటి సూత్ర త్వము ననుసరించి సాత్వికభావములచేం దకుండఁ జాలకపోయిరి. వారిచ్చటనున్న కొలఁదికాలమును సాధువులగు స్వదేశీయులవలెనే సోమరులును, భోగలాలులు నగుచుండిరి. ఈదేశీయులు చాల కుశాగ్రబుద్ధులగు నెన్నఁబడుచున్నారు. వీరు తమరక్తైర్మ్యమునకును, రూపరేఖాదులకును ప్రాగ్దేశములయందు విశేషప్రఖ్యాతిఁ గాంచియున్నారు. వీరియందు తారారు ముఖాకృతి లేకమునఁ గానరాదు. ఇతరభండములం దెచ్చటను గానరాని యనుపమానలాప జ్యోతిశయ మీదేశ్త్రీలయందు కలదు. ఈ దేశ్త్రీయులనుగూడ, ఆంగ్లచరిత్రకారుడగు, ఎల్ఫిన్స్టన్ గారు ఇట్లు చెప్పుచున్నారు. "కాశీరదేశీయులు వేణుభాషను ఆచార వ్యవహారములను కలిగిన యొకప్రత్యేకభాషావారు. క్రీస్తుశకము 13 వ శతాబ్దమువఱకును, హిందూరాజులసాలనముననే యుండినను, వీరిలో నెక్కువభాగ మిప్పుడు మహమ్మదీయులుగ నున్నారు. అహమ్మద్ షహా కాలమున ప్రభువుమన నాఫ్ఘనులవలె మైనప్పుడు వీరియందు స్వాతంత్ర్యభిలాషమును, దత్తాగ్రణమున సవిధేయతయు మొందుగనే యుండెనుగాని, సూతనప్రభుత్వముయొక్క నిరంకుశాధికారమునకు సర్వమేతలయొగ్గవలసి వచ్చెను. కాశీరపాలకుఁ డగు రాజ్యప్రతినిధి యధికారోన్మత్తతచే ప్రజాపీడన మొనరించుట యాచారముగనుండెను. ఈనిరంకుశాధికారము, వారిరురాచారములను పెంపొందించినను, సహజలాభ్యమును మాత్రము గ్వంపముచేయలేదు. ప్రస్తుతము వీరిని పాలించుటయు, నభివృద్ధిచేయుటయుగూడ నతిసులభము. వీరి యసత్యప్రవర్తనయు, జిత్తులమారితనమును బహుశః, నాఫ్ఘనులయొక్కయు, సిక్కులయొక్కయు, నిరంకుశప్రభుత్వముల

ఫలితమైయుండ నోవు. ఈ ఎల్ఫిన్స్టన్ దొరవారికాలములో సుమారు 2,00,000 జనసంఖ్య గల కాశీరదేశముఖ్యస్థానము నకే ఆఫ్ఘన్ రాజ్యములో గలయు త్రమనగరములన్నిటిలో ప్రథమ స్థాన మొసంగబడెను. ఈ రాష్ట్రముయొక్క సంవత్సరాదాయము సుమారు 5,00,000 పౌనులవఱకుండెను. ఈ నగరము ప్రాదేశికసాంప్రదాయవిరుద్ధముగా ప్రాకారమీనమై యున్నది. ఇన్నటియింట్లు చాలభాగము కలపతోనే కట్టఁబడియున్నను, శుభ్రముగను, విశాలముగను, అందముగను ఉండును. వీరిలో కొన్నిటికి మావంతెమ్మలుగూడ కలవు. సామాన్యముగ, ప్రతి గృహమును నొకయారాముమస్థమున నిర్మింపఁబడును. ఇచ్చటి సకమ్మయొక్క వెనుకభాగమందలి కొండవాలలపై, పటకుర్రము లనేకములు కంఠికింపుఁ గొల్పుచుండును.

మొగలాయి చక్రవర్తియగు జహంగీరీకందరసాందర్యమునకు మోహితుఁడై సామ్రాజ్యమంతయు నష్టమైనను, కాశీరమునుమాత్రము, వదలజాలననుచుండెవాడట. దొంగతెను పరివారముతో కాశీర ముఖ్యస్థానమునకు వచ్చిన తెర్మియర్ అను యాత్రికుఁ డెట్లాదేశపుఁ గవులందరు దమయన గ్గళకవితాధారల కాశీరము నుతించి విశేషసంతోషమును బహుమతులగ బడయగల్గిరో యను నంశమునుగూడ విశేషముగ న్నానియున్నాఁడు. ఈదేశమునకు వచ్చె చెప్పటకు పర్వతనయ, నవలారచనయుఁ జేసిన తోడ్పాటున కిచ్చటిస్త్రీలవస్త్రధారణముగూడ చాల సహకారము. ఈదేశీత్వములలో సర్వవ్యాప్తమై వివిధదేశీయులచే బాగవత్ గాంచిన కాశీర కాలువలే ముఖ్యము.

ఈ కాలవలు ప్రస్తుతము ననగాగరికు లెల్లరిచే విశేషముగ నుపయోగింపఁబడుచున్నవి. ఇవి ప్రతిసంవత్సరమునుమధ్యరేచి పనివాండ్రచే నడువఁబడు దాదాపు అణువదివేల మగ్గములపై తయారగుచున్నవి. ఇచ్చట నుపయోగమం దున్న యున్నియంతయు విదేశీయమై యున్నది. ఇచ్చట ఒక "బుట్టక్" (12 పౌనులు) ఉన్ని ఖరీదు పదిమంది ఇరువది రూప్యముల వఱకుండును. రంగుల యున్నికంటె తెల్లయున్నికే వెలయధికము. కాలవగా తయారగుటకు వ్యయపరుపవలసిన ధనముతో ఉన్ని వెలను పోల్చిచూచినచో నతిస్వల్పముగ నుండును. మేలరకముల కాలువలు కావలసినచో ముగ్గురుజనులు దినమంతయుఁ బనిచేసిన, నొక నడుంకుళ్లుమాత్రమే నేయఁ గల్గుచున్నాఁడు. విశేషముగా నగిషీపనిగల కాలవ లన్నియు వేర్వేలు పరిమాణములగల కొన్నిముక్కలుగా చేయఁబడి పిమ్మట నతకబడుచున్నవి. తయారుచేయవలసినకాలవల నమానాల ననుసరించి నీత పరిశ్రమము నెమ్మదిగానేజరుగుచుండును. సాదాకాలవలు నేయటకు ఇరువురు పనివాండ్రుమాత్రమే నియమింపఁబడుదురు. ఇవి సన్నముగను, పొడవుగను ఉండుకొనబరువగు 'నాడె' పై తయారగుచున్నవి. నానావిధవర్ణము లగువానిని నేయుటకు వంగున కొకటిహోష్టను, కట్టునూదులనుపయోగింతురు. మగ్గపుఁ బనివాండ్రు, రంగులయందను, నగిషీపనియందును ప్రవీణుఁడగు నొక యజమానిచే జాగ్రత్తగా పరిక్షింపఁబడుచున్నారు. ఏదైనక్రొత్తరకము కనఁబడినచో నీతఁడు (Foreman) దాని నొకకాగితముపైగీచి, తనయెదుటనుండు కొని, పనివాండ్రు అందరి వివిధములగు బొమ్మలనుగూడించి యు, వానిని తయారుచేయుటకుఁ గా నుపయోగింపఁబడవలసిన రంగురంగుదారముల గుఱించియు బోధించును.

ఈకాలవనర్తకమును విరివిగా చేయ నెంచిన వర్తకులు కొన్ని సంసారములను పూర్తిగా, ప్రత్యేకము తమపని యొనరించుటకై నియమించుకొందురు. లేదా అదివరకే నేయఁబడి రంగులనేయఁబడినదారమును కొని మేస్త్రీకిచ్చెదరు. ఈతఁ డొనర్చిన నిబంధనలప్రకారము పనివాండ్రు తమస్వగృహముల యందే నిలసినరకములు తయారుచేసి తెత్తురు. సరకుతయారైన వెంటనే సుంకపుసావడి (Custom's Office) కిఁగొంపొంబడి, ఒక్కొక్కకాలువ వేరుగా ముద్రింపఁబడును. ఇచ్చటియధికారులు నిర్ణయించినట్లు వర్తకులు ప్రతికాలువపైనను, దానిగుణానుగుణమున బట్టి సుంకము చెల్లింతురు. ఈ కాలవలలో చాల భాగము తడు పఁ బడక యే మగ్గము నుండి సరాసరి ఎగుమతి చేయఁబడుచున్నది. పంజాబునందలి ఆమృతసరములో నివి యొక్కవగా పరిశుభ్రముచేయఁబడి పంపఁబడుచున్నవి. కాని పాశ్చాత్యదేశములకు వచ్చుకాలువలలో చాలభాగము ఉడుకకుండనే పంపఁబడినవై యున్నవి. ప్రతిసంవత్సరమును ఎనుబదివేలమంది యొకలక్షవరకు సీకాశీరకాలువలు దేశదేశముల కెగుమతియగుచున్నట్లు లెక్కించియున్నారు. పాశ్చాత్యదేశీయులకు నుపయోగము లో లేనప్పటికీకాలవలనుబిమ్మి యాజవేయవలయు ననుసంగతి చె

మన బడులు

ఈమధ్య ఉద్యోగరీత్యా కొన్ని బోర్డు పాఠశాలలు తనిఖీచేయవలసివచ్చింది. ఆతనిఖీలో చూచిన విషయాలు కొన్ని యిందు వ్రాస్తున్నాను.

ఒక గ్రామంలో తాలూకాబోర్డు బడి ఒకటి ఉండడం కాక, బిధిబడులు రెండు మూడు కాన్పించాయి. పిల్లలసంఖ్య చూస్తే, మాబళ్లలో కన్న వాళ్లలో మోపుగా ఉంది. దీనికి కారణం యేమిటి అని పరిశీలించాను. అందులో కొన్ని మనిషి చేస్తాను. మాబళ్లలో జేతం ఏమి యివ్వనక్కరలేదు. రెండో వాళ్లలో, బీతాలని వేరేలేకపోయినా, ఏవోమామూలని, క్లాస్ గొప్పో, అయ్యవార్లకి ముట్టచెప్పడం తలుక్కుంది. ఇందులో చదువుచూర్పు బాగా ఉంది. మావార్లకి పుస్తకాలు ఒక అరడజను ఉన్నాయి. వాళ్లకి ఆబాధ లేదు. నేను వెళ్లొప్పటికి ఏదో పురాణం, అయ్యవారు చెప్పడం, కుర్రాళ్లు వల్లెవెయ్యడం చేస్తున్నారు. మాడు పాలుగు సంవత్సరాలు చదువు పూర్తి అయ్యేసరికి, పురాణాల్లో కథలు బాగా ఒస్తాయి. నక్షత్రాల పేర్లు చెప్పమంటే, అనర్థంగా చెప్తారు. తెనుగునెలల పేర్లు అన్ని ఒస్తాయి. మామూలువాళ్లకి జనవరి, మార్చి తెలుస్తాయి గాని, చైత్రం, వైశాఖం అంటే, ఏమిటో అర్థంకాదు. గణకారం ఎక్కాలు ఏమిటి చెప్పమంటే, అది చెప్తారు అయిదేళ్లు వదిలి, బోర్డుబడిలోంచి, యివలకు ఒస్తే, మంగలిరాముడు ఏదో క్షవరం చేస్తాడో, మార్పు నెట్టాల్సినగ్రహాలెక్కడిఉంటాయో, ఆశ్రికాదేశంలో, దొరకే వస్తువులేమిటో, యివే తెలుస్తాయి. చుట్టుపక్క ఉన్న విషయాల గురించి ఏమిటి అంతగా తెరదు. మరో విషయం కూడా గమనించ నలసిందే. మాబోర్డువాళ్లుకి, అరులెల్లకి ఒక మేష్టరు చెక్ డెంటుగారి, ఉద్దేశాల ననుసరించి, మేష్టర్ల మార్పు కలుగుతుంది. ఇవాళ ఉన్నవారు రేపు ఉండరు. అలాంటి సందర్భంలో పిల్లలకి ఏమరు భక్తి కలుగుతుంది? ఉపాధ్యాయుడికి ఏమి ఆదరణ పిల్లలమీద ఉంటుందో గ్రహించుకోవచ్చును. ఎంతసేపు జేతం బిల్లుమీద ఉన్న ఆభిమానం పిల్లలమీద ఉండదు. ఏపట్ను వాసంలోనో; స్కూలు ఫెసలువరకో, అయినో ఫారంవరకో చదువుకొన్న మహానుభావుడు పల్లెటూళ్లు పిల్లలచదువుకు కుదురుకుంటే, ఎంత సాభాగ్యంగా ఉంటుందో, యీవిషయంలో అనుభవం ఉన్నవాళ్లకి తెలుస్తుంది. గ్రామాల్లో ఉన్న ఆదర్శాలకు వాని ఉపాలు యెంతమాత్రం జతపడవు. నానమ్మకం ఏమిటుంటే, ప్రస్తుతమోస్తరుగా గ్రామాల్లో బళ్లు సాగించేదానికి బడులుగా, మానెస్తే నయం.

అ. సూర్యనారాయణమూర్తి,

గంజాజిల్లా బోర్డు అధ్యక్షనియోజకుడు.

పుట్ట యనవసరము. చిమ్మెట్లల కీకాలువలు చాల నాకర్షకములు. టిబెట్ మేకయొక్క హృదయభాగమందలి యున్నియే సర్వోత్తము. ఆ గ్రా పాట్నా లాహోరు మొదలగు స్థలములలో కాశీరకాలువలను మించెడికాలువలను తయారుచేయుట కొనసర్చిన వ్యర్థప్రయత్నముల జూడ కాశీరదేశ జలమందలి గుణవిశేషమే కారణముగ గన్పట్టెడిని.

ఒక శిఖరమునుండి వేటొక శిఖరమునకు వదులుగా తగిలింపఁబడిన త్రాటి వంటెనలపై, అతివేగములగు కొండవాగుల ననేక భాగములందు దాలువలసియుండుటచే మార్గ మగమ్యమై యున్నను, పూర్వకాలమునందు, ప్రతి వత్సరమును, ఒంపెల సమాహ (మొకటి), కాశీర కందరమునుండి, 'టిబెట్టు' ఫీక భూములను దాటి, 'బూర్హి' మైదానముల నిర్గమించి, సుమారు మూడు నెలల కాలములో చీనాదేశప్రాంతములను కేరుమండెడిది. ఈ వర్తకులు తిరిగి వచ్చునపుడు కస్తూరి, ఇతర మాలికలను, ముఖ్యముగా కాలువలు నేయు ఉన్నిని, విస్తారముగా గొని వచ్చుచుండిరి. కొంతకాలము తరువాత, మొగలాయి చక్రవర్తులు కొండలు 'టిబెట్' రాజ్యాధిపతీరణా సత్తులైన కారణమున, నప్పటినుండియు, కాశీరదేశీయులు వర్తకమున కితదారులు వెదకనలసి వచ్చెను. అనూయా పరులును, భేతము స్కూలును అగు 'టిబెట్' రాజ్యాధికారులు తమ దేశాంతర్భాములకు రాసీయనందున, ప్రస్తుతము కాశీర దేశీయులు సరిపార్థ ప్రాంతములందే వర్తకము చేసికొనగలిగి యున్నారు.

కాశీరదేశము నావరించియుండు పర్వతములపై నివ్వటికిని, ననేక తెగలవారు సంపూర్ణస్వాతంత్ర్యముతో నివసించుచున్నారు. దక్షిణపు కొండలపై వాఝను, వారి ప్రజలను, గూడ మహమ్మదీయులే యొనను, హిందూ సాంప్రదాయానుసారము "రాజు" అని పిలుచుకొనుచున్న ప్రభువులచే పాలింపఁబడు చిన్న చిన్న స్వతంత్రరాజ్యములనేకములు గలవు. కొండ ప్రదేశములకుఁ దగుమాత్రము జన మీరాజ్యములయందు శక్తి పోలేదు. తమ భావలయందును, ఆచారవ్యవహారములందును, వీరు చాలభాగము కాశీర ప్రజలనుఁ బోలియున్నను, దక్షిణమున నున్న హిందూస్థానముయొక్కయు, ఇతరదేశములయొక్కయు, జనుల పోలికలను గూడ చాలవఱకు పొంది యున్నారు.

హంకో బడంబడిక

వివరములు బయటపడెను

హంకో బ్రటిషు కస్టమస్ చీనావారి కొప్పగించునపుడు జరిగిన బడంబడికకు సంబంధించిన డాక్యుమెంటు లన్నియు యంతకాలమునకు వెల్లడియినవి. అవి యాతిగ నున్నవి.

హంకో బ్రటిషు కస్టమస్ గూర్చిన బడంబడిక లాండు రిగ్యులేషనుల ననుసరించి రేటుపేయరు లందరి వారి కసమావేశమును మార్చి 15వ తేదీన బ్రటిషు అధికారులు సమావేశపరచెదరు. అంతటితో బ్రటిషు మునిసిపాలిటీ రద్దు జేయబడును. కస్టమస్ ఫలపరిపాలనము చీనా మునిసిపాలిటీ కొప్పగించబడును. పబ్లికువర్క్స్ సానిటేషను పోలీసువ్యవహారములను యిప్పుడధికార మున్నందున చీనావారే మార్చి 15 వ తేదీనుండి పరిపాలించుచుందురు.

బ్రటిషు కానిస్టేబుల్ రద్దుజేయబడగానే జాతీయప్రభుత్వమువారు ప్రత్యేకముగ చీనావారి మునిసిపాలిటీ నేర్పాటుజేయుదురు. ఇయ్యది స్వేచ్ఛలు అడ్మినిస్ట్రేటివు జిల్లారీతినుండును. రిగ్యులేషనుల(కాసములు)నుసరించి కస్టమస్ పరిపాలించుచుండును. ఈరిగ్యులేషనులను జాతీయప్రభుత్వ విదేశాంగమంత్రి గారు హెచ్. బి. ఎం. మంత్రిగారికి తెలియజేయుదురు. హంకో కస్టమస్లు విదును యిదివరకు కస్టమస్లునుగూడ గలసి ఒకేమునిసిపలుజిల్లాగా యేర్పాటుకు నిశ్చయమగువరకు యీ రిగ్యులేషనులే అమలు జరుగుచుండును.

తేదీ 19, ఫిబ్రవరి 1927.
(సం) ఓవెను ఓమల్లే,
హెచ్. బి. ఎం. మంత్రికిబదు.
(సం) చెనుయు జెను,
జాతీయప్రభుత్వపు విదేశాంగమంత్రి.
కియుకియాంగునుగూర్చిన బడంబడిక
హంకో కస్టమస్ గూర్చిన బడంబడికనీ కియుకి
యాంగు కస్టమస్ గూర్చి వెంటనే యొకబడంబడిక జరు
గును.

కియుకియాంగునందు యీ మధ్యజరిగిన కొట్లాటలయందు జాతీయప్రభుత్వపు ఏజంటుల ఆశ్రయవలనగాని వారి చర్యలవలనగాని బ్రటిషుపౌరులకు నష్టముగలిగినచో దానికి ప్రతిహారమును జాతీయప్రభుత్వమువారు చెల్లించుకొందురు.

తేదీ 1927 ఫిబ్రవరి 20.
(సం) ఓవెను ఓమల్లే,
హెచ్. బి. ఎం. మంత్రికిబదులు.
(సం) చెనుయు జెను,
జాతీయప్రభుత్వపు విదేశాంగమంత్రి.

హంకో. 19-2-1927.
అయ్యో—హంకోలో బ్రటిషు కస్టమస్ గూర్చి నేడు గావింపబడిన బడంబడిక జయప్రదముగ కొనసాగింపబడుటకు బ్రటిషు అధికారులు తమ శక్తివంచనలేక పాటుపడెదరని నమ్మకముగ జెప్పుచున్నాను. మరియు బ్రటిషు అధికారులకు సంబంధించినంతవరకు బ్రటిషుపౌరు లనుభవించుహక్కు లన్నింటిని చీనావారుగూడ అనుభవించవచ్చును.

ఇట్లు విన్నవించు,
(సం) ఓవెను ఓమల్లే,
హెచ్. బి. ఎం. మంత్రికి బదులు.
విదేశాంగ మంత్రిగారికి;

పూహను, 1927 ఫిబ్రవరి 19
అయ్యో—
బడంబడికను జయప్రదముగ కొనసాగించుటకు బ్రటిషు అధికారులు శక్తివంచనలేక పాటుపడెదరని మారు నమ్మకముగ వ్రాసినలేఖ అందుకొంటిని. వైసియులు బ్రటిషుపౌరులకు గల హక్కులన్నింటి ననుభవించవచ్చునని గూడ వ్రాసియుండిరి. చీనాఅధికారులుగూడ అట్లే బడంబడిక కొనసాగించుటకు శక్తివంచనలేక పాటుపడెదరనియు, వారికి సంబంధించినంతవరకు నూతనజిల్లా పరిపాలన యందు బ్రటిషు వారికి హానికరముగ నుండునట్టి వ్యత్యాస మేమియు జూడరనియు నమ్మకముగ జెప్పుచున్నాను.

ఇట్లు విన్నవించు,
చెనుయు జెను
విదేశాంగమంత్రి.
సర్ మైల్స్ లాంబును కె. సి. ఎం. జి.
హెచ్. బి. ఎం. మంత్రిగారికి

వైశ్య మాడరన్ హోటల్

(వైశ్యులకు మాత్రమే)

19, గోవిందప్పనాయకన్ వీధి, మద్రాసు (సౌందర్యమహాలుకు ఎదుట)

ఇది ప్రత్యేకముగా వైశ్యులసౌకర్యార్థమై యేర్పాటుచేయబడినది. మిక్కిలి కుచిగాను, వైశ్యుల ఆచారవ్యవహారములకు తగినట్లును యేర్పాటుచేయబడినది. యిచ్చటికి వచ్చిన వారెల్లరును తృప్తి చెందియున్నారు. ఒకసారి పరీక్షించి చూడుడు.

ప్రాప్తైటరు, వి. రంగయ్యశెట్టి

1422

ప్రకటన

ఫిబ్రవరి 10 వ తేదీన కామస్సు సభలో బ్రటిషు విదేశాంగమంత్రి చేయబరలేనుగారి ప్రకటనను జాతీయ ప్రభుత్వము వారు గమనించిరి.

హంకోలో బ్రటిషు సేనలను సమావేశమొనర్చెడి ఆసలు యేర్పాటును సవరించి ప్రకటించిన విధమును జాతీయ ప్రభుత్వము వారు గుర్తించి హంకో బడంబడికను పూర్తిగ నెరవేర్చుట కనుమలముగ నుండునని యెంచిరి.

కాని హంకోలో బ్రటిషు సేనల దించుట బ్రటిషు విదేశాంగమంత్రిగారు జెప్పిన ప్రత్యేకోద్దేశములతో వారు జెప్పిన సంఖ్యకు మించకుండ తక్కువ సంఖ్యయేయైనను న్యాయ సమ్యక్తముగ లేనందున హంకో ఇంటరు సేవనలు సెట్లమెంటునందు బ్రటిషు సేనల రప్పించుటను జాతీయ ప్రభుత్వమువారు నిరసింపుచున్నారు.

1927 ఫిబ్రవరి 19:—హంకోలో యిదివరకు బ్రటిషు కస్టమస్ గూర్చి నుండిన ఫలమును గూర్చి అంగీకరింపబడిన బడంబడిక అచ్చటి ప్రత్యేకపరిశీతులనుసరించి అంగీకరించబడెను. కాని యికముం చెప్పుడైన బ్రటిషువారికిగాని యితరులకుగాని చెందిన కస్టమస్లుగూర్చి బడంబడికలు జరిగినచో యిదేపద్ధతినీ జరుగవలెనను ఉద్దేశము జాతీయప్రభుత్వము వారికి లేదు.

1927 ఫిబ్రవరి 19.

వేరొక ప్రకటన

కస్టమస్లును గూర్చియు, అంతర్జాతీయ సంబంధము గల సెట్లమెంటులయెడల జాతీయప్రభుత్వమువారి విధానము గూర్చి కొన్ని అపోహలతోలిగింప వేరొక ప్రకటన గావింపవలసివచ్చెను.

చీనా జాతీయప్రభుత్వమునకు విదేశప్రభుత్వములకు సంబంధించిన అన్ని విషయముల గూర్చియు ఉత్తర ప్రత్యుత్తరములపై సంప్రదింపులతో పరిష్కరించుకొందు రని జాతీయప్రభుత్వమువారు జనవరి 22 వ తేదీన ప్రకటించియుండిరి. చీనాలోగల అన్ని కస్టమస్లు, అన్ని సెట్లమెంటులగూర్చి యిదేపద్ధతిననుసరింతురని దానిభావము. ఏప్రదేశపు సిద్ధిగతులను మార్పుటకైనను దౌర్జన్యపద్ధతిననుసరింపుట వారియుద్దేశము కాదని యీ ప్రకటన దెలుపుచున్నది.

చీనాలో యేపాంత్రయనందున్న కస్టమస్సు, అంతర్జాతీయ నివాసస్థానములు సెట్లమెంటుల పరిపాలనా విధానము మార్పు చెందవలసి వచ్చినను ఆ విషయమున సంప్రదించు అధికారము జాతీయ ప్రభుత్వమునకు తప్ప చీనాలో యితరపక్షములు వేరీక అధికార ముండరాదు. ఫిబ్రవరి 19.

బోర్డు మధ్యమసారశాల - ధర్మవరము

వై పాఠశాలయొక్క ఆరవ వార్షికోత్సవము 1927-28, శనివారాదివారములలో జరుప నిశ్చయింపబడినది. ఈ యుత్సవ సందర్భమున నవ్యక్షపదము నలంకరించుటకు అనంతపురమండల విద్యాశాఖాధికారు లగు శ్రీయుత వి. యస్. నానుడేవ కాస్టులుగారు బి. ఎ. ఎల్. టి. దయాపూర్వకముగ సంగీకరించి యున్నారు. ఈ సమయముననే బాలబాలులకు సన్నదు లొసంగబడును.

వర్వత రాజు సూర్యనారాయణరావు,

హెడ్మాస్టరు.

తాడేపల్లి గూడం తాలూకా గ్రామోద్యోగులసభ
తాడేపల్లి గూడం తాలూకా గ్రామోద్యోగుల మహాసభ
నెం. 13-4-27 పగలు 12 గంటలకు పెంపుపాడులో శ్రీరామ మందిరమునందు జరుగను.

ఆచంట సుబ్బారావు,

(సహాయకార్యదర్శి)

శ్రీకస్తూరీ దేవి విద్యాలయము-నెల్లూరు

గోసంరక్షానిధికి సహాయము

ఈ క్రింద వివరించిన బాలికలు అభిలభారత గోసంరక్షానిధికిగా 73500 గజములు స్వయముగా వడికిన నూలు సబర్కత్తి ఆశ్రమమునకు పంపియున్నారు.

బాలిక పేరు	వయస్సు	గజములనూలు
మాకంటి అమృతమ్మ	9	1,000
మిడుతూరు కామేశ్వరమ్మ	12	2,000
పూండ్ల అనంతలక్ష్మమ్మ	11	1,000
దుర్గా సుబ్బలక్ష్మమ్మ	11	1,000
పిళిపాటి మంగమ్మ	11	500
కలవూరు సుబ్బమ్మ	8	500
పెగట్రాజు నాగరత్నం	10	1,000
మారపాటి కమలమ్మ	11	1,500
బొమ్మా వనజాక్షమ్మ	10	1,000
భట్టారం భ్రమరాంబ	8	1,000
ఆనం శేషమ్మ	11	1,000
నేమూరు వర్ధనమ్మ	10	1,500
రేమాల సుబ్బమ్మ	11	1,000
మజ్జిగు రుక్మిణమ్మ	10	1,500
మాపులూరు రామలక్ష్మమ్మ	12	1,500
లెల్లంకొండ అశ్వమేలమ్మ	12	1,000
వావిలికొలను సరోజినీ	12	500
దేశభట్ల జానకమ్మ	8	3,000
వేమూరు నరలక్ష్మమ్మ	11	500
ఓరుగంటి మైత్రేయి	10	2,500
దేశభట్ల భ్రమరాంబ	11	3,000
ఓరుగంటి సీతమ్మ	11	11,000
ఓరుగంటి కమలమ్మ	11	7,000
తూములూరు వసంతమ్మ	11	8,500
చిట్టమూరు కామాక్షమ్మ	11	5,000
ఓరుగంటి రుక్మమ్మ	12	1,500
ముంగూరు పిచ్చమ్మ	11	3,000
గట్టుపల్లి విశాలాక్షమ్మ	12	4,000
నందనవనం సీతారామమ్మ	12	2,000
సరస్వతి మంజుళం	10	3,000
తోపా సుబ్బరత్నం	10	1,000

దేబ్బదిమూడువేలా అయిదువందలగజములు

మొత్తం. 73,500

రాళ్లపల్లి రామసుబ్బయ్య,

నెల్లూరు.

ప్రధానోపాధ్యాయుడు.

రమామల్లూ వట్టువడుట

సిగ్గు, ఏప్రిలు 6:—ఏప్రిలు 3 వ తేదీ ఉదయమున పోలీసువారిపై 25 గురు పిన్యాసి బందిపోటు జాలాయివస్త తుపాకులగాల్చిరి. పోలీసువారు తిరిగి కాల్పుగా దోపిడిగాండ్లలో ఇరువురు మరణించిరి. వారు మరణించినవారిని మరి రెండు తుపాకులను విడచి పారిపోయిరి. సైన్యములు చుట్టుముట్టి న్యాయశాసన రక్షణ బాహ్యాని మరి మువ్వరను అరెస్టుచేసిరి. క్రిందటి ఫిబ్రవరిలో హాస్సును అబ్బలుగారికి ఎదురుగా పోరాడినవా డితడేయని తలచుచున్నారు. (ఆ. ప్రె.)

రోమహరి

డబ్బీ 1-కి రు 0-8-0; వి. పి. సహా 0-13-0

ఈ భస్మమును నీటితో కలిపి పట్టించిన, రోమములు రెండు నిమిషములలో మొదలంట రాలిపోవును. దీనివలన చర్మము నలుపెక్కెడు, మంటయుండును. రోమములు రాలిపోవును అమృతాంజనం డిపో, మదరాసు లేక బొంబాయి

గ్రామ పునర్నిర్మాణము

(8)

ద్విట్వి రామకృష్ణయ్య బి.ఎ.గారు

గ్రామపరిశ్రమలలో నడుముట నేత చాల ముఖ్యమైనది. ఆయినప్పటికీ, నిర్మాణము కావలసినవి యింకను చాలవున్నవి. తివాసీలు, కంబల్లు చేయుట, ప్రద్రంగము, కమ్మరము మొదలైన గ్రామపరిశ్రమలు కూడ హీనస్థితిలో నున్నవి. వాని నన్నిటిని పునరుద్ధరింపట వన విధియైయున్నది. ఏ పరిశ్రమ యేరితిగా అభివృద్ధి చేయుటకు అవకాశములు వున్నవో చూచి ఆమార్గము లుపాదేశపునాదులు నిర్మించి పరిశ్రమలు నశింపకుండునట్లు చేయవలయును.

వ్యవసాయాభివృద్ధి

గ్రామ జీవితము పరిశ్రమల నుద్ధరించినంతమాత్రమున పెంపొందదు. మన హిందూదేశములో నూటికి 78 మంది వ్యవసాయమునైన ఆధారపడియున్నాడు. గ్రామములలో రైతుని తి చాల దుర్భరముగా నున్నది. ప్రతిరైతునకును కొద్ది యకరముల భూమి మాత్రమే యున్నది. వ్యవసాయపుఖర్చులు మించిపోవు చున్నవి. భూములు యెక్కువ పంటపండుటలేదు. రైతు రుణ బాధలో నున్నాడు. చాలమంది భూములు గ్రామములలోని హిందూకారులకు తనఖాలో నున్నవి. రైతు అనవసరముగా నాగరికత యని పేరుపెట్టుకొని కొంత వృధావ్యయము చేయు చున్నాడు.

వ్యవసాయాభివృద్ధి కలిగినచోగాని దేశాభివృద్ధి కలుగదు. వ్యవసాయాభివృద్ధికి అనేక అటంకములు కలవు. రైతునకు దుక్కి, కోడుప్ప, కోతవ్వి రా వ్యవసాయపు పనులకు కొంత ధనము కావలసియున్నది. ఏకాలములో వ్యవసాయపుపనులు జరుపనిచో భూములు అసలు పండవు. రైతుచేతిలో యెప్పటి కప్పుడు డబ్బువుండదు. కనుక యిందులకై గ్రామసహకారు వద్దకు పోకతప్పదు. అతడు నూటికి రు 1-9-0 లు రెండురూపాయలు సాలసరి కాంపాండువడ్డీతో నోట్లు తనఖాలు వ్రాయించుకొనకమానదు. అతనివలలో రైతుచిక్కినా మరలతప్పించుకొనుట సుసాధ్యముకాదు. కనుక రైతునకు ముఖ్యఅవసరము యేమనగా సామాన్యపుపడ్డీకి తాత్కాలికముగా ఋణము దొరకుట. యీపని సహకారపరపతిసంఘములు చేయును. పరపతిసంఘములు గ్రామములో అందరిజట్టు ముడిచేయుట అనిన్ని, అందరి ఆస్తులు వేలమువేయించుటతోరనిన్ని మొదలైన దుర్భిప్రాయములు గ్రామాదులలో కొందరికి వున్నవి. అవి యెంతమాత్రమున సత్యములుకావు. సహకారసంఘములవల్ల వున్న ప్రయోజనములు సంఘములువున్న వూరివారలను విచారిం చినచో తెలియగలవు. ప్రతి గ్రామము నందును ఒక సహకారపరపతి సంఘమును స్థాపించుట మన ఆదర్శమై యుండవలయును. సహకారసంఘమును స్థాపించుట చాల సులభమైనపని. గ్రామములు ఒక సభచేసికొని రిజిస్ట్రారువారికి తమ గ్రామస్థితిగతులను గురించిన్ని, తమకు సంఘముయొక్క ఆవశ్యకమును గురించిన్ని ఒక అర్జీయిచ్చుకొన్నచో క్రిందఅధికారులవచ్చి గ్రామములను కలుసుకొని సంఘమును స్థాపించెదరు. గ్రామములోచేరు మెంబర్లయొక్క ఆస్తి అప్పులు, స్థాయిమెంటు తయారుచేయబడును. సంఘముయొక్క నికరాస్త్రలో 10-వ వంతుకు యెక్కువలేకుండా సంఘముయొక్క ఋణాధికారము యేర్పాటుచేయబడును. గ్రామములు సులభముగా సాహకారులచేతులలో పడకుండ నిల్వనట్టికి అప్పుతెచ్చుకోవచ్చును. ఇంతేకాక మరియొక విలువన్నది. సాహకారు మనము యిచ్చే స్వల్పమొత్తములు వసూలుచేసుకోడు. పుచ్చుకోడు. పరపతిసంఘములో అట్లుకాదు. రూపాయకు తక్కువలేకుండా యెప్పుడు యెంతవసూలు యిచ్చినను పుచ్చుకోవచ్చును. యీవిధమైన పరపతిసంఘములు ప్రతిగ్రామమునందును స్థాపించినచో వ్యవసాయదారులకు ఒకవిధమైన సహాయముచేయుట యగును.

ఇంతమాత్రమున వ్యవసాయసమస్య పరిష్కారముకాదు. వ్యవసాయదారుడు ఋణములసాలై యున్నాడని యిది వరకే వివరించితిని. అతనికి తాత్కాలిక వ్యవసాయపుపనులకు ఋణము దొరికినంతమాత్రము సరిపోదు. పాతరుణములు తీర్చారించుకొను పద్ధతి విచారించవలయును. దీర్ఘ వాయిదాలమీద అప్పులు స్వల్పపడ్డీకి దొరికినచోగాని యీపని సాధ్యముకాదు. సామాన్య గ్రామ పరపతిసంఘములు యీపని చేయలేవు. ఇందులకు భూమితనఖాబ్యాంకులే తరగ్యములు. వీటియొక్క ముఖ్యోద్దేశములు మూడు.

(1) ఇతరులకు తనఖాలో నున్న భూమిని విడుదలచేయుట.

(2) వ్యవసాయపు పద్ధతులను, వ్యవసాయముచేయు భూమిని వృద్ధిచేయుట.

(3) మితవ్యయము, పరస్పరసహాయము, స్వయంసహాయము కలుగజేయుట.

ఈబ్యాంకులలో తీసుకొన్న వాటాలమొత్తముకు మాత్రము బాధ్యత కలిగియుండును. ఇరుండి సంవత్సరములు వాయిదాకు మించి యేఅప్పు మంజూరుచేయబడును. అప్పు తీసుకొన్న మొత్తమును సమానమైన సంవత్సరపు వాయిదాలమీద చెల్లింపవలయును. బ్యాంకువారు ప్రస్తుతము నూటికి సంవత్సరమునకు రు 9-0-0 లు వడ్డీ వసూలుచేయుదురు. ప్రతి సంవత్సరము బ్యాంకులోవచ్చే లాభములు మెంబర్లకు పంచిపెట్టబడును. యీబ్యాంకులు మనదేశమునకు క్రొత్తవియగుటచేత మనకు ప్రభుత్వములో అవి పనిచేయుటను గూర్చి కొంత సందేహము కలుగవచ్చును గాని క్రమక్రమముగా అలవాటుపడినకొలది సులభముగాను, ప్రస్తుతస్థితి గతులలో యింతకన్న వేరు మార్గము వున్నట్లు కనుపడదు. కనీసము సీర్కా కొక భూమితనఖాబ్యాంకు వున్నచోగాని యీసమస్య తేలదు. ప్రభుత్వమువారి సహాయము లేనిచో యీపని జరుగుట చాలకష్టము.

మొ వివరించినపనులన్నియు జరిగినను భూమి యెక్కువ ఫలవంతముగా చేయనిచో యేమియు లాభముచేయరదు. భూములకు యెరువులు వేయుటలేదు. రైతులు అజ్ఞానములో నుండుట చే సామాన్యమైనవంటి ఉచ్చు చేడతో చీకిన గడ్డిమొదలైన పదార్థములను సరిగా నిలువచేయక పోగొట్టుచున్నారు. ఇతర శాస్త్రోక్తమైన యెరువులు వేయుట అసలే తెలియదు. ఇంగ్లాండు దేశాద్వారము యింటి మేలైన యితరపాశ్చాత్యదేశములలో, వ్యవసాయముపైన ఆధారపడినప్పటికిని భూములను నూతనపద్ధతులమీద వ్యవసాయముచేసి చాలలాభమును పొందుచున్నారు. ఎర్రభూములుసంయుతము ఫలవంతముగ చేయుచున్నారు. మన ప్రభుత్వమువారు వ్యవసాయపు డిపార్టుమెంటును ప్రత్యేకము స్థాపించినను అది అంతగా రైతునకు అందుబాటులో లేదు. రైతు అజ్ఞానములో నుండుటచే అది పార్టుమెంటుయొక్క ఫలితముగ కనబడకయున్నది. గ్రామములవెంటిరిగి భూములను పరీక్షచేసి, రైతులకు స్వయముగా బోధచేసి, ఉపాధారణపూర్వకముగ చేసి చూపినచోగాని డిపార్టుమెంటుయొక్క ఫలితముండదు. యీ పనిజరుగవలయునన్నచో ప్రతికో-ఆపరేటివ్ యూనియన్ తరపున ఒక వ్యవసాయశాస్త్రజ్ఞుడు ఉండవలయును. అతడు తన యూనియన్ గ్రామాదులవెంటి సంవర్ధించుచున్నూతనవ్యవసాయ పద్ధతులను నచ్చజెప్పి అలవాటుపరచుచు రైతులకు యెప్పటికప్పుడు సలహాయుచ్చుటకు ఉపయోగపడుచుండును. ఈపని యూనియనులు చేయుటకు ప్రయత్నించినచో ప్రతితాలూకా గ్రామపురస్కారాగ్రామ సంఘము (యారల్ రి-కొన్స్ట్రక్ట్ ను అసోసియేషన్) యీసంఘముయొక్క స్థాపననుగురించి ముందువ్యాసములలో వివరింపబడును. ప్రత్యేకముగా వ్యవసాయవిషయములలో ప్రచారముచేయుటకు వ్యవసాయశాస్త్రజ్ఞుని నియమింపక తప్పదు.

భూమి వ్యవసాయము చేయుటకు సరియైన నీటి ఆధారములు లేకపోవుట మరియొక అటంకముగా నున్నది. ఈచిక్కును పోగొట్టుటలో ఇరిగేషన్ సహకార సంఘము చాల సహాయము చేయగలదు. కొన్ని మెట్టప్రదేశములు నీటిపవరులేక వృధాగా బంజరులుగా నున్నవి. అట్టిచోట్ల రయితులందరగలసి ఉమ్మడిగా నూతులను త్రవ్వకొని వాటికినె ఖర్చు ఉమ్మడిమీద తీర్చుకొనుట చాల తేలిక అయినపని. సహకారసంఘములవారు నూతులను త్రవ్వించి యితరులకు యిచ్చి వారివల్ల అద్దెకాడ పుచ్చుకోవచ్చును.

రైతులు తమకు పండినపంటను ఎవరికివారు యిష్టము వచ్చినచో అమ్ముకొనువాడుకయున్నది. డబ్బుకావలసినచి నప్పుడెల్ల రైతులు ధాన్యము నమ్ముచుండురు. ధాన్యము జట్టికిచ్చుట మనముయెరిగిన సంగతియే. గల్లవ్యాపారముచేయువారు గ్రామములో కొద్దికొద్దిగా ధాన్యము కంట్రాక్టునకు పుచ్చుకొనుచుండురు. వారుతిరిగి తాముప్రోసెసికొనిన ధాన్యమంతయు పెద్దగల్లపర్తల కమ్ముచుండుటయు కలదు. వారు బాహ్యశ్యము మీదవ్యాపారముచేయువారికి విక్రయించెదరు. ధాన్యము ఇందరిచేతులమీదుగా పోవలసియున్నది. ప్రతివాడును లాభము పొందుటకు యత్నించును. కనుక గ్రామములో ధాన్యము సరియైనధర అడుగక స్వల్పఖరీదుకు కొనుచుండురు. అందువలన రైతులకు సరియైనలాభమురాదు. కావున రైతులకు ప్రత్యేకముగా తాము ధాన్యము అమ్ముకొనుటవలన కలుగునష్టములను గురించి తెలియజేయవలయును. రైతులకు సమష్టిమీద విక్రయించుపద్ధతి ప్రస్తుతము రుచింపకపోయినను దానియొక్క ప్రాత్య

మును లాభమునుగురించి తరుచుబోధించినచో ప్రజలుగ్రహింపకమానరు. సమష్టివిక్రయమునకు ఒక సహకారసంఘము ఉండవలయును. సదరుసంఘము ఏరక పుధాన్యమునకు ఆరక పుధాన్యము నిలువజేయును. కల్రియెంతమాత్రమునుపనికిరాదు. మార్కెటులో యెప్పటికి యేధరలువున్నది విచారించుచుండును. సంఘమునకు యేమార్కెటులో విక్రయించినచో లాభమువచ్చునో విచారించి అజమాయిషీచేయుటకు యేజంట్లువుండురు. రైతు పండితధాన్యసంతయు వర్తకసంఘమునకు యిచ్చివేసి ఆసంఘము యెప్పుడో వీలువెంటి మంచిధరవచ్చినపుడు అమ్మునరకు డబ్బుకొరకు వేచియుండడు. డబ్బు అవసరమును బట్టియే రైతు ధాన్యమును అమ్ముచుగాన అతనికి సంఘమువెంటి నే అవసరమైన వైకము యిచ్చి మిగతాసామ్మ వీలువెంటి సర్వవలయును. ఈ విధముగా చేసినచో అతడు సంఘములో తనకు పండిన పంటనంతయు సరియైన ధరకు విక్రయించుటకు నిచ్చుటకు యెంతమాత్రము సందేహించడు. కావున రైతులకు సమష్టి విక్రయపద్ధతులు తెలియజెప్పి సహకారసంఘముల సృష్టిం చుట అత్యవసరమైన పనియై యున్నది.

హిందూదేశములో చాలమందికి వ్యవసాయమే జీవనాధారమైనను వ్యవసాయ శాస్త్రము రైతులకును రైతుల పిల్లలకును నేర్పుటకు తగినపాఠశాలలు లేకుండుట చాల కోతనీయును. జర్మనీ ప్రాన్సు దేశాద్వారము జపాను వగైరా దేశములలో వేలకొలది వ్యవసాయపాఠశాల లున్నవి. ప్రభుత్వమువారు చాల ధనమును ఖర్చుపెట్టుచున్నారు. వ్యవసాయాభివృద్ధికి మన సర్వస్వము వారబోసినచోగాని మనదేశ మభివృద్ధి జెందదు. దీనికిముందు వ్యవసాయశాస్త్రజ్ఞానమును మన గ్రామములలో పెదజల్లుటయే ముఖ్యకర్తవ్యము.

ఇందుకుగాను ప్రతి సీర్కా-గ్రామమునందో లేక కనీసము ప్రతి తాలూకా-గ్రామమునందును ఉన్నత వ్యవసాయ పాఠశాలనొకదానిని స్థాపించవలయును. దానికి తగినంతభూమి విద్యార్థులు చాలముపని స్వయముగా చేయుటకు వీలుగలుగునట్లు వుంచవలయును. ఆపాఠశాలలో వ్యవసాయ శాస్త్రము, రసాయన శాస్త్రము పశుశాస్త్రము వృక్ష శాస్త్రము మొదలైన విషయములు సరియైన పాఠపుస్తకములతో సమర్థులైన ఉపాధ్యాయులు దేశభాషలో బోధించవలయును. ఇంతేకాక ప్రతి గ్రామములోను ప్రాథమిక వ్యవసాయపాఠశాల స్థాపించి దానిలో భూముల లక్షణములు ఎరువులు వాటిని ఉపయోగించు మార్గములు వేయు ధాన్యము ప్రక్రమములు వగైరాలకు పనికివచ్చుపెద్ద పశువుల పోషణ పశుకోగములు వానిచికిత్సలు మొదలైన విషయములను గురించి దేశభాషలో సులభముగా బోధించవలయును.

వేసవికాలములోగానిమరి వీతన యేయితరకాలములోగాని పైననేను వివరించిన విషయములన్నిటిని గురించిన్ని యితర దేశములలో వాడుకలోనున్న వ్యవసాయపు పద్ధతులను గురించిన్ని గ్రామములకు ఉపన్యాసములనిప్పించియు కరపత్రములనుచ్చిత్తించి పంచిపెట్టియు సాధ్యమైనంతవరకు వ్యవసాయ పంగతులు ప్రజలకు తెలియజేయవలయును.

వ్యవసాయవిషయమై చర్చించిన యీ వ్యాసముయొక్క సారాంశమిది.

(1) ప్రతి గ్రామమునందును సహకారపరపతిసంఘమును స్థాపించవలయును.

(2) దీర్ఘ వాయిదాఅప్పులు తీసుకొనుటకు వీలగు భూమితనఖా బ్యాంకులు నిర్మించవలయును.

(3) ప్రత్యేకము తాలూకాకొక వ్యవసాయశాస్త్రజ్ఞుడు గ్రామాదుల వెంటి తిరిగి స్వయముగా వ్యవసాయవిషయములు బోధించవలయును.

(4) నీటిసప్లయలకొరకు ఇరిగేషన్ సంఘములు మొదలైనవి స్థాపించవలయును.

(5) సమష్టివిక్రయసంఘముల నెలకొల్పవలెను.

(6) వ్యవసాయశాస్త్రము నేర్పుటకు ప్రతితాలూకా గ్రామములోను ఉన్నత వ్యవసాయపాఠశాలయు ప్రతీ గ్రామములోను ప్రాథమికవ్యవసాయపాఠశాలను స్థాపించవలయును.

ప్రిలప్రతకధలు

రామకృష్ణయ్య

బాధకలు, యువతులను ప్రదలు

నిల్వము నామకొను 64వ ములు

వ్యాసముడివెం అ060లు

గృహకర్త

సాలాంత్రప్రచేకలతాపు

వీరాపురములోగాదాచిట్టి

కాకినాడ

(స్వయంవిలేఖర)

జాతీయవారము

కాకినాడ, ఏప్రిల్ 7:—నిన్న సాయంకాలము 6 గంటలకు జాతీయవారపు బహిరంగసభ కాకినాడ పెద్దబజారు లో కాంగ్రెసు ఆఫీసుయందు జరుపబడెను. శ్రీకామేశ్వరపు శేషరావు డి. ఏ. బారిష్టరుగారు సభ కార్యదర్శిగా నుండిరి. 1919 సంవత్సరములో కాల్పుల శాసనమును ప్రవేశపెట్టుటను సరించియు, గాంధీ మహాత్ముడు దీనిని రద్దుచేయుటకుగాను సత్యాగ్రహ మవలంబించుటయు, దేశమంతయు నప్పటినుండియు దీనిని జాతీయవారముగా నెంచి కాంగ్రెసు నిర్వాహకార్యక్రమమును జరిపించుటయు దీనిని సరించి అధ్యక్షులు చెప్పెను, ప్రజలు ఈ ప్రేక్షవహించి దేశపక్షితే దానికి తృప్తిపడుదు కాలుము గడు పడువడ చక్కగా పనిచేయవలసినదని హెచ్చరించిరి.

శ్రీ పాడుపూడి సత్యనారాయణగారు (జిల్లా కాంగ్రెసు కార్యదర్శి) ఉపన్యసింపుడు సత్యాగ్రహవారమునది ప్రాతః పరిశ్రమైపట్టికిని యిది ఆత్మ పరిశోధనకు తగిన సమయ మనియు, సంస్కరణముల చట్టము ప్రవేశపెట్టబడినప్పటినుండి యు నేటివరకు దేశములుచేసిన కృషియు, అందులకు ఫలితమును ఒకపాటి అవలోకనము చేసికొనుచు గమ్యస్థానమును చేరుటకై చేయవలసినపనియేమో యోచించుకొనుట తరుణమనియు చెప్పిరి. అసహాయోద్యమము, అది చివరకు శాసనసభలలో ప్రభుత్వ మును ధిక్కరించుట, అది ఇప్పుడు రెస్పాన్సిబిలిటీలోనికి దిగు ట-యీ చరిత్రను సూచించి దేశమనందరి నాయకులు చీలి పోవుట, ప్రజలయం దైకమత్యముతగ్గుట, కలిగిన అసంతృప్తి కరమైన అసహాయసిద్ధిని యోచించుకొనుచునిరి.

నాయకుల కండయై వారిని సునియందుపెట్టు లెరుగాము వచ్చినదనియు, కాంగ్రెసు ఆక్షలను తీర్మానములను నిరసావహించి పక్షము బాధ్యత ప్రజలమీదనే కలదనియు, స్వాతంత్ర్యము శాసనసభలద్వారాను బ్రటిష్ ప్రభుత్వముయొక్క అనుగ్రహము మీదను ఉన్నదని ఎదురుచూచుట వ్యర్థమనియు స్వయంకృషి వలన కలిగే ఫలితమునందు నిజమైన ఆనంద ముండుటయు శీఘ్రకాలములో ఫలమును స్వీకరింపకలుగుటయు అది సీరిముగా నుండుటయు గమనించుకొనవలసినదనియు, కాబట్టి ప్రజలు తమ బాధ్యతను సరైరిగి స్వాతంత్ర్యమును శీఘ్రకాలములో పొందనిశ్చయమైన యెడల యందరును కాంగ్రెసులో సభ్యులు గాకేరి కాంగ్రెసును బలపరచి దానియొక్క మంచిమార్గమునకు కారకులై దాని యజ్ఞను చెల్లనట్లుగ చేయవలసిన భారము మీపైన నున్నదనియు, విదేశీనిస్త్రబహిష్కారము పూర్తిగా చేయి కంకణము కట్టుకొని పరాధీనతలేని ఆత్మ గౌరవమైన కార్యము ఖిచ్చరు ధరించుట చేయవలసినదనియు, యిట్టి చేసిన యెడల బర్మె-కొ-పాడు ప్రభువు పార్లమెంటులో మొన్న అట్టి అహంభావపు ఉపన్యాసము యొసంగియుండదనియు ఇంగ్లండుదేశము మన స్వాతంత్ర్యమునకు అడ్డురా లేదనియు మనలను సగౌరవముతో చూచి ఇష్ట భావముతో మెలంగగలవని యు, స్వాతంత్ర్యము తక్షణమే రావలెనని మనము కోరే యెడల నెలనే విదేశీనిస్త్రబహిష్కారము ఖిచ్చరుధారణము ఆచరణలోనికి తేవలెననియు ఉపన్యాసమును హెచ్చరించెను. దేశమనందలి యు డగ్ర ఫర్ త, నిర్వీర్య ము, క్షీణితిని అంతెలితోచూపించి బ్రిటిష్ ప్రభుత్వమునలని లాభములు యిట్టి విగనే యింకను అశోగతికి పరిణమింపగలవు. భారతీయులు మేల్కొని కాంగ్రెసుమాట చెల్లనట్లుగా వర్తించవలసినదని చెప్పిరి.

శ్రీ పులవర్తి భీమలింగమూర్తిగారు (పురపాలక సంఘ సభ్యుడు) పిమ్మట ఉపన్యసించుచు కాంగ్రెసు కార్యక్రమము ను సూచించి సభ్యులుగా జేరవలసినదనియు నిత్యమును నూలు నడుకవలసినదనియు హెచ్చరించిరి.

శ్రీ మండపాక రంగయ్యనాయుడుగారు, (పట్టణ కాంగ్రెసు కార్యదర్శి) అధ్యక్షునికిని సభవారికిని నందనార్పణములు గావించుచు వరల 13-వ తేదీని జరిగేసభకు రావలసినదని కోరిరి.

కేదరిన్

గ్రంథకర్త:—శరణురామస్వామి చౌదరి

రామప్రసాద్ గారు వ్రాసిన హిందీగ్రంథమున కనువాదము. లోకప్రసిద్ధము ఒకవీరమాత చరిత్రము. అందరును చదువతగిన గులభితైలిలో వ్రాయబడినది. ఉన్నన లక్ష్మీనారాయణగారి అమూల్యముగ పీఠిక గలదు. ధర 0-4-0.

ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, మద్రాసు.

మదరాసు మార్కెట్ రిపోర్టు

భృగినరకు

(8-4-27)

ఇరువదిగజముల "పెన్" ధరలు

కారీకొమ్ములు—22 X 22 ముంగిసమాగు— (ఓ) రు 8-8. సరాసరి రకము రు 7-8.

కారీకొమ్ములు—22 X 22 వేరు రకము— (ఓ) రు 8-0-0, రు 8-4-0. సరాసరిరకము రు 7-0-0, రు 7-4-0.

తేలుపుముల్లు—1708 (నెట్) రు 12-10-0 గాన్ 9000 (నెట్) రు 12-9-0 ఎఫ్. ఎఫ్. 78 రు 8-2-0. ఇ. సి 78 రు 8-2-0, 881888. రు 13-4-0; 8978 రు 8-0-0 1702 రు 10-8, 380 రు 8-2-0; Z. 78 రు 10-8 Z. Z. 78 రు 8-0-0. 7668 రు 7-14-0 G. A. 38 రు 6-14. G. G. 78 రు 8-0. 78078 రు 8-0.

వైట్ మర్కెటింగులు H. K. 62 రు 17-0-0. C 40,000 రు 22-0-0. B.B.B. రు 15-0 0, రు 15-4-0.

నూలు

40 నెంబరు, సీమ(5 పౌండ్ కట్టు) — లూక్రి — రు 5-7-0. చలువ(కొంగ)రు 8-12; చలువ ("ఎనిటి క్లెయిన్") రు 8-0 సెవరను 40 నెంబరు. జపాను (పది పౌండ్ కట్టు) — వత్త (తము రు 10-9-0 60 నెంబరు సీమ (5 పౌండ్ కట్టు) అడకతెర రు 16-0-0 నెమలి రు 15-0; గడ్డిబండి రు ఎద్దు గడిగూము రు 7-15-0; పెన్నిట్ రు 60 నెంబరు జపాను (పది పౌండ్ కట్టు) — సిలంచే రు 16-6-0.

లోహములు

ఇనుము:—బెల్లియను చిట్టకమ్మిలు ఒకపాదమున ధర రు 32.

ఇత్తడిరేకు:—జర్మన్ (డిబ్ మాక్) రు 287, రాగిరేకు రు 256, రు 257.

సిమెంట్ పేపరు వెల:—

నార్వే అవుమార్గు రు 11-8-0, నెనులి రు 10-4-0

చక్కెర

(రెడి) రు 31-0-0. ఏప్రిల్ 31-4-0 మే 31-8-0.

వేరు సెనగపప్పులు

మార్కెట్ ధరలు:—"మిక్స్" రు 55-8-0

సాదాపాను రు

వేరు సెనగనూనె

"గానుగ" రు 130 "నెస్" రు 126.

ఆముదము

(గ్రామధర) రు 118.

పదును చేసిన తోలు రు 1 టెక

ఎడ్డుతోలు (8½ మొదలు 9 రతులు) రు 0 18 6 రు 0 14 0

" (తేలిక) రు 1 0 6 రు 1 0 9

" లెంబులారు (8½ మొదలు 9) రు 0 14 0 రు 0 14 9

" " (తేలికైనరకము) రు 1 1 3 రు 1 1 6

" (విజయనగరం 7½) రు 0 14 4 రు 0 14 9

" (ఏలూరు 7, 7½) రు 0 15 0 రు 0 15 3

గేడతోలు రు 0 10 8 రు 0 10 7

గేడమాడతోలు రు 0 15 6 రు 1 1 0

అత్తమాడతోలు రు 1 13 0 రు 1 14 6

తక్కువ శ్రమ

ప్రఖ్యాతిగన్న యీ కుక్కిరీ మక్కిరీ యొక్క ముగ్గు విశేష ము తక్కువ శ్రమయే. ఎక్కువ శ్రమకు చాలావనిలేదు. 1,2,4, 6,8 మంది నునుమ్యలకు సరిపడు పదార్థముల తయారుజేసుకొనుటకు తగిన 5 తరగి రులలో నుండును. నెలలు రు, 13, 18, 22, 29, 33 లలో నుండును. చైలుచాస్టెలు మున్నగునవి ప్రత్యేకము. వివరములను చైలుపు పుస్తకము చదివెను.

రుక్మిణి కుక్కర్ కంపెనీ

నెం. 19 నూదాగుడిపి,

రాయపురము, మద్రాసు.

చెన్నపురి బజారుధరలు

1927-వ సం॥ ఏప్రిల్ 8 తేదీ శుక్రవారము

1. ధాన్యములు.

దరిగాలు బా 1-కి రు 35 0 0 మొదలు 112 8 0 వరకు
రియ్యముబస్తాలు
కుసుమ తెనాలివి ,, వ. 42 గలవి రు 18 12 0 14 12 0
నల్లారివి ,, డిటో ,, 15 8 0 16 0 0
డిల్లి ,, డిటో ,, 16 4 0 17 0 0
రాసులు రు. 164 బస్తా 1-కి ,, 9 10 0 10 0 0
నావ్యులు ,, ,, 22 0 0 25 0 0

2. ధాన్యము పప్పులు.

రంధులు బస్తా-1-కి రు 205 ,, 15 0 0 16 0 0
కునగిలు ,, డిటో ,, 15 0 0 16 0 0
పెసలు ,, డిటో ,, 16 0 0 17 0 0
మినుములు ,, డిటో ,, 17 0 0 19 0 0
తలవిలు ,, ర 195 ,, 12 12 0 13 0 0

3. నూనెపప్పులు.

సువ్వలనూనె బా 1-కి ,, 158 0 0 156 0 0
నయ్యి మ 1-కి ,, 14 0 0 25 0 0
కొండాపురంజేరునెనగపప్పుబా 1-కి, 54 0 0 56 0 0
ఇతరప్రదేశము ,, ,, 50 0 0 52 0 0
శేరునెనగనూనెగానుగబా 1-కి రు 129 విషకనూనె 127 0 0
ఆముదము బా 1-కి ,, 118 0 0 119 0 0

4. చిల్లరపప్పులు.

చాయపసుపు బా 1-కి ,, 68 0 0 70 0 0
కురపసుపు ,, 40 0 0 50 0 0
మిరపకాయలు(గుంటూరువి) బా 1-కి 122 0 0 140-0-0
గుంటూరుపాయకట్టు నీలిమందు మణుగు 1-కి రు 40,45
కాశహస్తీపాయకట్టు ,, ,, 50,55
చెల్లము బా 1-కి రు 40 0 0 60 0 0
చింతపండు బా 1-కి ,, 21 0 0 56 0 0

5. ఇనుము.

పల్లారకం బా 1-కి ,, 81 0 0 82 8 0
నదరం ,, 81 0 0 82 0 0
రవుండు ,, 27 0 0 88 0 0

6. నూలు.

నెం 20 బెన్ని సింహం యా ,, 7 1 0
నెం 6 బెన్ని ధర ,, 4 4 0
నెం 24 ,, సింహం ,, 7 4 0
నెం 24 ,, లాకి ,, 6 4 0
నెం 60 ,, కారం బెన్ని ,, 9 0 0
నెం 40 ,, ,, 10 0 0
నెం 44 ,, ,, 5 8 0
నెం 20½ న్యూకాటక్ ,, 6 5 0
నెం 12½ చాళ ,, 5 8 0
నెం 16½ ,, ,, 5 14 0
నెం 20½ కాపురజీ ,, 6 8 0
నెం 40 జామ్మరు ,, 9 10 0
నెం 44 సాండ్ ,, 4 15 0
నెం 4 బెన్ని ,, 8 12 0

7. దూది.

కోండాచెన్ను. బారున 1-కి రు 300 0 0
తల్పూరుదూది ,, ,, 145 0 0

8. లోహములు.

రండి 100 రులలిక ,, 61 8 0
కంగారు, రులము 1-కి ,, 21 0 0 21 2 0
చనరగా 1-కి ,, 18 9 8
ఇత్తడి బా 1-కి ,, 234 0 0 238 0 0
,, ,, 254 0 0 258 0 0

దంతచూరము

డబ్బీ 1-కి నెల 0-2-0; 12-కి 1-4-0

ఈ సంతచూరముతో పండ్లనోములునలన చిరుల్లు గట్టి పడును. చిరుల్లునండి రక్తముకాఅనుండును. నోబురగంధము లేకయుండును. పండ్లు ముత్యములవలె తెల్లగా నుండును.

అమృతాంజనం డిటో, హిందూ - మదరాసు.

నైకలును తయారు చేయుటయం దొక నూతనపద్ధతి.

వర్తకునికి లాభకరమైనది

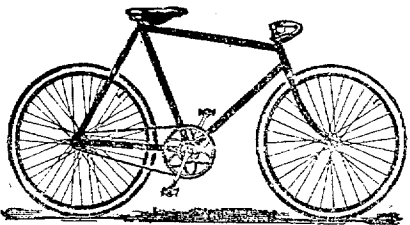
స్వంతదారునికి మిక్కిలి శ్రేష్ఠమైనది

హార్ కూల్పు నైకిల్లు పలురంగులతో తయారు చేయబడినది.

(బ్రిటిష్ వారిచే తయారు చేయబడినది. అమితముగా తయారగుటచే
చౌకగా విక్రయించుటకు వీలైనది)

611

వేరునందు
హార్ కూల్పు

బలమునందు
హార్ కూల్పు

1-కి ధర రూ 83 లు మాత్రమే

ఎటువూ, ఆకుపచ్చ, నిష్కరంగు, ఊదా, అన్ని రంగులు కలిపిన రంగు మొదలగువాటిలో గలవు.

Sole Agents:—ENGLISH CYCLE & MOTOR IMPORTING Co., 9 Broadway, Madras
Sole Agents for RUDGE, PEARL & INVICTA CYCLES.

ఏల పు పయోగిం ప రాదు.

ఈ క్రింద పేర్కొనిన అద్భుతమైన ఔషధములను పుపయోగింపుడు.

నేత్ర రోగములకు- “అఖ్యాకుర”ను

ఉపయోగింపుడు.

తామరకు - “కురెయిన్”ను

”

శ్వాసకాసరొగములకు- “ఆస్టాక్యూర్”ను

”

బలమునకు- { “స్ట్రోస్ ఎమల్షన్ ఆఫ్
కాడ్ లీవర్ ఆయిల్”ను

”

టానిక్ లకు- { “నెర్వైన్ టానిక్ మాత్రల”ను
“పారిష్ కెమికల్ ఫుడ్”ను
“ఈస్టన్స్ సిరప్”ను

”

”

”

”

గనేరియాకు- { “జిన్”ను
“లికర్ శాంటల్ ఫ్లావా
సి. కొవెయిబాకం బుచు”ను

”

మా ఔషధము లన్నియు, శాస్త్రోక్తముగా మా ఆధునిక ఔషధశాలలో తయారుచేయబడినవి.

గనుక చాలా నవీనమైనవి, కోరినవార్లకు కేటలాగు పంపబడును.

N. POWELL & Co., CHEMISTS, BOMBAY.

అందమైన బాలికలందరును దీనినే

ఉపయోగించు చున్నారు

PEERLESS
ERASMIC
The Dainty SOAP

Amrutanjana
BEST INDIAN PAIN BALM.

Price Annas 10 only.

AMRUTANJAN DEPOT.
BOMBAY & MADRAS.

ప్రతాప కస్తూరి మాత్రలు

మిక్కిలి ఘాటును సువాసనగలది

1-2 మాత్రలను పుచ్చుకొనిన ఆనందముగా నుండుట
యేగాక అజీర్ణము, వాయువ, జలుబు, జ్వరము,
దగ్గు, ఉబ్బనము, కఫము, చిన్నబిడ్డ గుణము,
కలరా, ప్లేగు మొదలగు అనేకమగు వ్యాధులను
హరించుటయేగాక బలమును, జీర్ణ శక్తిని, ఆరో
గ్యమును గలిగించు వరప్రసాదము. ప్రతి గృహ
మందుండదగినది. 8857

250 మాత్రల సీసా 0 4 0
12 సీసాలు 2 8 0
వి. పి. చార్జి ఎన్నటికైనా 0 6 0

పి. సి. ప. అందు కో. ఆయుర్వేదసమాజం,

చెరిదేవి - నెల్లూరు జిల్లా.

మాన సోల్గా సి సి మాత్రలు

30 మాత్రలు 0-10-0 (పది అణాలు)

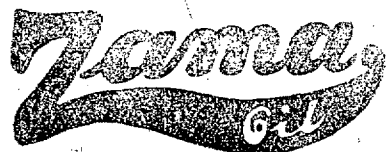
వలసలభము! (పోస్టుఖర్చులుప్రత్యేకము) గుణమధికము!
శరీరములో ఉష్ణాధిక్యముచే కలిగెడి వైశ్యకాకల
కిమాత్రలు దివ్యావృతము. అజీర్ణము, అరుచి, అవులింతలు,
అగ్నిమాంద్యము, అతిదాహము, ఎక్కిళ్లు, సర్వాంగముల
యందు బలతయము, పిక్కలు, పార్శ్వములలో శిరస్సు,
ప్రేక్ష, అనులు మొదలగువానియందు గలిగెడి నొప్పులను
బోగొట్టి దేహమును మంచి ఆరోగ్యమునకు దెచ్చును.
ఈమాత్రలు మేహవాతనొప్పులను వెంటనేమాన్వను
ఇందు అనేక ఓషధులు చేరినవి. అనుభవముగల ఔషధ
మగుటచేతను పరమహంసక్రియ యని చెప్పవచ్చును.
ఒక్కసారి వాడిచూచిన నిజము తెలియగలదు.

చిరునామా:—

(1078)

ఆయుర్వేద వైద్యనిలయం,

పోస్టు నిడుమోలు, ఎలకుర్రు, కృష్ణాజిల్లా.

విజయ్ కావలెను

2081

తలనొప్పి, యిక్ష్మయంజా, చేయి కాలు పట్టుకొనుట,
పంటినొప్పి మొదలగువ్యాధులను ఒక క్షణములో పోగొట్టగల
ఖ్యాతిజేందిన “జామా తైలమునకు” సమమగు మందు నే
రేదియు లేదు. చాల యోగ్యతాపత్రములను పొందియున్నది.
బుడ్డి 1-కి అణాలు 6 యిచ్చి ఉపయోగించి చూడుడు.

అమర్ చెందు, శోబా చెందు,
ఇంగ్లీషుమందులు పలనరకులు సల్ఫూరిక్, నైట్రిక్,

మొరాటిక్ ఆసిడ్లు వ్యాపారస్థులు,

నెం. 63 నైవస్వనాయునివీధి, మద్రాసు.